ספר

הנהגות ישרות

מסודר ע"פ אלף בית

מרבינו הגדול והקדוש מוהר"ר **נחמן** זצוקל"ל בעהמ"ס

ספרי **ליקוטי מוהר"ן**

מהות הספר ומעשיהו יבואר מעבר

לדף בהקדמה · לך נא וראה שמה ·

* * *

הועתק והוכנס לאינטרנט
www.hebrewbooks.org
ע"י חיים תשס"ט

זה הספר נדפס כבר כמה פעמים · רק עתה
נדפס בהוספות כמה מעלות טובות כאשר יבואר
בהקדמה :

ועוד הוספנו לשמות הצדיקים כל צדיקי זמנינו ז"ל :

הקדמה

כל חד לפום מה דמשער בלבי׳ יבין וישכיל עד היכן הדברים מגיעים אולם באנו בדברים האלה להעיר לב המעיינים להודיעם מהות הספר ומעשהו · וחל עלינו להודיע לגלות אזני אנשי שלומינו · אשר כבוד רבינו אור הנעלם זצוק"ל · הזהיר מאד לעסוק בזה הספר · ושלא ימוש מפינו · כי הוא חיינו : וכתבו בעצמו בכרך קטן מאד · ואמר שכוונתו כדי שיוכל כ"א לשאתו אצלו תמיד · כי המדות הם יסוד כל התורה כולה · ובזה יזכה כער את חלקו . לגמור כל הכתוב בזה הספר · אז יצליח את דרכיו ואז ישכיל · כי זה עיקר עבודת האדם כל ימי חלדו לברוח ממדות רעות ומתאוות רעות · ולאחוז במדות טובות והנהגות ישרות המבוארים בזה הספר · אשרי איש שישמע לדברים האלה לקיים בכל הכתוב בו · לעינים לא ימושו · וענתה בו צדקתו ביום מחר כי יבא על שכרו · במדה שאדם מודד בה מודדין לו · אשרי הבוחר בחיים ישלם ה׳ פעלו · אם ללצים הוא יליץ לא יעשר ולא יקים חילו או בנפשו כי גמול ידיו יעשה לו · ולא יטה לארץ מנלו · טוב לפני האלקים ימלט ממנו מה רב טוב הצפון לאותו בשמחתו לא יתערב זר כנפש עמו עולה לו · שתשפך נפשינו אל ה׳ לשום חלקינו עמו להסתופף בצלו · ולא יאשמו כל החוסים בו עין לא ראתה אלקים זולתך יעשה למחכה לו : דברי המעתיק · הגאנה והגדלה על הסתלקות שאר ראשינו גאון עוזינו מחמד עינינו · מה נאמר מה נדבר המקום ינחם אותנו : הק׳ **נתן** בה"ה מה"ו **נפתלי הירץ** נ"י מגעמארב רבתי : חתן הרב הגאון המפורסם הצדיק מו"ה **דוד צבי** זצ"ל אב"ד דק"ק מאהלוב :

והנה כבר נדפס פעם א׳ זה הספר הקדוש · ואיידי דשכיחא קמו עלייהו זביני ולא נשאר מהם עד אחד · כי רבו העם המתאוים לספר הזה · אשר בכרך קטן כזה כלולים כל המדות וכמה דברים ועצות בדרכים ישרים לעבודת הבורא · אין דבר בעולם נמנע ממך שלא ידבר ממנו בספר הזה · כאשר יראה הקורא בעיניו · ויסודתו בהררי קודש על פסוקי תנ"ך ודברי רז"ל בגמ׳ ומדרשים ובזוה"ק ושאר ספרים קדושים · ע"כ אמרנו להדפיס שנית · בכמה תקונים והוספות חדשות ונפלאות :

וזאת לדעת כי זה הספר העתקתי שום באות מפיו הק׳ · כי אצלו ז"ל היו כתובי׳ על דפין קטנים כל דברים האלה · ויותר מזה כתבי כשליים ·

ומשמת

הקדמה

ומחמת שלא היה רצונו למסור להעולם להעתיק כל דבריו שהיו כתובים אצלו בדרכים כאלה · ע"כ לא רצה למסור לי כתביו כהווייתן להעתיקם · רק עשה׳ · בעצמו ובכבודו וקרא לפני בניו הק׳ מלה במלה מתוך כתביו הנ"ל ומפיו יקרא אלי · ואני כותב על הספר · ונשמע מפיו שאמר שעל אות רפואה לבד היו אצלו כמה וכמה בויגין כתובים · כמדומה שאמר ריש בויגין אך לא רצה למוסרם להעולם · וגם אנכי שמעתי מפיו הק׳ שסיפר לפני זמן רב קודם שמסר לי להעתיק זה הספר הא"ב · שיש אצלו כתבים כאלו על כל המדות ושאר ענינים · והם דברי הספר הזה · ואז אמר לי בהשיג כל הרפואות שבעולם בתוך גבולי א"י שבספר יהושע · כי שמות כל הערים הכתובים שם אצל כל גבול וגבול הם צירופי שמות של כל הרפואות שבעולם איך הם נקראים בכל הלשונות · כי א"י היא קומה שלימה · וחלוקת א"י הוא כפי קומת אדם · היינו שחלק וגבול זה הוא בחי׳ ראש · וחלק וגבול זה הוא בחי׳ יד ימין · וכיוצא בזה כל הי"ב גבולים של א"י שנתחלקה לשבטים שכולם הם כפי חלקי קומת אדם כמובא מזה בספרים · ואמר שאצל כל גבול וגבול של א"י כתובים שם הרפואות השייכים לאותו האבר שמכוון כנגד זה הגבול כנ"ל · כ"ז שמעתי מפיו הק׳ כבר · והבנתי מדבריו הק׳ שכל זה השיג בימי ילדותו ממש · אבל לא זכינו לקבל ממנו כ"א דברי הספר הזה · אשר רצה והבין והיה מעלם הדברים במאזני שכלו הק׳ · מה שצריך למסור להעולם שהם הדברים האלה שמסר להעתיקם כנ"ל · ומה שצריכין להעלים מהעולם · שהטעינם שריפה (כמבואר במ"א) :

והנה אצלו ז"ל היו כתובים כל הדברים האלה שבספר הזה · עם ציון המקומות שהוציא מהם השגות אלו : אבל כשהעתקתים מפיו הק׳ · לא נתן לי להעתיק כ"א אלו הדברים לבד כהווייתן · ולא הודיע מקומם אי"ה · אבל מכותלי דיבוריו הק׳ הבנתי · שיכול כל אדם למצוא איזה מראה מקום ורמז לאלו הדברים · מהיכן הם נובעים ויוצאים מאיזה מקרא או מאמר רז"ל וקצתם הם מאמרים מפורשים בדברי רז"ל · כאשר יראה הרואה בעיניו · וכבר יגעו ומצאו כמה אנשים · דברים הרבה מספר הזה : היכן הם רמוזים · וכעת בעת עסקינו להדפיסו שנית · העולה על רוחי ה״ · לבלי להעתיק מאלו הרמזים והמראה מקומות לא דבר ולא חצי דבר · מכמה טעמים · וגם מטעם שעדיין לא ינתנו ידי סובוסינו למצוא רמזי כל הדברים · ע"כ היה בדעתי

לבלי

הקדמה

לבלי להשיג שום דבר מהם אך אחרי שובי נחמתי · כי אמרי מאן דלא יכול למעבד כולה מלוה וכו' וכל אשר תמצא ידך לעשות בכחך עשה · ע"כ נמלכתי להשיג כמה רמזים אבל כמה דברים אשר כבר מלאה ידי ויד בני גילי למצוא רוב המראה מקום · היכא רמיזא מילתא דלא באורייתא דבכתב או בע"פ · ומעט מזער ששמעתי מפיו הק' בעצמו · כאשר יבואר במקומו · כי יש דברים הרבה הכתובים כאן בקיצור · ובאמת גילה על ענין זה תורה ארוכה בביאור נפלא ונורא כדרכו הנפלא מאד · והמעיין באמת יבין מאליו · כי אמרי כל אלה אפילו במקום שאמרנו הרמז · היא רק רמז ואסמכתא בעלמא · אבל גוף עצם הענין · באיזה דרך השיגו · נעלם מעינינו · כי כל דבריו הם דברי אלקים חיים · שהשיג כל דבר ודבר · במקום שהשיג וקרא אסמכתא בעלמא הוא · כי ליכא מילתא דלא רמיזא באורייתא · וע"כ אי לאו דדלא חספא · והסיר מסוה העירון האופף על עינינו · וגילה השגות הללו · לא אשכחנין מרגניתא · כי אין בכחינו לדון וללמוד בעצמינו דברים כאלה מפסוקים ודברי רז"ל · כי אם מי שזוכה לקדש עצמו באמת עד שיזכה להשיג השגות ממעלה · והחכם יבין מדעתו כל זה :

גם תקנתי עכשיו הסדר של דברים הקדושים האלה · כי ספר הא"ב הראשון נדפס שלא בפני ועוות המדפיסים שהדפיסו הא"ב השני בפ"ע · וסלקו לגמרי מן הראשון · ולא כן אנכי עמדי · כי האף אימנם חלוקים המה בכמה חילוקים · כאשר מבואר למעלה · אך אעפ"כ אין להפסיקם זה מזה · כי מאשר ששניהם כאחד טובים · ושניהם מדברים ממהות המדות מעלתם ופחתותם וכו' · בוודאי ראוי להשיג ביחוד כל הדברים המדברים ממדה אחת · כגון אות א' אמת · טוב אשר יפה שיהי' מחוברים יחד כל הדברים המדברים ממעלת האמת וגנות השקר אע"פ שההשגות של הא"ב השני שגבהו ועלו מאד מאד מן הראשון כנ"ל · אעפ"כ פנימיות כוונתם אחד · ושניהם לדבר אחד נתכוונו · לגלות גנות השקר ומעלת האמת · כדי שנתחזק בכל כחינו לבלי לדבר שקר · רק אמת בשם ה' · ובשביל זה גילה לנו כל התועליות המגיעים ע"י האמת ולהיפך כל ההפסידות הבאים ע"י השקר · ובאיזה דרך זוכין לאמת וכיוצא בזה · כן כל הדברים האלה · אם מקור שורשם ממקום שנובעים · המה משונים זה מזה וגבוהים זה מזה · כי גבוה על גבוה שומר וכו' · עכ"ז כולם שבים למקום אחד · כדי שנזכה לאמת · ע"כ אמרתי להשיג הכל כסדר · וכל הדברים

הקדמה

הדברים יחדיו יהיו תמים בסדר אחד ע"פ א"ב · רק נטיתי קו · בין הדברים של הא"ב הראשון ובין ההשגות של הא"ב השני · והצגתי הא"ב השני באותיות קטנות למען ידע הקורא להבדיל בינו ובין הא"ב הראשון · כי כבר גליתי ששמעתי מפיו הק' שדבריו האחרונים · שבא"ב השני · שגברו וגברו אחד עשר מהראשונים · ע"כ גבול שמתי ביניהם להבחין ולידע · וה' הטוב ינחנו בדרך היושר והאמת · ונזכה ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים את כל הדברים האלה הכתובים כאן · ולהבין ולהשכיל את כל דרכי העצות המבוארים כאן אצל כל מדה ומדה · אז נצליח את דרכינו ואז נשכיל :

גם זאת לדעת שכמה דברים נמצאו כפולים בא"ב השני · והטעם כי דע אחי שספר הא"ב השני מסר לנו רבינו ז"ל בכתיבת ידו הק' · ואצלו לא היו כתובים הדברים על סדר הא"ב רק כפי סדר ההשגות כפי מה שהשיג כל דבר ודבר במקומו וזמנו · וצוה עלינו להעתיק הדברים ולסדרם כל דבר ודבר למדה השייכה לזה ע"פ סדר הא"ב · וגם פקד עלינו בפירוש שכל השייך לב' או ג' דברים · שיכנס אותו ב' או ג' פעמים אצל כל מדה ומדה · וכן עשינו · כגון למשל · באות ל' לימוד · (בסימן ד) מי שלימדו וכו' שאכילתו וכו' ע"ז שולחניו כידונין וכו' · זה הענין שייך ללימוד וגם שייך למריבה וכן לאות א' אכילה · ע"כ נכנס בכל אלו המקומות · ומזה תקיש על השאר · כי כוונתו הקדושה היה · כדי שיקל על המעיין החפץ לקדש עצמו למצוא מבוקשו בנקל · שאם ירצה לידע הסגולה והענין של איזה מדה · שיוכל בנקל למצוא ע"פ סדר הא"ב באיזה ענין שיעלה על דעתו כגון במשל הנ"ל · לפעמים האדם רוצה לחפש למצוא ענין לימוד · ולפעמים ירצה למצוא מענין קדושת האכילה וכו' וע"כ טוב שיהיה נכנס בשני המקומות כדי שיוכל למצוא מבוקשו בנקל במקום שירצה · וכן בשאר המדות · ומחמת זה הדברים כפולים בכמה מקומות · והש"י ינחנו בדרך אמת · וכאשר זכינו לסדר אותם כן נזכה לעשותם · עד ישובו ישראל לנויהם · כיונים אל ארובותיהם · ב"ב אכי"ר :

בענין

הקדמה

הקדמה שניה

מה ששמעתי מפיו הק'

בענין המדות. דע הנה בכל מדה ומדה יש בה כמה וכמה בחינות ועניינים וכל מדה היא בחי' קומה שלימה וע"כ כשחסר לאדם בחי' אחת מהמדה אף שכל המדה היא שלימה אצלו אעפ"כ מחמת החסרון אחד שיש לאדם במדה אזי נראה לו כאילו כל המדה חסירה אצלו כמו אצל האדם כשיש לו חסרון באבר אחד אזי כל גופו מבולבל ומרגיש החסרון בכל הגוף. כמו כן כשחסר לאדם איזה חסרון במדה נראה לו כאלו חסר כל המדה. והנה המדות הם שכנים אלו לאלו ע"כ יכולה מדה אחת לעזור למדה אחרת שהיא שכינה אצלה וכן באברי המדה יש שכינים ויוכל אבר מדה זו לעזור לאבר מדה אחרת כדוגמת שאחז"ל אבר מחזיק אבר דהיינו כשאוכל זה האבר מהבהמה יתחזק אבר האדם כן אצל המדות יוכל לסייע חלק מדה זו שהיא בחי' אבר המדה לאבר מדה השכינה אצלה וע"כ כשאדם רוצה לילך בדרך הקודש צריך לשבר כל המדות רעות ולזכות למדות טובות וצריך לבקש ולחפש עצמו תמיד ולחפש בכל מדה ומדה אם היא שלימה אצלו וכשרואה איזה חסרון באיזה מדה אזי יבקש לו עזר וסיוע מהמדה השכינה:

וזהו ענין המאמרים באותיות הללו. והענין. למשל כשחסר לו ענוה ויש מדה אחרת המסוגלת לענוה כגון בטחון אז צריך לסייע לו ע"י בטחון לבא לענוה דהיינו לפעמים הבטחון היא בקל לו יותר להשיגו ולהגיעו מענוה ואזי יעשה הקל עי"ז יבא להמדה שהיא כבידה יותר אצלו. ולפעמים יש לו מדה האחרת אלא שאינו מתחמם עמה וכשצריך לסייע לו מזו המדה למדה אחרת צריך להתחיל להתחמם עמה: (פירוש. ע"פ משל הנ"ל. היינו למשל מי שרוצה לבא לענוה. ורואה שבטחון מסוגל לענוה. ובאמת כבר יש לו מדת הבטחון. רק שאינו מתחמם עם זאת המדה של בטחון. אזי כשרוצה לזכות לענוה. צריך להתחיל להתחמם עם מדת הבטחון וכן כל כיוצא בזה בשאר המדות. והבן):

אמת

א מי שרוצה לדבק א״ע בהש״י עד שילך במחשבתו מהיכל אל היכל ויראה
את ההיכלות בעיני השכל ישמור א״ע מלומר שקר אפילו
בטעות :

ב מותר לשנות בדבר השלום :

ג כת שקרים אינם מקבלים פני השכינה :

ד שרי להו לצדיקיא לסגיאי ברמאותא עם רמאי :

ה כל המוסיף גורע :

ו ע״י שקר באים הרהורי ע״ז :

ז ע״י אמת לא ימות קודם זמנו בקלות :

ח מכוס פיו של השקרן נעשה היצה״ר וכשיצא משם אז לא יהיה שקר
ובשביל זה לא יהיה יצה״ר בעולם :

ט מי שהוא איש אמת אזי הוא מכיר באחר אם אחר דובר שקר אם לאו :

י הסימן של השקר כשלא יסכימו עליו רבים והוא מג׳ שהקב״ה שונאן :

יא עשיר מכחש אין הדעת סובלו והוא בזוי בעיני עצמו :

יב תיקון לפה שיתן צדקה :

יג על ידי אמת העולם נשמר מכל הזיקות :

יד על ידי חניפה בא לשקר :

טו מי שנותן צדקה שכרו שיזכה לאמת :

טז השקרן שונא עניות :

יז אדם ניכר ע״י משרתיו אם הוא אוהב שקר כי זה בזה תלוי ·
לפעמים משרתיו נופלים לעבירות על ידי שהוא שקרן ולפעמים הוא
נופל לשקר ע״י משרתיו שאינם הגונים :

יח כשאין אמת אין חסד גם אינו יכול לעשות עם בני אדם :

יט השקר מעכב את הישועה כי השקר מגלה עוונותיו כדי שלא יושיעו לו

כ האמת הוא פודה מכל הגרום :

כא טוב לאדם שימות משיש׳ ויהי׳ שקרן בעיני בני אדם :

כב כשיש אמת יש שלום :

כג מי שרחוק מאמת רחוק מצדקה :

כד על ידי שמש נשמר פית בכים :

ע״י

אמת

כה ע"י אמת יזכה לשם עולם :

כו איש ואשה שרגילין לומר שקר הבנים שלהם יהיו המנגדים גם יהיו
פוגמים בברית :

כז השקר בא ע"י שמקבל על עצמו פחד מבני אדם :

כח ע"י השקר שוכחין את הקב"ה :

כט מי שאין לו בטחון הוא דובר שקרים וע"י שקרים אין יכול לבטוח
באמת :

ל לפי הריחוק מאמת כן מחזיק את הסור מרע לשוטה :

לא מי שרוצה לסור מרע ורואה שאין אמת בעולם עושה עצמו
כשוטה :

לב מי שאינו אומר שקר הקב"ה מושיעו בעת צרתו גם בנים יהיו לו :

לג ע"י שוא בא מכות בנים :

לד מי שמקושר לשוא בא לשכחה :

לה ע"י שקר בא לניאוף ומחזיק ידי מרעים שלא ישובו בתשובה :

לו ע"י שקרים אין לו רפואה אפי' בהרבה רפואות :

לז מי שדובר כזבים נופל בחרב גם נעשה שוטה :

לח ע"י יראה יבא לאמת :

לט מי ששומר א"ע משקר הוא מצלח תמיד :

מ מותר לשנות כדי להציל את עצמו :

מא מי שאוהב כזבים הוא מבזה את הצדיק גם הוא בעצמו נתבזה :

מב מי שדובר כזבים הוא אובד :

מג ע"י אמת ניצול מלשון הרע גם תפילתו נתקבל גם כשדנים אותו למעלה
דנים אותו לפי זכיות שלו :

מד ע"י שבועות ידע אדם אם לבו אמת עם אלקיו :

מה מי שמקיים דבורו יכול לעשות פעולות :

מו מי שאין לו גאוה ניצול משקר :

מז מי ששומר א"ע מעסוק של היתול בידוע שהוא איש אמת :

מח מי שהיה שקרן מגלגול העבר עי"ז כשנתגלגל נעשה איטר יד :

מט מי ששומר את עצמו ודובר תמיד אמת כאלו עשה שמים וארץ ואת
הים ואת כל אשר בם :

השקר

אמת

נ השקר אינו אלא בפיו אבל לא בכתב :

נא דברו תורה ונביאים וחכמים בלשון הבאי :

א) ע"י שקר דבריו אינם נשמעים : גם ע"י שקר מאלמן ח"ו כמה נשים :

ב) ע"י אמת נתגלה יסודו בעולם :

ג) כשאתה רואה שקרן אדע שגם המנהיג של האיש הזה שקרן :

ד) ע"י שקר בא לידי גילוי עריות ושפיכות דמים : וגם מכשיל את הכשירים בגילוי עריות ושפיכות דמים ותראה היתר מן התורה :

ה) מי שאינו משנה בדיבורו הוא יכול להשפיל הגבוהים ולהגביה השפלים

ו) מי שאינו מדבר אחד בפה ואחד בלב אינו מתיירא מטביעת מים :

ז) האמת מציל שונא :

ח) השילשול והעבירות בא ע"י שקר :

ט) ע"י אמת בא הקץ :

הכנסת אורחים

א מי שאין מכניס אורחים בזה מחזיק ידי מרעים שלא ישובו בתשובה :

ב עיר שאין בה הכנסת אורחים באים לידי גילוי עריות וע"י גילוי עריות בא עליהם הריגה :

ג הכנסת אורחים מזכה את האשה לבנים :

הכנסת אורחים כהכנסת שבת :

ה השלכת ת"ח בתוך ביתו מעלה עליו הכתוב כאלו הקריב תמידין :

גדולה הכנסת אורחים מהשכמת בית המדרש והקבלת פני שכינה :

ז כיון דלא שכיחי רבנן גבייהו כבותיים דמו :

א) ע"י הכנסת אורחים אימתו מוטלת על הבריות :

ב) סגולה להחזיר אבדה ויעשה ע"י הכנסת אורחים :

ג) ע"י קדושת השי"ת ההתנשאות של ראשי הדור בחוזק ועוז וע"י"ז נחשב בעיני

ד) כל המעלה של הכנסת אורחים וע"י"ז הלומדים זוכים שהלכה כמותם :

אהבה

א כשאין אהבה בין בני אדם ע"י"ז הם הולכי רכיל וע"י רכילות באים לליצנות וע"י ליצנות הם דוברים שקר :

ב ע"י שנאה בא גזלות וע"י שנאה בא שריפה :

אהבה

ג ע"י אהבת הש"י נשמר הנפש מכל פגעים רעים :
ד כשתשוב בתפלה על עוונותיך תוכל לבא לאהבת הש"י :
ה מי שמתפלל על ישראל במסירת נפש הכל אוהבין אותו :
ו ע"י אהבה בא התחזקות :
ז כשתחזק את האדם בעבודת הש"י הוא יאהב אותך :
ח ע"י אמירת הלל בקול גדול זוכים לאהבת הש"י :
ט כשתבא בזכר משנאת חנם אזי כשיהיה לך איזהו משפט עם אדם שאינו
רוצה לפשר עמך עי"ז יתפשר עמך :
י מי שנזהר משבועת שקר בוודאי לא יעבור על לא תקום ולא תטור :
יא השום מסוגל לאהבה :
יב העובד מאהבה זכותו מגין עד אלפיים דור :
יג במקום שעושין תנאי' או איזה כריתות ברית הש"י שם הוא :
א) כשהצמחים גדלים במלואם עי"ז אהבה בעולם :
ב) אהבת האשה לבעלה ניכר בזבובים ויתושים שבבית וגם ע"י אהבתם יכולין
לידע אם היצר הרע אם כבר נפלה אם לאו :
ג) שבעי הדור ב"ב ביניהי' אהבה שרואים זה עם זה לפרקים אזי יש כח בידם לדון:
את כל העולם ודיניהם דין ואין מי שישנה ויבטל דינם כי הקב"ה אב ב"ד שלהם
ד) ע"י שנאת חנם נכשל בשריפות :
ה) ע"י תאות הכילה הוא אוהב בן אחד יותר משאר בניו :

אמונה

א צריך להאמין בהש"י בדרך אמונה ולא בדרך מופת :
ב ע"י ענוה זוכה לאמונה :
ג בראותך שינוי מעשה אל תאמר מקרה הוא אלא תאמין כי זה השגחת הש"י :
ד יש דברים שהם מביאים היזק גדול לעולם והדבר קשה למה נבראו תדע
שבוודאי יש בהם צד א' לטובה :
ה מי שיש לו הנאה מדיבור של אפיקורס אפי' שאינו מדברי אפיקורסות עי"ז
בא להרהורי ע"ז :
ו ע"י אמונה האדם חביב להש"י כאשה לבעלה :
ז מי שאינו מכין את לבו אינו יכול לבא לאמונה :
ח מי שנאבד לו איזהו דבר בידוע שנפל מאמונתו :

אמונה

ט מי שנאבד אמונתו מונו ילך על קברי ישראל ויספר החסדים שעשה לו הקב"ה :

י אמונה תולה בפה של אדם :

יא ע"י הלימוד נשברים כל הכפירות :

יב ע"י אמונה נתברך :

יג ע"י ריבוי אכילה נופלים מהאמונה :

יד כשתסתכל בשמים כשהם זכים ובהירים תזכה לאמונת חכמים :

טו כשנופל איזה קושיא על השי"ת אזי תשתיק וע"י השתיקה מחשבותיך בעצמם ישובו לך תירוץ על קושיותך :

טז כשמחריפין אותך ואתה שותק תזכה להבין תירוץ על קושיותך ותזכה לרום בינה :

יז כשיש לאדם מתנגדים לומדים ועשירים גדולים דע שזה נעשה מחמת שנפל כמה פעמים מאמונה :

יח אמונה חשיב כצדקה :

יט על ידי אמונה נתמכס :

כ מתחילה צריך להאמין בהשי"ת ואח"כ יזכה להבין אותו בשכל :

כא זווגא דקוב"ה ע"י נשמות ישראל :

כב הפשע של אדם מכניס כפירה לאדם :

כג כשנופל מאמונתו יבכה :

כד אמונה בא על ידי שתיקה :

כה על ידי קנאה אדם נופל מאמונתו :

כו מי שאין בו אמונה בידוע שמזלזל בדברי תורה :

כז מי שמנקה בכל עת את ידיו ע"ז מזכה את לבו :

כח כשאדם נופל מאמונה ידע שדנין אותו למעלה :

כט כשנופל מאמונתו בא לידי קרי ולידי הרהורי אשה ולידי הרהורי ע"ז :

ל אמונה בא על ידי צדקה :

לא ע"י אמונה יכול להבין את השי"ת :

לב ע"י אמונה יכול לבוא לנסיון :

לג ע"י אמונה הקב"ה יסלח לך על עוונותיך :

לד לפעמים הקב"ה שולח צער לאדם ומכה אותו ואין מפיל אותו לשילשה אין זה כי אם בשביל אמונה :

על

אמונה

לה על ידי שבועת שקר נופל מהאמונה :

לו מי שאין לו אמונה אינו מקבל מוסר :

לז מי שאין מאמין בדברי הצדיק לסוף שאין נהנה מהדבר אע״פ שהוא רואה :

לח מי שאין לו אמונה בודאי חוקות הקב״ה אצלו נמאס :

לט משיח יבא בפתע פתאום ועי״ז מחמת שמחה יפסדו ישראל :

מ כשיבא משיח אזי כל השרים של מעלה ושל מטה יחלו אבל עכשיו כשיש עליה לאיזה שר אזי ישראל הם חולים :

מא לעתיד לבא כל אחד הצעיר מחבירו בשנים יהיה יותר למעלה :

מב לא חרבה ירושלים אלא בשביל שחללו את השבת ובטלו ק״ש שחרית וערבית ובטלו תינוקת של בית רבן ולא היה להם בושת פנים זה מזה והושוו קטן וגדול גם לא הוכיחו זה את זה גם ביזו תלמידי חכמי׳ גם פסקו ממנה אנשי אמנה:

מג אין ירושלים נפדית אלא בצדקה : (ושבי׳ בצדקה) :

מד מלחמה אתחלתא דגאולה הוא :

מה מי שמגדל חזירים הוא מעכב את הגאולה :

מו לא יבנה ירושלים עד שיהיה שלום בין ישראל :

מז מה שישראל הולכים בגלות מאומה לאומה הוא סימן שיבא משיח :

מח כשאומות משרפין אותנו ביותר זה סימן על משיח :

מט אין בית המקדש נבנה עד שיכלה גאוה :

נ ע״י אחדות שיהיה בישראל יבא משיח :

נא משיח יבא בשנת ברכה :

נב אין משיח בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף :

נג המשיא בתו לת״ח והמהנהו מנכסיו והעושה פרקמטיא לת״ח זוכה לתחית המתים :

נד מרוח פיו של השקרן נעשה יצה״ר וכשיבא משיח אזי לא יהיה שקר בשביל זה לא יהיה יצר הרע בעולם :

נה מי שהוא איש אמת הוא יכול להכיר באחר אם אחר דובר אמת אם לאו :

נו השקר לא יסכימו עליו רבים :

נז הקב״ה שונא לזה האיש המדבר אחד בפה ואחד בלב :

נה עשיר מכסה אין הדעת שובלו וגם הוא נבזה בעיני עצמו :

נט תיקון לפה שיתן צדקה :

ע״י

אמונה

ס ע"י הלעג העולם נשמר מכל היזיקות :

סא על ידי הבושה בא לשקר :

סב מי שנותן צדקה שכרו שיזכה לאמת :

סג על ידי שקר בוודאי תשבת הענווים :

סד אדם ניכר ע"י משלחיו אם הוא אוהב שקר אם לאו :

סה כשאין אמת אין חסד :

סו כשיש לך שקר אזי כשהקב"ה רוצה לעשות לך איזה ישועה אזי השקר מגלה עוונותיך כדי שלא יושיע לך :

סז ע"י אמת הקב"ה פודה אותך מכל הצרות :

סח טוב לאדם שימות משיחיה ויהיה שקרן בעיני בני אדם :

א) לפעמים אדם בא לאיזהו מקום ויש לו צער בזה המקום ידע שזה המקום היו בו אבותיו ונפלו לשם איזה כפירה או בניו יבואו במקום הזה לאיזה כפירה ועי"ז הוא סובל עכשיו צער במקום הזה :

ב) על ידי הבושה בא לידי כפירה :

ג) אין הקב"ה עושה מופתים אלא לזה שהוא מאמין בשני עולמות :

ד) ע"י אמונה נתבטלין הגזירות שאומות גוזרין עלינו :

ה) דע שיש לכל עשב ועשב כח מיוחד לרפאות איזה חולאת מיוחדת וכל זה אינו אלא למי שלא שמר אמונתו ובריתו ולא שמר א"ע מלעבור על אל תהי בז לכל אדם אבל מי שיש לו אמונה בשלימות והוא ג"כ שומר הברית ומקיים אל תהי בז לכל אדם אין רפואתו תלוי בשלקי עשבים המיוחדים לרפאתו אלא נתרפא בכל מאכל וכל משקה בבחי' וברך את לחמך וכו' ואין צריך להמתין עד שיתבשלו עשבים המיוחדים לרפאותו :

ו) עיקר הישועה הבאה אינה אלא על ידי אמונה ומדת אמונה היא לפי מנהיגי הדור :

ז) כשהולך מרב לרב אז צריך לחזק אמונתו באחדות הש"י כי הלימוד מהרבה תלמידים מזיק לאמונת היסוד . וכן הרב שיש לו אמונת היסוד הוא יכול להאיר לכל תלמיד ותלמיד לפי כחו וכל תלמיד אינו שומע אלא מה שצריך לו ולא יותר :

ח) הנשמה באה על ידי אמונה :

ט) ע"י מיעוט אמונה נתרבו הזנונים בעולם :

ע"י

י) מי שסומך א"ע שלעבור על לא תסור עי"ז ניצול מכעס ומגאוה ומחסרון אמונה הבאה ע"י כעס וגאוה :

יא) ע"י שאין מודיעין אלקותו לאומות העולם עי"ז אומות העולם מסיתין ומכריחין את ישראל לילך בחקות חילוניות :

יב) ע"י קילקול אמונה נתעוררין דינים וע"י הרהורי ע"ז נתעוררין דיני דינים היינו שדנים את הדינים שנידון כבר אם נידון כראוי בלי וותרנות :

יג) שיכול בנים בא ח"ו על מי שמפיל את חבירו מאמונה :

יד) אשה הזקינה בטלה בניה בעלי אמונה :

טו) על ידי אמונה נתיישב הדעת :

טז) ע"י תורה בא לאמונה וע"י אמונה בא לקידוש השם :

יז) מי שאינו יכול לישן יעלה על מחשבתו אמונת תחיית המתים :

יח) קטני אמנה קשה להם להשיג חידושין דאורייתא :

אכילה

א) ממה שאדם אוכל משייר כדי שיחול ברכת ה' במזונותיך :

ב) שולחנו של אדם מטהר לו מכל עוונותיו :

ג) שולחנו של אדם מזכה לו לעלמא דאתי ומזכה לפרנסה והוא רשים לטוב לעילא ולעילא ומזכה ליה לאיתוספא ליה כח וגבורה בשעה שאיצטריך ליה :

ד) בעון עינוי הדין ועוות וקלקול הדין וביטול תורה בצורת בא ובני אדם אוכלים ואינם שבעים ואוכלים לחמם במשקל :

ה) כשאוכל קצת לבו נמשך יותר אחר אכילה ממי שלא אכל כלל ונתייאש מלאכול :

ו) מפני מה נתחייבו ישראל כליה מפני שנהנו מסעודה של אותו רשע :

ז) מזבח מזיח גזירות רעות ומכפר עונות ומזין ומחבב והשולחן דומה למזבח :

ח) האוכל בלא נטילת ידים כאלו בא על אשה זונה והמזלזל בנטילת ידים נעקר מן העולם :

ט) אין שותין מים בפני רבים :

א מי שיש לו צלם אלקים ע"י אכילתו דבר מן החי נתעלה וכן להיפך :

ב אכילת הדגים מעוררין תאוות הזווג :

ג ע"י ברכת המזון נתוודע הש"י בעולם :

ד ע"י ברכת המזון נתיישב המלכות מן המריבות והמלחמות :

ה מי שלימודו בתורה במוסין זכים שאכילתו כל כך בקדושה שניזון ממזון שהמלאכים

אכילה

שהמלאכים ניזונין ממנו עי"ז שונאיו נידונין בחנק וסימן לדבר ויהי ביום השלישי בהיות הבוקר ובבוקר היתה שכבת הטל ויהי באשמורת הבוקר : (פי' סימן זה שמעתי מפיו הקדוש · כי ויהי ביום השלישי בהיות הבוקר נאמר במתן תורה · שזהו בחי' מ"ש לעיל מי שלימודו בטיפין זכים · ובבוקר היתה שכבת הטל נאמר במן . שהוא מזון שהמלאכים ניזונין ממנו כמרז"ל · ויהי באשמורת הבוקר נאמר בקריעת ים סוף שנטבעו המצרים בים · שזהו בחי' חנק כמרז"ל · ולמד בוקר מבוקר · ועי"ז מצא השגה הנ"ל בתוך התורה) :

ו מי שאינו מרגיש טעם באכילתו ידע שנתק ממנו השי"ם:

ז אכילת הצדיקים גדולה יותר מהקרבנות ומזווגן :

ח הדגים שמנים בזכות הקרבנות :

ט מי שכלב נשכו בידוע שרשעי השם מסילקים ממנו : גם בידוע שנכשל במאכלות אסורים :

י מי שנזהר ממאכלות אסורים הוא ניצול מחיות רעות :

יא מי ששונאיו מתרוממים הוא נופל לתאות אכילה :

יב ע"י תאות אכילה הוא אוהב בן אחד יותר משאר בניו :

יג לכו לחמי בלחמי ושתו ר"ת לולב ביין עם האותיות בי' ר"ת של אתרוג הדס ערבה מסכתי זו בחי' סוכות · ע"י מצות נטילת ד' מינים וע"י סוכה אדם זוכה לאכילה ושתיה ומלבושים וגם לחיות הנשמה :

ע"י סוכה זוכה למלבושים בחי' בשומי ענן לבושו : ע"י ערבי נחל זוכה לשתיה · ע"י הדס זוכה לחיות הנשמה · וע"י לולב אתרוג זוכה לאכילה כי יש בהם פרי שהם מיני מאכל :

יד אכילה ושתיה בא ע"י חוק ומשפט :

טו מה שהאדם שותה מסוגל לזמר ולנגן ולא כן באכילתו מטעם שאמרו שירה על הבאר ולא אמרו שירה על המן :

אלמן

א) מי שמתה אשתו יאמר בכל יום פרשה אחת עד שישא אשה אחרת :

ב ע"י שקר דבריו אינם נשמעים : גם ע"י שקר מאלמן ח"ו כמה נשים :

ג כשמתה אשתו של אדם אזי כאלו נחשך לו עולם בעלמיו · אבל אצל הצדיק אף ע"פ שאשתו מתה אינו נחשך לו עולם וזהו אלמן אותיות אמה שהגה לא נבררה :

ארץ ישראל

א) ע"י ישיבת ארץ ישראל מבינין להשגחת הש"י על העולם :

ב) לפי הבזיון שאדם מבזה בתורה כן נמשך לו הפלגה מקדושת ארץ ישראל :

ג) ע"י השתוקקות שאדם משתוקק לביאת ארץ ישראל ע"ז נשפע פרנסה גדולה:

ד) מי שהוא מברכם את הרבים ע"ז ממשיך הברכה מארץ ישראל לחוץ לארץ :

ה) מי שמשתוקק לארץ ישראל ע"ז מעורר השתוקקות אצל אביו ואמו היינו נשמותיהם ובאים לארץ ישראל והקב"ה בא עמם ומלאכים ומשתוקקים אליו :

ו) ע"י הממון שנותן לעניי ארץ ישראל ע"ז ממונו נתקיים בידו :

ז) מי שיודע מארץ ישראל שטעם באמת טעם א"י הוא יכול להכיר באחר אם הי' אצל צדיק אמיתי על ר"ה אזי בכל מקום שהאיש הזה מסתכל נעשה שמו האויר בבחי' אוירא דא"י · וע"כ מי שיודע מטעם א"י כל אחד לפי ערכו הוא מחויב להרגיש א"י כשפוגע ומתוועד יחד עם זה האיש שהיה אצל צדיק אמיתי על ר"ה · כי על ידו נעשה האויר בבחי' א"י כנ"ל :

(ח) מי שמחזיר אבידה לבעליו בכח כזה הוא מגייר גרים :

אות בית בנים

(א) כל הבוכה ומתאבל על אדם כשר זוכה לגדל את בניו :

(ב) צריך לשמור את התינוק שלא ילך בגילוי הראש :

(ג) אין צריך להאדם לדאוג על פרנסת בניו כי כשהם גדלים גדלה פרנסתם עמהם :

(ד) מי שמבטל את שכירו מפרי' ורביה הולך לשאול בלא ולד :

(ה) כל הנושא אשתו לדבר ממון הוי לי' בנים שאינם מהוגנים :

(ו) אשה שדמיה מרובין לעת גידול בנים שלה יותר בעלבון :

(ז) בת כהן לישראל בת ת"ח לע"ה זרעה אין לה :

(ח) התענית של שמיני בטבת מסוגל לגידול בנים :

(ט) צניעות שבאשה מזכה לה לבנים הגונים :

(י) ע"י שמחת יו"ט וע"י הנחת תפילין כראוי תלד אשתו בנים זכרים :

(יא) לפעמים מי שאין לו בנים וכשמתפללין עליו שיהי' לו בנים הוא מת :

(יב) בעון נדרים בנים מתים :

(יג) שינוי מקום גורם לבנים :

(יד) בנים גדולים אינם מתים בפני אבותיהם אבל במקום שיש חילול השם אפי' גדולים מתים :

(טו) דאכלא ביעתא ושתיא חמרא הוי לה בנים בריאים :

המסתכל

בנים

טז) המסתכל בעקבה של אשה ובאשתו נדה הוי ליה בנים שאינם מהוגנים :
יז) הדר עשר שנים בארץ ישראל ואין לו בנים יוציא, שמא לא זכה לבנות ממנה. :
יח) מה יעשה אדם ויהיו לו בניה זכרים ישא אשה ההוגנת לו ויקדש את
את עצמו בשעת תשמיש ויבקש ממי שהבנים שלו :
יט) כל המוליד בדומה לו הוא מוליד :
כ) ישמור אדם א"ע מלקוץ איזה אילן בלא זמני' כי זה מזיק לגידול בנים. :
כא) כל הרודף צדקה זוכה לבנים בעלי עושר בעלי חכמה בעלי אגדה :
כב) מה יעשה אדם ויהי' לו בנים יפזר מעותיו לענייםוישמח את אשתו לפני תשמיש
כג) כשם שאסור להרוג אדם כך אסור לקוץ אילן השכל קודם זמנו :
כד) יואב שלא הניח בן כמותו נאמר בו מיתה דוד שהניח בן כמותו נאמר
בו שכיבה :
כה) בת תחילה לא שלטה בהו עינא בישא :
כו) כל המגדל יתום בתוך ביתו כאלו ילדו :
כז) כל המלמד בן חבירו תורה כאלו ילדו :
כח) ארבעים יום קודם יצירת הולד יתפלל על אשתו שתלד זכר :
כט) מי שמהרהר בזנות גם אשתו באה לידי הרהורים וכשאשתו מהרהרת
ע"י הקליפות באין עליה בחלום ועי"ז הבנים שלה מתים :
ל) מי שמזנה אשתו מזנת עליו :
לא) כל השורף תבואתו של חבירו אינו מניח בן ליורשו :
לב) אשה שמשכלת בניה בשעת לידה שנים על כלשה תפוש :
לג) כל העושה דבר מצוה ולא גמרו קובר אשתו ובניו :
לד) הנושא אשה לשם ממון הויין ליה בנים שאינם מהוגנים ומפסיד את
הממון בזמן קצר :
לה) העוסק בתורה ובגמילות חסדים זוכה להרבה בנים :
לו) אין הבנים מתים בעון האבות אלא כשאוחזים מעשה אבותיהם בידיהם :
לז) התשמיש יפה לולד ללבנו ולזרזו ולהיות בעל צורה ובעל כח :
לח) מי שאין לו בנים יקבל על עצמו גלות :
לט) היורד לאומנות חבירו כאלו בא על אשת רעהו :
מ) כשנמכר אדם ביד שונאיו הוי כמו שיכול בנים :
מא) מי שבא על הכותית או' זכר או הרהר בע"ז לא יהי' לו בן ת"ח ואם
ילמד בנו תורה יהי' שכחן :

בנים

מב) בנים הטובים הוא רפואה גדולה לאבות :
מג) ע"י שקר הבנים מתים :
מד) כל שאינו פורש מאשתו סמוך לווסתה אפי' הוי לי' בנים כבני אהרן מתים וכל הפורש הוויין לי' בנים זכרים וראויין להוראה :
מה) כל המבדיל על היין במוצאי שבת הוויין לי' בנים זכרים וראויין להוראה :
מו) המקדש א"ע בשעת תשמיש דרך צניעות הויין לי' בנים זכרי' :
מז) יזהר אחד שלא ייניק הולד מאשה רעה כי חלב מטמא וחלב מטהר :
מח) שמין ושמן מברין את הולד :
מט) מי שאינו מעביר א"ע מלהטיל מים תפילתו שמתפלל על בניו נשמעת (בכורות מ"ד ע"ב) ע"ש לא יהי' בך עקר ועקרה ובבהמתך :
נ) הולד הולך אחר צורת אב ואם :
נא) קשה תרבות רעה בתוך ביתו של אדם יותר ממלחמות גוג ומגוג :
נב) יקדים ויחשיך לביהכ"נ ע"ז יאריך ימי בניו :
נג) אל ישנה אדם בנו בין הבנים (שבת י' ע"ב) :
נד) ע"י נר חנוכה ונר שבת הוי לי' בנים ת"ח :
נה) דרחים רבנן הוי לי' בנין רבנין דמוקיר רבנן הוי לי' חתנותי' רבנן :
נו) בעון נדרים גם בעון ביטול תורה גם בעון מזוזה גם בעון ציצית גם בעון שנאת חנם בנים מתים כשהם קטנים :
נז) מי שנותן מעשר מן מעותיו בניו ניצולים מהחולי הנקרא שעקת :
נח) תינוקות של בית רבן נתפסין על הדור :
נט) ע"י הדסים בשבת זוכה לבנים ת"ח :
ס) אשה שמשכלת את בני' הסגולה לזה שתרחץ את הכלה קודם החופה :
סא) לפי שכילותיו של אדם כן בניו ובנותיו :
סב) מי שבניו מתים אל ישמש מטתו בסוף כ"ח משנה לשנה :
סג) דריכת הקשת בל"ג בעומר הוא סגולה לבנים : גם התפילה שמתפללין לפני העמוד בנגינה הוא סגולה ובנים :
סד) צריך ללמוד את התינוק דרך ארץ מנעוריו :
סה) השירות והתשבחות שאומרין קודם אור היום הוא סגולה לבנים גם לאשה שנעכר חלבה גם לאשה רעה שהיא כעסנית :
סו) מי שהוא מקפיד א"ע בפני רבו ושואל ממנו כל הספיקות אע"פ שבנו עניים

בנים

עניים אותו ע"י זוכה שיוצא ממנו בן שהוא גדול בתורה יותר מרבו :

סז) מי שמקבל את היסורים באהבה זוכה לזרע שיאריכו ימיהם :

סח) פעולות ה' נמשכין אחר הכח של אדם כי שתא גרים :

סט) מי שמגביה קולו כדי להתפאר בו באים בניו לעני' :

ע) מי שאין לו בנים יהא רגיל בשמן :

עא) ולפעמים יעקור דירה ויחיו בניו :

עב) ע"י רדיפת שלום מציל את בניו ממיתה ומגלות :

עג) מי שעושה איזה דבר והדבר הוא אח"כ מכשול לבני אדם ע"י העונש נפסק מזרעו :

(עד) לפעמים מחמת אהבה גדולה שבין איש לאשתו אינה מולדת :

(עה) לרוב העקרות כשהם נפקדות מולידים זכר :

(עו) ע"י הוצאת דברים הבנים מתים :

(עז) יש כח ביד הצדיק לקלל את האדם שלא יהיו לו בנים הגונים :

(עח) מי שהצדיק נעשה אכסניא אצלו נתברך בבנים :

(עט) מי שמשתוקק לעשות איזה מצוה ואין זוכה לעשות אותה ע"י יזכה לבנים וגדולתו מורים לבניו ובניו יזכו לעשות המצוה הזאת :

(פ) מי שמקפח פרנסה לסוף שבניו מתים :

(פא) תאנים סגלה לבנים :

(פב) בניו של אדם מתים כשעוסק בשמות הטומאה או בכשפים או שמאמין בהם :

(פג) כשאיש ואשה רוחצים ידיהם ונותנים צדקה קודם התשמיש בזה הם מסירים את רוח הטומאה מהילדים שהם מולידים :

(פד) יש אשה שמגדלת נקבות ואינה מגדלת זכרים :

פה) אמירת פרשת ציצית בעמידות נפש וביראה גדולה גם הלבשת ערומים ע"י זוכה לבנים זכרים :

פו) שנה שיש בו ברכה סימן שנשי ישראל יפרו וירבו :

פז) אשה שעוסקת בכשפים בניה מתים ונעשית אלמנה :

פח) תינוקת שנשבר שלבה הבתולה לזה שיתאבל בעלה על ירושלים :

פט) מכות בנים בא ע"י שום גם המקום גורם :

צ) מי שמשמח חתן וכלה יזכה שתלד אשתו זכרים :

בנים

צא) גם ע״י הזהרות נרות :
צב) שנה שיש הרבה גשמים סימן שנולדים בזה השנה הרבה זכרים :
צג) איש ואשתו שהם מקללים את עצמם אין מגדלין את בניהם :
צד) סגולה לגידול בנים אזרע איזה מין תבואה וכשתקצור הואה אתן אותה לעניים ואתה לא תהנה ממנה :
צה) מי שמטיל אימה יתירה על דורו אין מתקיימין לו בנים שכתי לב :
צו) מי שאין לו רחמנות על בניו בידוע שאין לו חלק בשכל דקדושה :
צז) כשאינו חוזר על לימודו ושוכח ע״ז הבנים מתים :
צח) ע״י זנות אין מגדלים בנים :
צט) שם אלו״ק שמירה לבנים :
ק) מי שמשתדל שיהיה פרנסה לדורשי ה׳ ע״ז יזכה שלא יצאו בניו לתרבות רעה :
קא) ע״י אמונת צדיקים הבנים חיים וקיימים :
קב) כשזכר בא לעולם חסד בא לעולם :
קג) מי שמצער את אביו ואמו ע״ז אינו זוכה לגדל זכרים :
קד) מי שרודף שלום ע״ז יזכה לראות בנים לבניו :
קה) קילקול הדלת או החלון זה סימן ח״ו לחולשת בנים :
קו) המחלוקת זה סימן רע לבנים ושלום זה סימן טוב לבנים :
קז) הבנים שוטים כשאביו כעסן :
קח) ע״י כיבוד אב אזכה לבנים זכרים :

א מי שיש לו צער גידול בנים יקרא בכל יום מעשה בראשית · גם על ידי הקריאה ניצול מעלילות של גזילה :
ב סגולה לבנים להקטין א״ע :
ג משע הכרס מזיק לגידול וולדות :
ד השתדלות בפדיון שבוים מסוגל להולדה :
ה אריכת המעמדות טוב לבנים :
ו אשה שבניה מתים בחולי שנקרא שמקע כייני זרעונין חרסון אותם בשמן והשמן הזה תדלוק אותו אחר כך בשביל מנוח :
ז מי שקמים עליו רבים וחולקים עליו על אמונתו והוא עומד כנגדם וטוען כנגדם דברים המתקבלים ע״ז זוכה לבנים רבים והעולם נתמלא מזרעו :
ח כל הנעשה מכסף מסוגל לפריה ורביה :

ל פעמים

בנים

ט לפעמים בנין הבית גורם לאשה שלא תלד כשהבנאים שבונין אינם עושים כסדר הניתן להם מששת ימי בראשית ואז הבית נקרא הרוס אפי' בבנינו וההרוס הזה בא ומזיק לאשה ואינה מולדת :

י צריך לחזור אחר מוהל צדיק וירא שמים כי כשהמוהל אינו טוב יכול להיות שלא יהיה מוליד ח"ו הנימול על ידו · גם ע"י שהמוהל אינו טוב ע"ז בא התינוק ח"ו לידי חולי נופל :

יא מי שיש לו בן עוסק בתורה כאלו לא מת :

יב הסלע של צדקה הוא טוב לתינוק ליראת שמים וגם נותנת לו ממשלה בעוה"ז :

יג שיכול בנים בא ח"ו על מי שמשפיל את שכירו מאמונה :

יד כשיש שלום מלכות ע"ז נולדים בישראל בנים בעלי תורה :

טו מי ששומר א"ע גם את העת והזמן שמזווג שלא יהיה לא הוא ולא העת והזמן חם ביותר ולא קר ביותר ע"ז בניו הנולדים יהיו חכמים גדולים :

טז מי שהוא שולט ביצרו בניו אינם יוצאים לתרבות רעה ועי"ז ממונו נתברך ועי"ז לא יבוא לידי נסיון :

יז אפילו אשה צדקת כשהיא אינה מיוחסת ועי"ז מולדת בנים שאינם הגונים :

יח בזמן שהדגן רוב בעולם זה סימן ללידת זכרים ובזמן שהיין רוב בעולם זה סימן ללידת נקיבות :

יט מי שאין לו בן זכר ירגיל א"ע להביא מתנות לתלמידי חכמים ויאמר פי' של בכורים וגם ילמוד גמרא הרבה· וימעט בלימוד הגדה כי לימוד הגדה הוא מסוגל לבנות :

כ ע"י לימוד פוסקים עד שידע להורות הוראות ע"ז גורם פקידה לכמה עקרות :

כא לפעמים ע"י חסימה ניצול מכליון בנים :

כב על ידי צדקה זוכה לבנים :

כג סגולה למקשה לילד שתתלה על צוארה מפתח של הבית עלמין גם המפתח הזה מסוגל לעקרה :

כד הבנים מתים ח"ו ע"י ראיית קרי :

כה יש עלים המונעים ההולדה והגידול בנים כשעושין מטה ויש עלים הגורמין ההולדה והגידול בנים :

כו מי שבניו מתים כשהם קטנים תעשה לו אמו כתונת והוא ילך בו תמיד עד שיגדיל :

כשישראל

כז כשישראל פרים ורבים אזי האומות מחדשין עלינו גזירות :
כח הסגופים מועילים להולדה :
כט הקינים מסוגלים להולדה :
ל מי שנולד מהול בידוע שכח המדמה שלו טוב ויפה :

בית

א) בית שאין דרים בו יזהר מליכנס בתוכו כי הוא מקום שדים :
ב) מאן דביש ליה במתא זה ילך למתא אחריתא :
ג) כשהבית מזומן לברכה אזי כשהצדיק בא לבית הזה גם הברכה באה :
ד) יש מקום מזומן לטובה וה"ה להיפך :
ה) לענין טובות ורעות הבאות לאדם קרוב לדרך הטבע הכל לפי הזמן ולפי המקום :
ו) דפרע קנאה מחריב ביתו :
ז) מקום שאדם יצא ממנו אינו מתאוה לאותו מקום ליכנות עמנו :
ח) אם ע"ה חסיד אל תדור בשכונתו :
ט) כל בית שנשמעין בו דברי תורה בלילה שוב אינו נחרב :
י) עיר שיש בה מעלות ומורדות מזקינין בחצי ימיהם :
יא) אי נשפך בבית יין כמים איכא ברכה :
יב) אל תכנוס לבית שיש בו צלמים :
יג) מי שרוצה ליכנס לבית לדור בתוכו יאמר התורה כולה ואח"כ יכנוס לדור בתוכו :
יד) מי שאין לו קרקע אינו אדם :
טו) יש מקום שגורם לעבור עבירות :
טז) כעס וזנות של אשה מחריב את הבית :
יז) כשנשבר אסקופת הבית או פתחיה הוא סימן רע לבנים :
א לדור בעליה הוא טוב יותר לעבודת הבורא מלדור בבית התחתון :
ב לפעמים בנין הבית גורם לאשה שלא תלד כשהפעלים שבונין אינם עושים כסדר הניתן להם מששת ימי בראשית ואז הבית נקרא הרוס אפילו בבנינו וההרוס הזה בא ומזיק לאשה ואינה יולדת :
ג בפתח ביתו של אדם ניכר אם תמו זכות אבות או אם שלה זכות אבותיו :
ד צריך להזהר בבנין הבית שלא יהיה בבנינו עץ משלבי העושין איסור .

הפעלים

בית

ה העצים שבבנין זכה אדם הם בבחינות שרשים עומדים ועומד הבנין ואם רע
לא זכה השרשים נשרפים וזהו השריפות דשכיחי :

ו כשאדם בונה סוכה ונופל כיסאו יידע שזה סימן רע ח"ו לזרעו :

ז אין אדם נהנה אלא כסדר במקום שדרו אבותיו :

ח סגולה כשנכנס לבית אדם לגור יכניס לשם חרב או סכין או שאר כלי זיין
וסימן לדבר בחכמה יבנה בית כלי חמס מכרותיהם חרבותיהם מגורותיהם :

ט הכיפה של בית היא סימן לחבורה או משפחה מה שיקרה להם :

בושה

א) מי שמבייש פני חבירו נשאלם ושוכם :

ב) מותר לבייש את הרבנים ששוכרין את הרבנות וראוי לבזותן ולהקל בכבודן ואין עומדין בפניהם ואין קורין אותן רבי והטלית שעליו כמרדעת של חמור :

ג) טוב לבטל תורה מלבייש בן ישראל :

ד) המבזה ת"ח או חבירו בפני ת"ח הוי אפיקורס גם נקרא מגלה פנים בתורה :

ה) כתונת של צדיקים מכפרת על שפיכות דמים :

ו) כשבני אדם מחרפין אותך תתענה ותבכה :

ז) כשבושה בא' עליך אין זו אלא בשביל שחטאת' חטוא' על המעונות שאשה דם נעקב:

ח) גם בושה בא כשאתה מספר בגנות חבירך :

ט) תצייר לפניך אותיות אמונה ובזה לא יבא עליך שום בושה :

י) מי שהלך ללוש על המסכן בידוע שאלו הדברים הממושכנים היו נבזים בפניו בגלגול אחר :

יא) כשבא על אדם איזה בושה יצפה לישועה :

יב) מי שרוצה להתבייש יצייר דמות של אמו :

יג) על ידי צדקה לשם שמים שבא לאדם בושה :

יד) כשבא על אדם איזה בושה בידוע שאין לו בטחון :

טו) מי שכורה בור אף שבא לידי איזה בזיון ולפעמים הדבר גורם שנעשה שיחה בפי בני אדם :

טז) על ידי בטחון לא יבא עליו בושה :

יז מי שגזל את העני בושה בא עליו :

יח) כשאדם מחרף ומבייש אותך והוא אינו חרב לך תשא ותסבול את הבושה כי זה מן השמים בודאי שיחרף אותך ובזה הבזיון תהיה נשמר ונחבא מן השטן שהוא

בושה

שהוא שונא אותך והוא מגדיל ח"ע תמיד עליך ומקטרג עליך וע"י זאת הבושה שתסבול ממי שהוא אויב לך עי"ז לא יגדיל עליך השונא השטן :

יט) ע"י טנופה תהיה בזוי בין האומות והאומות יקללו אותך ויקליסו עליך :

כ) כשאחד מבזה אותך או פוסק ממך בידוע שאתה בייש את אבותיו :

כא) כשהכל מבזין אותך ומוזין לך נער הדוס ולא יצא מפתח ביתך :

כב) כשמביישין אותך תתן צדקה :

כג) ע"י צדקה תזכה למדת בושה :

כד) בזיון המלך הקניה נפרע אפילו מאומה שביזה מלך אחר שלא מאומתה :

כה) הסופא יתבייש בעולם הבא בפני רבותיו :

כו) המבזה ת"ח אין לו רפואה למכתו :

כז) נכון כאשר ישמע מרעהו דבר כזב אל יקפוץ ויביישהו אלא ירמוז לו בתנועה כדי שיכיר כי לא כן הוא :

כח) מצוה לפרסם את הרשעים :

כט) המתבייש לא במהרה הוא חוטא :

ל) מי שאין לו בושה בידוע שלא עמדו רגלי אבותיו על הר סיני :

לא) נוח לאדם שיפיל עצמו לתוך כבשן האש ואל ילבין פני חבירו ברבים :

לב) כשחבירך מביישך תודה לדבריו :

לג) המלבין פני חבירו ברבים כאלו שופך דמים ויורד לגיהנם ואינו עולה :

לד) נוח לו לאדם שיבא על ספק אשת איש ואל ילבין פני חבירו ברבים : ואין לו חלק לעולם הבא :

לה) אל תבייש עם שאתך בתורה ובמצות אבל לבעל עבירה מותר לביישו ולהונו בדברים :

לו) כל השערים ננעלו חוץ משערי אונאה :

לז) הכל נפרע ביד שליח חוץ מאונאה ואין הפרגוד ננעל בפניו :

בגדים

א) בגדי אדם מרמזים על מדותיו של אדם :

ב) מי שהולך יחף בידוע שהוא חוטא :

ע"י

בגדים

ג) ע"י עזות מצח נענש בבגדים גם ע"י שבועות:

ד) מי שאינו נזהר להסתכל בערות אביו לסוף שילכו בניו ערום ויחף:

ה) מי שאוכל קודם התפלה הוא נענש בבגדים:

ו) על ידי גאוה נענש בבגדים:

ז) מי שמסית את שכירו מדרך הטובה לדרך הרע עי"ז אין לו במה ללבוש:

ח) מי שהוא ערב בעד עכו"ם הוא נענש בבגדים:

ט) לעתיד הקב"ה יהא נפרע מאותם המלובשים במלבוש עכו"ם:

י) מי שהולך בבגדים קרועים מחמת עניות שקנתו הבכיה לפני השם יתברך:

יא) כל המבזה בגדים לסוף אינו נהנה מהם ·

יב מי שעושה מלבוש לעני עי"ז הוא ניצול מבזיונות:

יג מי שהוא נזהר מלבייש שום אדם זוכה למלבושים:

א על ידי סיפורי מעשיות של צדיקים ממשיכין אור של משיח בעולם ודוחה הרבה חושך וצרות מן העולם: גם זוכה לבגדים נאים:

ב הרגיל בקללה עי"ז לא יהי' לו בגדים של שבת:

ג מי שמייפה תמיד את רגליו בלבושין נאים למשל במנעלים יפים ביותר או במכנסיים עי"ז בא לגניבות הדעת:

ד המזלזל במצוה ציצית אינו זוכה לקבורה:

ה העושה בגדים לשכירו · יכול לשנות רצון חבירו לכל מה שירצה הן בגשמי הן ברוחני:

ו כשאדם לובש לבוש של אביו עי"ז בנקל לו לילך במדותיו של אביו:

ז לכו לחמו בלחמי ושתו ר"ת לולב ביין עם האותיות ג' ר"ת של אתרוג הדס ערבה מסכתי זו בחי' סוכות ע"י מצות נטילת ד' מינים וע"י סוכה אדם זוכה לאכילה ושתיה ומלבושים וגם לחיות הנשמה ע"י סוכה זוכה למלבושים בחי' בשומי ענן לבושו ע"י ערבי נחל זוכה לשתיה · ע"י הדס זוכה לחיות הנשמה וע"י לולב אתרוג זוכה לאכילה כי יש בהם פרי שהם מיני מאכל:

בטחון

אבטח ולא אפחד

א) מי שיש לו בטחון אין לו שום חסר:

על

בטחון

ב) על ידי בטחון בא שלום :
ג) בטחון בא על ידי יראת שמים :
ד) ע"י אמונה יבא לבטחון :
ה) מי שאין לו בטחון הוא דובר שקרים :
ו) ע"י שקרים אינו יכול לבטוח באמת :
ז) מי שבוטח בהש"י הקב"ה מצילו מכל צרות ונפרש מהריגה :
ח) ע"י בטחון אין אדם צריך לחבירו גם אין אדם מכלימו :
ט) ע"י בטחון אדם ניצול מדאגה :
י) ע"י בטחון יזכה לידע שמות הקודש :
יא) מי שאין לו מדת הבטחון ישמור א"ע שלא לבייש שום אדם גם יזהר להתפלל בכוונת הלב :
יב) מי שיש לו בטחון לא יתקצרו ימיו :
יג) מי שאין לו בטחון יקום קודם אור הבוקר ויאמר בקשות בקול רם :
יד) על ידי שתיקה יזכה לבטחון :
טו ע"י זהירת עליון תקיעת כף יזכה למדת הבטחון גם ע"י שלא ישתתף עם רשעים :
טז) על ידי חנופה נאבד הבטחון :
יז) מי הירדן הם סגולה לבטחון :
יח) ע"י הבטחון האדם נתקרב להש"י :
יט) מי שבוטח בעכו"ם דיליה דילהון :

א כשעושה אדם איזהו דבר באמונה ונכשל באיזה מכשול יבטח שהקב"ה יצילו והקב"ה הזמין לו זאת המכשול כדי שיעשה דרך כבושה לבניו בזאת המכשול שינצלו ממנו :

ב מי שנשמר מהרהורי ע"ז זוכה בכל פעם לבטחון עד שאינו דואג מה יאכל למחר והוא במדריגה ברוך ד' יום יום וע"ז הקב"ה לא הביט און ולא ראה עמל בו וכל הנוגע בו כאלו נוגע בבת עינו :

בשורה

א) מי שהוא רגיל לומר בשורות טובות הוא נשלח מבשרי אליהו :
ב) אל תבשר בשורה רעה כי מחמת בשורה רעה מתו כמה נפשות :
ג) העושה מצוה כמשמרה אין מבשרין אותו בשורות רעות והקב"ה בחר והוא מזהר .

בשורה

ד) המבשר בשורות רעות נופל למוחין דקטנות :

ה מי שהוא רגיל לבשר בשורות טובות ע"י זה לא יכאבו לו רגליו :

ברכה

א) המתברך צריך ליתן להמברך איזה מתנה :

ב) אל תהי ברכת גוי קלה בעיניך :

ג) מי שמקרב את הרחוקים לעבודת הש"י הברכות מסורים בידו ·

בכיה

א) מי שאין יכול לבכות יסתכל על הרקיע כי הוא גורם בכיה למים :

ב) הבכיה מבטל הרהורי זנות .

ג) סגולה לשלי הוולד שיבכה על חורבן ביהמ"ק :

אות גימל גאוה

א) אין משיח בא עד שיכלה גאוה מן העולם :

ב) ע"י גאוה בא לידי תאוה משכב זכור גם בא לידי כעס גם לפעמים אין אשה מתעברת מחמת שהיא מקשטת והיא בעלת גאוה :

ג) על ידי גאוה בא רעב לעולם :

ד) ע"י גאוה בא לשכרות וה"ה להיפך :

ה) על ידי גאוה בא לשמד :

ו) סגולה לבטל גאוה ליתן צדקה :

ז) מי שנוהג רבנות בע"כ בגאוה הקב"ה מעורר עליו שונאיו :

ח) מי שלבו רם עליו ידע שהשעה מצלחת עליו :

ט) מי שמושיע לעניים יש בו כח בהסתכלותו על בעלי גאוה להשפיל אותם :

י) מי שהולך בשוק ונופל בידוע שהוא גזלן :

יא) סגולה לבטל גאוה שישתתף בצרתן של ישראל :

יב) עני שהרשע רודף אותו תדע שהעני הוא בעל גאוה :

יג) על ידי גאוה נופל מאמונתו :

יד) ע"י גאוה נסגר הלב ועיני אדם מלהביט בפלאות הש"י ליראה מלפניו :

טו) אין להתגאות בהשגות גדולות או במעשים הטובים כי הכל ע"י הצדיק שבאר והוא אצל הצדיק כעט אצל סופר :

טז) אכילה ושתיה מביא לגאוה :

יז) תיקון לגאוה שיתענה :

סגולה

גאוה

יח) סגולה לגאוה שיסתכל על השמים :

יט) מגדילין את האדם בחלומות כדי להשפיל ממנו גאוה שקוע שהוא מכוסה ממנו שאינו מכיר בה :

כ) המתיהר חכמתו ונבואתו מסתלקת :

כא) דל גאה אין הדעת סובלו גם הוא בעצמו מתחרט לאחר זמן ונבזה בעיני עצמו :

כב) א"א לגאה להשפיל דעתו ובא לידי שכחה :

כג) יהיר בעל מום הוא :

כד) לפי צורך הענין יש היתר בדבר לעשות דבר הנראה כאלו מתגאה :

כה) מי שיש בו גבהות לסוף נכשל באשת איש והוא כעובד ע"ז וכאלו כופר בעיקר וכאלו בא על עריות כולם וכאלו בנה במה ומתמעט משכינתו ואיננו וראוי לגדעו כאשרה גם אין עפרו ננער והשכינה מייללת עליו :

כו) הכובע של צדיק סגולה להסיר הגאוה :

כז) ע"י אמונה יהיה לך כח לשבר את עצמך מגאוה ותמשול על מדת גאוה :

כח) בעל גאוה מחשבותיו אינם מצליחין :

כט) כשנזדמן לך עבירה בלי דעת בוודאי יש לך גאוה ובזה תבחין לך שעדיין אין אתה צדיק :

ל) כשבא לך איזה גדלות תדאג מפורעניות :

לא) עני שהוא שפל רוח אע"פ שאינו נותן צדקה הוא טוב מעשיר בעל גאוה אף על פי שנותן צדקה :

לב) כשנופל לך גדלות תצייר לפניך דמות אביך :

לג) גאוה הוא סימן על שבר ח"ו :

לד) גאוה בא ע"י שלא תקנת חטאות נעורים :

לה) מי שאינו משמין בידוע שהוא בעל גאוה :

לו) מי שיש לו גאוה מדורו אינו מתקיים :

ז) מי שיש בו גאוה אין אני והוא יכולין לדור בעולם ואפילו רוח קימעא עוכרתו ואין תפלתו נשמעת ואין לו רפואה ובא לידי עניות של תורה ואשתו מבזת אותו :

לח) מי שמלביש א"ע במלבוש של ת"ח והוא אינו ת"ח אין מכניסין אותו במחיצתו של הקב"ה :

גאוה

לט) גאוה מעכבת את משיח ומאביד את האדם מן העולם :

מ) הפסוק אם יעלה לשמים שיאו והפסוק כי לא לעולם חוסן הם מסוגלים לשבר את הגאוה :

גניבה וגזילה

א) מי שנפתה לבו לגזול וכיון שהתיר לעצמו גזילת חבירו הרי הוא מוכן לכל חטא ועון ואין תקנה להסירו מדרכו הרעה :

ב) בעון הגזל הגובאי עולה ורעב הוה ובני אדם אוכלים בשר בניהם :

ג) מי שאינו מהנה את אחרים מממונו עי״ז גזלנים באים עליו :

ד) הגוזל את חבירו שוה פרוטה כאלו נוטל נשמתו ונשמת בניו ובנותיו ואפי׳ נכרי :

ה) מי שלא חס על ממון חבירו בידוע שהוא גנב :

ו) אונאת ממון מותר להנאות את עכו״ם :

ז) מי שקופץ מצדקה גזלנים באים עליו :

ח) מי ששם בטחונו על הגויים לסוף לוקחין משלו בעל כרחו :

ט) ע״י הדיינים והתלמדים שאינם טובים גם שופטים עי״ז השונאים אוכלים פרנסתם של ישראל :

י) מי שמערב משקיו במים גנבים באים עליו :

יא) מי שנוטל חלק מגניבה לסוף שיתגלה הדבר :

יב) עיר שיש בה גנבים בידוע שהרב אוהב שוחד :

יג) ע״י דברים בטלים באים גנבים :

יד) מותר לגנוב דעת הבריות כדי להציל נפש מישראל :

טו) מי שמבייש פני חבירו לסוף שמקים עדות שקר כדי שיגזול ממון :

טז) מי שיש בטחון מנעוריו הוא ניצול מגזלנים :

יז) ע״י שמועת דברי שטות הגנבים באים :

יח) על ידי שקר גנבים באים :

א ע״י גניבות דעת בא ח״ו חולי כריאה וחזה :

ב ע״י גניבות דעת בא לידי הרהורי זנות עם גויה :

ג ע״י גניבה מפסיד את הדעת :

ד הגניבה מזיק לעינים :

ה ע״י שמירת תיקון חצות ניצול מגנבים :

מי

גניבה וגזילה

ו מי שיש לו צער גידול בנים יקרא בכל יום מעשה בראשית: גם על ידי הקריאה ניצול מעלילות של גזילה:

אות ד דעת

א) פעמים הקב"ה מניח על האדם דברים כדי שיבין מהדברים השגחתו ואלקותו יתברך:
ב) מי שמוחו מבולבל יהיה רגיל בתפלת חבקוק הנביא:
ג) גם לימוד ש"ך סגולה לזה · גם אכילת חטים:
ד) מזונותיו של אדם מולידין טעם באדם לפי טעמם:
ה) טעם דגן מניח דעת לאדם:
ו שמחה וריחני שקדין:
ז) על ידי המחלוקת אין הדעת מיושבת:
ח) אדם מצטער מדבר הנראה לעיניים יותר ממה שמצטער מהידיעה:
ט) העוסק בתורה ובגמילות חסדים זוכה להבנה:
י) על ידי פת שחרית נחכם:
יא) הקב"ה משרה נבואתו על נביא של שליחות ובהפסק אפי' אינו חכם:
יב) החכמים יכולים להשיג בחכמה דברים הרבה שאין בשכל הטבע להשיג:
יג) הרוצה להחכים ידרים:
יד) כשאדם רוצה לידע איך להתנהג באיזה דבר יפתח ספר ויבין איך להתנהג:
טו) שמן זית מפקח הלב:
טז) מי שהולך בתמימות נעשה משכיל:
יז) מי שיש לו אמונה זוכה אח"כ לעבוד את ה' בדעת גדול:
יח) ע"י יראה תזכה לדעת:
יט) ע"י הכרת צדיקים תזכה לבינה ודעת:
כ) מי שהוא הצנע לכת מחשבותיו צלולים:
כא) מה שרואה עין יותר נקל להבין אותו הדבר:
כב) מי שישמור א"ע מבישולי עכו"ם ומנסך זוכה לחכמה ומבין בכל ספר:
כג) מי שיש לו גאוה לא יזכה להבין ממשלת השי"ת על הכל:
כד) כשאין אתה עושה חסד עי"ז אין לך דעת:
כה) כשאתה עושה שום היזק ידיע ליהוי לך שפגמת בדעת:
כו) מי שנתגלה לו איזו שכל בידוע שיתרומם במהרה איזו התרוממות כפשוטה:

כז) כשעושה תשובה בכל לב הקב"ה נותן לבו לדעת תאוותו ורצונו :

כח) מי שלא תיקן עוונותיו אינו יכול לידע את הקב"ה :

כט) על ידי אמת תזכה לדעת דרך ה׳:

ל) גם על ידי הכנסת אורחים :

לא) כשתעשה חסד של אמת עם צדיקים תזכה לדעת שכל הדרכים הן תפלה הן אכילה הן שאר תענוגים כולם הם דרך ה׳ :

לב) ע"י רנה של שמחה תהיה בר דעת :

לג) מי שמשלמין לו רעה תחת טובה הקב"ה מרחם עליו ונותן לו שכל גדול בעבודת הבורא :

לד) לפי הגדלת מעשים טובים של אדם כן הקב"ה מעמיק מחשבותיו של אדם היינו שנותן לו מוח גדול :

א דע כי לכל העולמות ולכל נברא יש לו קומה מיוסדת ובנין מיוסד למשל מין האריה קומתו נבדל ממין הצאן הן בכחו והן בבנין אבריו והן בקולו וכן במין האריה בעצמו יש הבדל בין אריה לאריה וכן בכל הנבראים וההבדלים הן כולם רמוזים בתמונת האותיות ובצרופיהם והזוכה להבין את התורה יוכל להבין רמיזות כל ההבדלים שבין כל הנבראים וגם יידע התאחדותם היינו ראשיתם ותכליתם כי בראשית ובתכלית הם באחדות בלי הבדל :

ב דע לפי גודל ידיעת טבעי העולם כן נשבר ונשתעבד העולם תחתיו ולפיכך היו נכנעים האריות תחת דניאל כי דניאל היה שכל גדול וכל רז לא אנים לי׳ והי׳ יודע טבע האריה והטבע מתהפכת בידיעה והיא תחת יד הידיעה : (אמר המעתיק) שמעתי מפי מו"ה מוהרנ"ת ז"ל שזה הס"ב שייך לאות א הקודם לו למ"ש שם והזוכה להבין את התורה יוכל להבין רמיזות כל ההבדלים וכו׳ שזהו בחי׳ כל טבעי העולם · ועל זה סובב הולך סי׳ ב׳ דע לפי גודל ידיעת טבעי העולם · היינו כפי שזוכה להבין צירופי אותיות התורה · כי כפי גודל הבנתו באותיות התורה ובצירופיהם וכו׳ כמו כן גדלה ידיעתו בטבעי העולם · והבן · ועי׳ בליקוטי הלכות יו"ד הלכות מילה הלכה ה׳ אות כ"ג או אות כ"ד המתחיל ולבאר הענין יותר · משם עד גמר ההלכה · עיין שם ביאור נפלא בזה ויונעם לך לעד · והאמת שמי שמביט בעין טובה בעין אמתי בלב ישר אין קשה לו כלל · אדרבא רואה בזה נפלאות גדולות ה׳ וצדיקיו האמתיים · ולהמתנגדים הדוברים על צדיק עתק המעיינים מעיקרא בספריו הקדושים ברע עין לחפש ולבקש עלילה · לא יספיק שום ביאור כי אחר כל הדברים והאמת הללו יחפש ויבקש תואנה ועלילה לדבר על הצדיק ותלמידו הנ"ל זי"ע עתק בגאוה ובוז · אך אעפ"כ לא יכולתי להתאפק מלהגיד מה ששמעתי מעט בזה · וקיבצתי קצת · ועד ארגיעה לשון שקר · ואמת ה׳ לעולם ויצילינו

ויצילינו מצרה מעתה כאשר עד הנה עזרונו רחמיו ית' כן אל יעזבינו לנצח אכי"ר :

ג ע"י השגחה משיג שהקב"ה הוא אחד ואין שני לו ע"ז מכירים את מלאכי מרום שיגליהו בגולה וילך בשליחתו :

ד כשבא לאדם הרהורי ע"ז והוא מגרש אותם במחשבת אמונתו אזי נעשה מהרהוריו בחי' טל של ברכה גם ע"ז המוח שלו נתקיים ואין נתבלבל לעולם ואפילו כשנתייגע המוח ע"י שמשוטט באיזה עיון עמוק אזי הקב"ה מזמין לו מחשבות הנוחים נייחא למוחו :

ה ע"י מפרנסי עניים נצולין המון עם מן המגפה בזכותם : גם בזכותם מוחין דגדלות קודמין למוחין דקטנות :

ו אפילו בהוללות וסכלות יש חכמה :

ז הקול היוצא מבר דעת שבקדושה מסוגל ליראה :

ח ע"י בלבול הדעת נתקלקל היראה : גם ע"י בלבול הדעת ממשלתו נופלת :

ט חכמי הדור הם כנפי הדור לפי חכמתם כן התקרבות הדור והשגחתם או להיפך היינו התרחקותם ח"ו מהש"י ולעתיד לא יצטרכו להשיג אלקותו ע"י חכמות כי יקויים בנו ולא יכנף עוד מוריך וכו' :

י מי שרוצה להעמיק ולעיין בשכלו באיזה ענין צריך לקשר את שכלו לבית המקדש וסימן לדבר אשא דעי למרחוק וירא את המקום מרחוק :

יא ע"י אמונה נתיישב הדעת :

יב ע"י גרים נתוסף הדעת בעולם :

יג אפילו הנביאים אינם יודעים אלא מה שהקב"ה מגלה להם :

יד מי שהוא גבור אין בו כל כך דעת :

טו השמיעה גמה מבלבלת את המחשבה מלעיין :

טז ע"י גניבה מפסיד את הדעת :

יז כשמוציות של זה בא לתוך מחשבת חבירו ומוציות של חבירו לתוך מחשבתו של זה מזה נעשה חקרם העולם :

דרך

א) מי שרוצה לעבור על הים יוליך עמו איזה צפור ואיזה דג הים וזה סגולה לעבור את הים בשלום · (צפור שמים ודגי הים עובר ארחות ימים) :

ב) ומי שמשמח א"ע בשמחת חתן וכלה כשיוצאין מן החופה אינו ניזוק בדרך :

ג) בשעה שבעלי עגלה מטריחין א"ע בעגלה ובסוסים יתפלל תפילת הדרך

אלה

דרך:

(אלה ברכב ואלה בסוסים ואנחנו בשם ה' אלקינו נזכיר):

ד) סגולה למי שהולך על הים ישא עמו סיד וינצל:

ה) מי שמכין פרנסה לצדיקים מובטח שישמור אותו ה' הן בדרך הן בים:

ו) מי שרוכב על סוס יוליך עמו הושענות (כי תרכב על סוסיך מרכבותיך ישועה):

ז) כשתרצה לילך בדרך תקשר ע"א קודם במדת הבטחון ועי"ז לא יגוף רגליך:

ח) כשתלך בדרך תתן קודם לצדקה:

ט) כל הדרכים שאדם הולך בהן מהש"י והם רצון ה' אבל אין לך אדם שיבין את דרכו אלא מי שהוא עניו (מה' מצעדי גבר ואדם מה יבין דרכו):

י) כשאתה אצלך אבנים המונחים על פני השדה תינצל מחיות רעות (כי עם אבני השדה בריתך וחית השדה השלמה לך):

יא) תפילה של יונה הנביא היא סגולה לומר על הים:

יב) ע"י לויה האדם נשמר מכל היזק בדרך:

יג) מי שאין לו לויה יעסוק בתורה:

יד) האדם קונה קודם הילוכו:

א ע"י ווידוי דברים גורמין שהקב"ה מזמין מלמדי תינוקות שלומדים באמונה

ב גם גורמים שנתקנים הדרכים ממכשולות:

ג סכנת הדרכים בא ע"י פגם הברית וסימן לדבר ארסי ורבעי זכים וכו':

ד ע"י נסיעת הדרכים האדם נעשה מבין:

ה בלילה שיש לך פחד בשעת שינה אל תלך בדרך ביום:

ו הדרכים מביאין את האדם ללשון הרע וע"ז וגילוי עריות ושפיכת דמים ואלו עבירות מפסידין את הפרנסה:

ז הפסיעה גסה מבלבלת את המחשבה מלעיין:

דיין

א) כל דיין שדן דין אמת דיניו אינם בטלים ונתקיים אפילו שלא ברצון בעלי הדינים:

ב) ע"י שהדין תורה הולך ונתמעט ע"ז הפרנסה נתמעטת וכן להיפך:

ג) ע"י העמדת דיינים שאינם הגונים בא הרהורי ע"ז:

ד) ע"י שיתוף עם ת"ח עי"ז נתמנים דיינים כשרים:

ה) ע"י דיינים כשרים התורם שכינה בעולם:

ו) ע"י הבזיונות שמבזין את הדיינים התבואה נשתלח בה מארה:

דין

ז) ע"י הביזות שמבזין את דייני ישראל עי"ז היוקר הווה בעולם :

ח) כשאיזהו רשע נתגדל אזי קשה לפסק איזהו שאלה בפוסקים · גם דברי
הדיינים אינם נשמעים באזני בעלי דינים :

ט) התחדשות המסים והארנוניות הוא על ידי הדיינים :

אות ה המתקת דין

א) בשעה שמשגרין על האדם את היסורין משביעין עליהם שלא ילכו אלא
ביום פלוני ולא יצאו אלא ביום פלוני ובשעה פלוני וע"י שם
פלוני אבל תשובה ותפלה וצדקה מבטלין השבועה :

ב) שלימות הדעת היינו ענוות עי"ז נח רוע מזל וע"י רוע מזל מדת הדין שולט :

ג) שושן תיקון לדינים :

ד) כשיש לאדם צער יתן צדקה והצדקה הוי כמו שנותן שכר לדון ועי"ז הדינים
נמתקים כי הנוטל שכר לדון דיניו בטלים :

ה) עד היכן תכלית היסורין :

ו) כל שעברו עליו מ' יום בלא יסורין קבל עולמו ופורעניות מזומנת לו :

ז) המוכיח את חבירו לשם שמים מושכין עליו חוט של חסד :

ח) שלשה דברים מזכירין עוונותיו של אדם קיר נטוי ועיון תפלה ומוסר דין
על חבירו :

ט) ארבעה דברים מקרעין גזר דינו של אדם צדקה צעקה שינוי השם שינוי
מעשה :

י) צעקה מועיל ליחיד דווקא קודם גזר דין :

יא) גזר דין שיש עמו שבועה אפי' לציבור אינו מתקרע :

יב) ע"י התענית שבשני רעבון ניצול ממיתה משונה :

יג) כשנגזר על אדם איזהו דין נגזר הדין עליו דווקא במקום מסוי' ועי"ז
יכול להציל בשינוי מקום :

יד) מי שיש לו כאב עינים או כאב מעיים בידוע שדינין שורין עליו :

טו) צריך להודיע צערו לרבים ורבים יבקשו עליו רחמים :

טז) כשיש איזהו דין על ישראל ח"ו אזי הקב"ה מודיע לצדיקים כדי שיתפלל
על ישראל ומי שאינו מתפלל עליהם הקב"ה כועס עליו :

יז) כשרואה אדם שדינין שורין עליו יספר משוגותיו ויצדיק אותם :

יח) ע"י העמדת דיינים כשרים נתבטל הגזרות :

מי

המתקת דין

יט) מי שנדר ולא שילם נדרו הקב"ה מביא עליו יסורין וכשפוסק נחשב לו
כאלו שילם נדר :

כ) המקבל יסורים באהבה כאלו הקריב קרבן :

כא) כשאדם הולך ונופל סימן שנפקד למעלה לאיזה כשלון :

כב) ע"י טבילת מקוה נתבטל הגזרות ויושעה בזה :

כג) כשגוזרין איזה גזר דין על האדם קודם שיודעין מזה בני אדם הוא בנקל
להתהפך :

כד) מי שנופל מאמונתו ידע שדנין אותו למעלה :

כה) מי שדינים שורין עליו יסתכל בכל פעם על השמים :

כו) מי שמורה דרך הטוב לרשעים הקב"ה מצדיק אותו בדין :

כז) ע"י אמת הקב"ה עושה עמו חסד שאינו מלובש בדין :

כח) מה שהקב"ה מסתיר פניו ממך הוא משום כפירות שיש בך :

כט) ע"י בטחון נמתק הדין ונמשך החסד :

ל) ע"י אמונה תוכל לדבר ולהנהיג את הש"י לרצונך :

לא) ע"י צדקה מהפך המשפט והדין למדת חסד :

לב) מי שאין לו אמונה בידוע שהקב"ה סילק חסדו ממנו :

לג) כשדינים שורין והחסד יקר ואינו בנמצא תדע שבכיה מועיל לזה :
(שמעתי מפיו הק' בשעת כתיבתי זאת לפניו · שרמז דבר זה הוא בפסוק מה
יקר חסדך אלקים · פי' מה יקר חסדך · היינו כשהחסד יקר ואינו בנמצא
דהיינו שדינים שורין ח"ו · אזי הסגולה לזה · ובני אדם בצל כנפיך יחסיון
ר"ת בכי · כי בכי' מועיל לזה כנ"ל) :

לד) ע"י דעת נמשך חסד :

לה) ע"י צדקה שנותנין לאדם הגון מזכה להמשיך חסד גם לאוהבך :

לו) מי שאינו מקבל תוכחה יסורין באין עליו :

לז) להמתקת הדינים תאמר קפיטיל ל"ט למנצח על ידותון :

לח) מי שמשחק ש"ע קודם התפילה ועושה הכנה גדולה אע"פ שאח"כ אינו
מתפלל כראוי ע"יז יסורין בדילין ממנו :

לט) להמתקת הדינים יגיד משניות זרעים :

מ) לפעמים הקב"ה מגלה חלום על האב כדי שיהי' שלום לבנו :

מא) ע"י נדר מתעכב הישועה של הש"י :

להמתקת

המתקת דין

מב) להמתקת הדינין תאמר קאפיטל ע"ז :
מג) מי שמקשר א"ע בלילה למדת אמונה נמתק מעליו הדין :
מד) ע"י גאוה נסתלק החסד למעלה :
מה) ע"י תיקון חצות נמתק הדין :
מו) כשתהיה נעור כל הלילה בזה אתה ניצול מדינים :
מז) ע"י הצרות שבאין על אדם יכול להשיג ולהבין את עוונותיו :
מח) ע"י שבא אל הצדיק ביאתו בעצמו יכולה להמתיק הדינים :
מט) גם המעות שנותנין לצדיק הנתינה בעצמה ממתיק הדין :
נ) ע"י עצבות מוספים עליו למעלה לרע לו :
נא) ע"י לימוד תורה ישובו המקטרגים אחור :
נב) כשהולך ונופל לפעמים נגזר עליו למות ועכשיו נתבטל ע"י הנפילה :
נג) על הגזירות רעות שאומות גוזרין על ישראל יאמר קאפיטל פ"ג :
נד) ע"י ישיבת במקוה תחת המים עד שלא יוכל להחזיק בעצמו הרוח והנשימה
נמתק הדין :
נה) לפעמים היין מעורר דין :
נו) הנותן פתו למי שאין בו דעה יסורין באין עליו :
נז) מי שאין בו דעה לסוף גולה :
נח) בת דינא בטל דינא :
נט) הלומד תורה לשמה משים שלום בפמליא של מעלה ובפמליא של מטה :
ס) הקורא פסוק בזמנו מביא טובה לעולם :
סא) יש עתים ומקומות מזומנים לטובה וה"ה להיפך :
סב) לפעמים מתעכב הדין ע"י ראש הדור ולפעמים ע"י הדור :
סג) ע"י השונאים יכול לידע הדין שלמעלה :
סד) כשאדם מספר לחבירו צערו צריך השומע להסכים בדעת השמיעה שלא
יבא עליו הצער הזה :
סה) העוסק בתורה בלילה הקב"ה מושך עליו חוט של חסד ביום .
סו) צריך ליתן ממון של פדיון :
סז) כל זמן שתוכל להנצל ע"י ממון אל תשמש בתפילות :
סח) כשיש פלוגתא למעלה באיזה דבר הם סומכין את עצמן על הצדיק
שבעולם הזה :

נשפט

המתקת דין

סט) בשעה שדינים את האדם למעלה דנין את שמו ולפעמים השלוחים מחליפין בשם אחר ועי"ז בא המות או הצרה על אדם אחר :

ע) מי שאינו מבקש רחמים על דורו עי"ז נענש :

עא) מי שיש לו חולה או צער בביתו ילך אצל חכם ויבקש עליו רחמים או שיברך אותו :

עב) כששומעין שאחד מקטרג על ישראל צריכין השומעין ללמד בפיהם זכות על ישראל וצריכין לחרוש כדי למצוא זכות :

עג) כשהקב"ה רואה שמקנאין לכבודו עי"ז משיב חרון אפו :

עד) עיקר הפדיון או התפילה אינו אלא ביום :

עה) אין הכל כשרין לעשות פדיון :

עו) מי שרוצה להמתיק דינים אל ישתה יין כל היום :

עז) בענוה מרצין את הקב"ה :

עח) כשיש דין יתפלל בהתלהבות :

עט) בנין הבית של אנשים הוא סכנת מיתה :

פ) הצדקה ממתיק הדין :

פא) המקוה ממתיק הדין :

פב) אחר הגזר דין צורך להלביש את התפילה בסיפורי מעשיות :

פג) ע"י פתיחת ס"ת נמתק הדין ונתישב על מקומו :

פד) ע"י השתיקה נמתק הדין :

פה) הצום ושק הם סגולה לבטל גזירה :

פו) להמתיק הדין תאמר הפרשה של י"א יריעות עזים וקטורת וי"א ברכות שבירך משה את השבטים ומרכבה של יחזקאל :

פז) ופרשה נדרים ומשניות של מסכת שבועות :

פח) ע"י הכנעה מבטל הדין :

פט) ע"י שיר השירים נמתק הדינים :

צ) מי שאפשר לו לעסוק בתורה ואינו עוסק יסורין באין עליו :

צא) מסכת אבות מסוגל להמתיק הדין :

צב) מי שמגדל כלב מעורר דין :

צג) לפעמים הקב"ה מפיל את הרשע לאיזה צרה כדי שילך אל הצדיק ויבקש שיתפלל עליו :

המתקת דין

לד) המתקת הדינים הוא ע"י הגורל כמו לעזאזל :
(פי' דבר זה שמעתי מפיו הק' בשעת כתיבתי לפניו · שיקח שני מטבעות · ויפיל עליהם גורל · גורל אחד לה' · וגורל אחד לעזאזל · והמטבע שעלה עלי' הגורל לה' · יתן אותה לצדקה · והשני' שעלה עליו הגורל לעזאזל ישליך אותה לאיבוד · ועי"ז נמתק דינים) :

לה) לפעמים צדיק הדור בכעסו שיכעוס עליך ממתיק דינים :

לו) כשקם מלך חדש באומות או שר חדש אזי הדין נתעורר :

לז) ע"י קשיות עורף כנגד התשובה מביא על עצמו שבר גדול באין מרפא :

לח) לא טוב לשאר בני אדם שם ואינן רוצים שידורו בדירה ששם :

לט) ע"י הנאות מתעורר הדין :

מ) ע"י בושה נמתק הדין :

מא) צריך להודיע צערו לרבים :

מב) כשניתן רשות למשחית אין מבחין בין צדיק לרשע ולא עוד אלא שמתחיל מהצדיק :

מג) שינוי מקום קורע גזר דין :

מד) ע"י הרחמנות ממתיק הדין :

מה) לפעמים אדם מת מיתת חסד או מיתה אחרת שהאותיות מסמנין שזה העת והזמן שלו :

מו) ע"י השלום יוכל לבטל גזר דין :

מז) ע"י שימוש צדיקים נמתק הדין :

מח) בזכות ביקור חולים אין מת מתוך יסורין :

מט) כיון שהגיע מדת הדין של מעלה על ~~האדם~~ האדם לפעמים שהדיין אינם שולטין עליו יכול להרגיע את מדת הדין ע"י הזנונים שבבית :

א מי שעוסק להמתיק דינים עי"ז בנקל לו לקדם השם בלי מונע : גם עיניו אינם כהות :

ב ע"י הצרות נעשו עטרות :

ג מי שמקבל יסורים בשביל להקל יסורים מעל ישראל עי"ז יזכה לרוח הקודש :

ד פרשיות המועדים הכתובים בפרשת פינחס מסוגלים בקריאתם לבטל דינים ומסוגלים לזכות בדיני עכו"ם :

ה ע"י צדקה ממתיק הדין של לעתיד לבא היינו יום הדין של עתיד לבוא :

ע"י

המתקת דין

ו מי שיודע כשרואה שיזכו דין על ישראל להפוך את הדין על אחד מאומות
בבחי' ואתן אדם תחתיך עי"ז כל הנבראים מחזירים כחם ונכללים בו בזה האיש
כדי לחדש כחם : גם עי"ז נפתח השער של עיני משלים בעולם :

ז אלו גומלי חסדים העושים חסד ולפעמים גורמים עם החסד לרעה ועושים עצמן
כאלו אינם רואים הרעה הנעשית מחסדם וזהו בחי' האזהרה שמזהיר לכהנים
בחי' חסד שלא ישמיעו שמיעה גסה עי"ז גורמים שהדין שלמעלה ח"ו אינו
במתינות · וכן להיפך כשמדקדקים בחסדם שלא יצמיח רעה עי"ז הדין במתינות :

ח מי שבועט ביסורין כאלו אומר לאל סור ממנו :

ט כשאדם לומד עד שנתייגע בזה ממתיק דינים ומעורר רחמים : גם עי"ז
מעורר רחמים אצל אביו בקבר :

י לפייס מדת הדין אינו בידים רקניות :

יא מי שכלב נשכו בידוע שרחמי השם מסולקים ממנו : גם בידוע שנכשל
במאכלות אסורים :

יב לפעמים מסירין את האדם ממדת הדין בזה שהצדיק מגביה ומשתפל א"ע
כל זה האדם ומשפיל את זה האדם :

התבודדות

א) מי שמתבודד את עצמו ובודל א"ע מבני אדם מדקדקין עליו מלמעלה :

ב) ע"י ההתבודדות ומשנה לבו לנחלה בא לכעס :

ח השיחה שאדם משיח בינו לבין קונו השיחה הזאת נעשה אח"כ גאולה
וישועה לבניו :

הרהורים

א) ע"י ענוה ינצל מהרהורי ע"ז :

ב) כשאתה מתפלל ונופל לך הרהורי ע"ז תכוין בשם אלקינו :

ג) מחשבות טובות באים ע"י וידוי שמתוודים לפני הת"ח :

ד) מי שמספר מעשיות שאירעו לצדיקים עי"ז נמשכין לו מחשבות טובות :

ה) מי שיש לו מחשבות רעות ידין את כל בני אדם לכף זכות תמיד :

ו) ע"י דמעה נעשה נמאסים כל התאוות :

ז) מי שאינו מאמין בצדיק עי"ז אין לבו נכון עם הש"י :

ח) החבורה שחבור בה איזה צדיק כשמחבור בו הוא סגולה לבטל הרהורים :

ט) ע"י שקר נתחלל דברים קודש :

מי

הרהורים

י) מי שמקדש את עצמו ועולה על מחשבתו התפארות כשישבר ההתפארות ישיג ויקנה התורה :

יא) הצדקה מבטל את הפניות :

יב) ע"י לימוד ארבע שולחן ערוך יתבטל הפניות :

יג) כשמחשב איזה תורה שמדמה הוא סגולה לבטל המחשבות זרות :

יד) מי שיש לו מחשבות רעות ידבר לעצמו דברי בזיונות :

טו) אכילה ושתיה מכבידות את המחשבה :

טז) ע"י כעס בא הרהורי ע"ז :

יז) כשמבזה את המועדות בא להרהורי ע"ז :

יח) מי שיושב בין אנשי ניאוף או במקום שהיה בו ניאוף על ידי זה בא להרהורים רעים :

יט) אין היצר הרע תאב אלא לדבר שהוא אסור לו :

כ) התאוות מלובש בו חסד השי"ת :

כא) ע"י תפילת עוונות אזכה לבר לבב :

כב) ע"י הצטמנות יתבטל ממך התאוות :

כג) ע"י עינים הלב מתאוה :

כד) ע"י תאוות הלב א"א שלא ידבק בך אמונה :

כה) להרהורי זנות סגולה שישתה סם המשלשל :

כו) התפילה שהיא בכוונה היא פותחת כל הפתחים של מעלה :

כז) מי שיש לו הרהורי ע"ז אל ישא אצלו שום זהב :

כח) ע"י שכרות בא הרהורי ע"ז :

כט) ע"י אהבת נשים הכבוד ניטל ממך גם אשתך אינה קולטת הזרע ומפלת ובשעת הלידה התינוק מת :

ל) ע"י המחלוקת באים הרהורי ע"ז גם בית שיש בו מחלוקת יהיה בית ע"ז :

לא) כשבאים לאדם מחשבות זרות יגביה קולו כאלו הוא בוכה ובזה יסירו ממנו המחשבות זרות :

לב) ע"י שבועות וקללות באים מחשבות רעות :

לג) ע"י בששון לא יבואו לך מחשבות רעות :

לד) שריקת השניים הוא סגולה לבטל מחשבות רעות :

לה) לפי המקום שבתפילה כן הניצוצות הקדושה מלבישים את עצמם בפניות ובאים לאדם כדי לתקנם :

מסכת

הרהורים

לו) נטילת ידים הוא סגולה לבטל מחשבות רעות :

לז) מי שתפילתו אינה אלא בשביל השכינה לא יבא לו מחשבות זרות :

לח) ע"י שלגם נתרומם שמו יתברך :

לט) כשאיש או אשה שוכבים בשעת תשמיש באיזה גוי או בגויה והמחשבה היא
באהבה לאיזה גוי או גויה אזי הולד הנולד מזה התשמיש נשמד :

מ) הציצית הם גדר לערוה :

מא) ע"י ביקור חולים ניצול מיצר הרע :

מב) אין יצר הרע שולט אלא במה שעיניו רואות :

מג) בן עשרים שנה ולא נשא אשה כל ימיו בהרהורי עבירה :

מד) מי שעבר עבירה ואח"כ מהרהר בה לעשות עוד אע"פ שלא עשה נפרעין
על ההרהור :

מה) לדחות את היצה"ר יאמר רחמנא ניגער בי' בשטן :

מו) החמדה והמחשבה רעה העולה על הלב פתאום שאין ברשות האדם להמנע
ממנה אין נענשין עליו אלא כאשר יהרהר וחוזר ומהרהר :

מז) רוב מדות הרעות טוב להקיז דם :

מח) ע"י אכילת דגים נתרבה התאוה :

מט) מי שאוכל בזכות נופלים לו הרהורי ע"ז :

נ) ע"י משכב זכור בא לידי הרהורי ע"ז :

נא) המהרהר זכותיית בא לידי הרהורי ע"ז :

נב) המסתכל בערוה קשתו נבערת :

נג) המבזה את המועדות כאלו עובד ע"ז :

נד) מי שיש לו תאוה הקב"ה מגין עליו שלא יבא לידי הרהור ואזיל לטהרא
עצמא בלא חטא והקב"ה מסייע לו :

נה) בזמן שעוסקים בתורה ובג"ח יצרם מסור בידם :

נו) מי שיש לו הנאה מדבר אפיקורסית לסוף שיכופו אותו לע"ז :

נז) כשימנע עצמו מעבירות ויבקש כפרה זה יגרום שאפי' במחשבה לא
יחטא :

נח) הבא על הכותית הוא ממשיך על עצמו הזוהמא ואח"כ כשבא על אשתו
והוליד ולד הולד יהי' מומר :

נט) שבנס תיקון יעל ההרהורים :

ס) מי שיש לו הרהורי נשים ביטולם ע"י שלא יגנוב דעת הבריות :

סא) גם ע"י צדקה :

הרהורים

א כשבא לאדם הרהורי ע"ז והוא מבטל אותם במחשבת אמונתו אזי נעשה מהרהוריו בחי' טל של ברכה גם עי"ז המוח שלו נתקיים ואין נתבלבל לעולם אפי' כשנתיישן המוח ע"י שמשוטט באיזה עיון עמוק אזי הקב"ה מזמין לו מחשבות הנוחים נייחא למוחו :

ב מי שנשמר מהרהורי ע"ז זוכה בכל פעם לנצחון עד שאינו דואג מה יאכל למחר והוא במדריגת ברוך ד' יום יום ועי"ז הקב"ה לא הביט און ולא ראה עמל בו וכל הנוגע בו כאלו נוגע בבת עינו :

ג להרהורי ע"ז יעלה על מחשבתו ויקבל על עצמו שיעסוק בגמילות חסדים ועי"ז יתבטל מהרהורי ע"ז :

ד ע"י הרהורי ע"ז נשימתו מתקלקלת ואינו נהנה מבשורות טובות (ולא שמעו אל משה מקוצר רוח אף אין יש רוח בהם ע' בסי' ל"מ הראשון) :

ה כשבאין הרהורי ע"ז יידע שדנין אותו למעלה :

ו לימוד הפוסקים מבטלין הרהורי ע"ז :

ז ע"י העמדת דיינים שאינם הגונים בא הרהורי ע"ז :

ח כשבאין לאדם הרהורי ע"ז יידע שיבא לידי איזהו חולאת או לידי איזהו עלילה מהשר :

ט על ידי הרהורי ע"ז לסוף נלכד לידי השתמשות בשמות הקדושים :

י ע"י מעשר נתבטלים הרהורי זנות :

יא לפעמים עולה במחשבתו של אדם וחושב באיזהו חולאת זה סיבה מאת הש"י כדי שיזכור א"ע לתקן המחשבה רעה שהחולאת הזאת באה על ידו :

יב הרהורי ע"ז והרהורי זנות ושפיכות דמים ולה"ר הם באים על מי שרגיל בנדרים אבל נתבטלים ע"י המנהיג שבעיר המסדר הגביות והמסים על כל אחד ואחד לפי ערכו שיוכל לסבול (ע' ל"מ חנוכה) :

יג כשאדם יוצא לשוק ומתיירא שלא יבוא לידי הרהור ע"י הראיה שיראה נשים יפות יאמר הפסוק הן אראלים צעקו חוצה וכו' ועי"ז ינצל מהרהור :

יד מי שיש לו הרהורי עבודה זרה יידע שיד אומות העולם ישלוט בו :

טו בעיר שיש שם יהודים ויומא דשוקא גדולים שם הרהורי ע"ז ביותר : והסגולה לזה שיעסוק ביומא דשוקא בתורה ולא יבואו לו הרהורי ע"ז כשמבטל

הרהורים

טז כשמבטל הרהורי ע"ז ה"ז מוחלין לו עוונותיו :
יז ההסתכלות למזרח מבטל הרהורי זנות :
יח הבכיה מבטל הרהורי זנות :
יט ביטול הרהורי ע"ז ע"י התלהבות :
כ ע"י גניבות דעת בא לידי הרהורים זנות עם גוי' :
כא מי שבא לו הרהור זנות עם בת אל נכר בידוע שהיה לו איזהו נפילה או
חולאת יבא על אשתו ובניו :
כב על ידי הרהורי ע"ז שונאים באים ומתרעמים על אדם :
כג לבטל הרהורי זנות יצייר דמות אביו :

התנשאות

א) מי שמטיל אימה יתירה על הציבור שלא לשם שמים אינו רואה בן ת"ח :
ב) המתחיל בדבר מצוה ואינה גומרה מורידין אותו מגדולתו :
ג) כשהקב"ה נפרע משונאי ישראל ממנה להם פרנסים שאינם הגונים :
ד) מנשאין את בן צדיק כשאינו הולך בדרך ישר כדי שילך בדרך ישר :
ה) ע"י הצדקה מתנשא :
ו) אין אדם עולה לגדולה אא"כ מוחלין לו כל עוונותיו :
ז) כשמנשאין את אדם חשוב אין מורידין אותו :
ח) ע"י חכמה ושכלות ומעורב בין הבריות דיבורו נשקיים למעלה :
ט) כשרוצים לנשא איזה צדיק ולפרסם אותו אזי הקב"ה שולח מחלוקת
בין הרשעים :
י) כשאחד מבזה אותך ואתה מקבל בשמחה ע"ז תזכה לכבוד והתנשאות בשמחה :
יא) מי שאינו מקבל תוכחה ע"ז אינו נתגדל :
יב) התנשאות בא למי שמחזר תמיד על לימודו :
יג) התנשאות בא ע"י תוכחה :
יד) מי שה' אלקיו עמו יהי' לו עלייה :
טו) ע"י שינוי השם נשתנה מזלו :
טז) ע"י הנסיעה שנוסעים מכפר לכפר ומעיר לעיר דבריו אינם נשמעים :
יז) מי שמלמד זכות על ישראל זוכה לעלייה גדולה :
יח) מי שיש לו התנשאות וירא שלא יצטרך למות מחמת שהגיע עת של חבירו
לקבל את התנשאות הזאת ינוס מהתנשאות הזאת או לעשות תחבולה שינוס
חבירו מעיר הזאת :

כשבני

התנשאות

יט) כשבני אדם באים אצל אחד ואומרים לו למדנו דרך ה' בידוע שיתנשא :
כ) אין אדם מפורסם אלא א"כ הקדוש ברוך הוא מופיע עליו מלמעלה :
כא) ההתנשאות בא ע"י הבטחון שבשעת צרה :
כב) מי שיש לו שכל בוודאי ירום במהרה :
כג) כשהצדיק נתרומם אזי העולם תמהים עליו :
כד) מי שסוכת גזל עולה לגדולה :
כה) על ידי חכמה או הצלחה נעשה מפורסם :
כו) אדם שאויה נותנים לו מתנות ידע שהתנשאות שלו נכונה מאת הש"י :
כז) ע"י אמירת תהלים נתרומם :
כח) כשנתנשא אדם הוי כאלו היום נולד :
כט) על ידי זכירת שמות ע"ז אינו מתנשא :
ל) על ידי לימוד אגדה בלילה מתנשא :
לא) התנשאות בא על ידי שבונאים שקל :
לב) על ידי אהבה לצדיקים מתנשא :
לג) ע"י עבודות בדעת לא כמצות אנשים מלומדה בוודאי יתנשא :
לד) התנשאות בא ע"י דיבורים :
לה) גם על ידי הכנעה :
לו) על ידי קידוש השם האדם נתרומם :
לז) התנשאות בא על ידי כסמנות :
לח) על ידי אמונה הוא מושל על בעלי גאוה :
לט) מי שמעמיד דיין שאינו הגון לסוף שיפול ביד שופטי אומות :
מ) על ידי תוכחה לשם שמים זוכה להתנשאות :
מא) על ידי בנין שבונה בא"י זוכה להתנשאות :
מב) על ידי כבוד התורה זוכה להתנשאות :
מג) לאו בכל עת יכול אדם להנהיג נשיאותו כי לפעמים בא עת שאין לעם הזאת חיות כי אם מנשיא אחר :
מד) מי שנשא אותו הקב"ה תנהוג כבוד ומלך אצלו :
מה) התנשאות של האדם היא עוזבת השעה :
א מי שנכנס בתחומו של חבירו גדולתו נתמעט :

ב אין הקב"ה נותן גדולה לאדם עד שבודקו בדבר קטן :

ג ע"י בלבול הדעת נתקלקל היראה : גם ע"י בלבול הדעת ממשלתו נופלת :

ד ע"י זריזות זוכה להיות רועה נאמן וסימן לדבר לך אל נמלה עצל וכתוב משם רועה אבן ישראל :

ה כשנותנין ממון לשר בשביל איזה התמנות שיעביר את חבירו וימנה אותו זהו כמו כישוף :

ו הרהורי ע"ז והרהורי זנות ושפיכות דמים ולשון הרע הם באים על מי שרגיל בנדרים אבל נתבטלים ע"י המנהיג שבעיר המסדר הגביות והמשים על כל אחד ואחד לפי ערכו שיוכל לסבול :

ז כשאיזהו רשע נתגדל אזי קשה לאדם איזהו סברא בפוסקים גם דברי הדיינים אינם נשמעים באזני בעלי דינים :

ח אדם כשר צריך להקטין א"ע כשרואה ממשלת הרשע :

ט מי שנוטל שררה לעצמו ע"י זה בתו נעשית זונה :

י מי שמניח צרכי ציבור ועוסק בצרכי עצמו כאלו לוקח שוחד :

יא ע"י ווידוי דברים זוכה להתנשאות :

יב ע"י קדושת השי"ת ההתנשאות של ראשי הדור בתוקף ועוז וע"ז נחשב בעיני כל המצוה של הכנסת אורחים וע"י הלומדים זוכים שהלכה כמותם :

הצלחה

א) כל המונע מעשרותיו כראוי אינו מפסיד כלום :

ב) תסתכל למצליח ותצליח :

ג) אין הברכה מצויה אלא בדבר הסמוי מן העין :

ד) ההצלחה סייעתא דשמיא היא :

ה) מי שנפסק' לו ההצלחה ואינו מצליח לא במקרה יצליח ·

ו) תיכף לת"ח ברכה במעשה ידיהם :

ז) עסק התורה היא סגולה להצלחה :

ח) מי שאינו משייר פת על שולחנו אינו רואה סימן ברכה לעולם :

ט) כיון שלא הזכיר אלא צד אחד הטוב ולא ההיפך אין זה ניחוש :

י) בית תינוק ואשה הם סימן להצלחה :

יא) מי שמגרש את אשתו אינו מצליח

יב) מי שהשעה מצלחת לו לבו רם עליו גם אימתו מוטלת על הבריות :

מי

יג) מי שאינו מדבר דברים בטלים מצליח בכל מעשיו :

יד) מי שאומר תמיד אמת הוא מצליח : (טו) ע"י וידוי מצליח :

טז) הצלחה באה למי שמאכיל ת"ח על שולחנו :

יז) כשאין לך אמת אזי ניטל ממך ההצלחה וניתן לאומות :

יח) להצלחה תשמע כשהצדיק אומר יסוד ד' היינו שמע ישראל :

יט) ע"י אמונת חכמים בא הצלחה :

א מי שהוא שמח תמיד ע"י זה הוא מצליח :

ב צריך לכבד לזה שהשעה משחקת לו :

ג מי שהוא מוצלח הזמן בידו :

הריון

א) ע"י שקרים אשה יש לה צער בהריון :

ב) סגולה להריון שאשה תאכל עץ קטן מגג של קבר הצדיק או מגנים וליתן לדקם :

ג) דגים קטנים מפרין ומרבין :

ד) עוברות ומיניקות לא יאכלו שומים ובצלים :

ה) אשה שנואין מעשי רשעים בעיניה ע"י זה נפקדת :

ו) המקבל גנות על עצמו הוא סגולה להריון :

ז) אכילת בשר בהמה דקה ושתית שמן זית הים סגולה להריון :

ח אשה שאינה יכולה להתעבר תביא על הסכין של מילה אחר המילה :

הוראה

א) המורה הוראות שהוא נכנע לפני גדולים ממנו ע"י זה הקב"ה שומרו שלא יכשל בדבר הוראה :

ב) מקום ההוראה היא מועילת ליראה :

ג) כשאירע לאדם טריפה בביתו ע"י תערובת איסור בהיתר ואין בהיתר לבטל את האיסור זה מראין לו שפגם באיזהו יסוד וזיווג עליון כי היסוד והזיווג הוא בחינת ביטול האיסור בהיתר בבחינת מוציא אסורים בכושרות (פ' ל"ת תניינא) :

ד) כשיש שלום מלכות ע"י זה נולדים בישראל בנים בעלי הוראה :

ה) מי שמשפיל לאחרים ומקיל לעצמו ואומר על מה שלא שמע ששמע ע"י זה אינו זוכה לראות ביופי המלך כי הקליפה של אדום שהוא יראה רעה

מסתיך

מסתיר מאור עיניו מלהסתכל ביופי פני המלך :

ו) ע"י ניאוף נופל לחשיכה או לאיזה כאב רגלים : גם תלמיד שלא הגיע להוראה ומורה נופל לזה : גם מזיקין שולטין עליו :

אות ו' ווידוי דברים

א) ע"י ווידוי דברים גורמים שהקב"ה מזמין מלמדי תינוקת שלומדין באמונה

ב) גם גורמים שנתתקנים הדרכים ממכשולות :

ג) ע"י ווידוי דברים זוכה להתנשאות :

ד) מי שאינו מתוודה על עונותיו מורא בא עליו :

וותרן

א) מי שהוא וותרן אין עוונותיו יכולין להכריע זכיותיו :

אות ז' זייפן

א) ע"י זיוף בא לעונש בית האסירים :

ב) ע"י זיוף הוא מתחבר עם המתנגדים :

זכות אבות

א) ע"י טבילת מקוה מזכירין זכות אבות :

א ע"י מופלגי וחריפי הדור מאירין את הירח וע"י הירח מתנוצץ זכות אבות וע"י ההתגלות האבות נתעורר תשובה בעולם :

ב בפתח ביתו של אדם ניכר אם תמו זכות אבותיו או אם שלה זכות אבותיו :

ג) הגומל חסד אין צריך לזכות אבות :

זכירה

א) מי שמבייש פני שכינה נעשה שכחן :

ב) על ידי דאגה בא שכחה :

ג) ע"י הלימוד בפה מלא בא זכירה :

ד) ע"י צער בא שכחה :

ה) כשתצייר לפניך נוכח אביך ואמך תבא לזכירה :

ו) ע"י מצות מעשיות האדם ניתר מעדת שכחה ונקשר בעדת זכירה :

ז) ע"י ניאוף מאבד הזכרון :

ח) ע"י כזבים בא שכחה :

ט) מי שאין לו זכרון יחזיר את בני אדם בתשובה :

י) מי שאין לו זכרון בידוע שלא תיקן חטאות נעורים :

יא מי שהוא שכחן יתן צדקה :
יב) מי שאין לו זכרון יקדש א"ע בקדושה גדולה :
יג) ע"י שפלות תזכה לזכרון :
יד) ע"י עצבות בא שכחה :
טו) המליע תלמודו בלגעה אינו משכח :
א זקנים מעמידים את ישראל ועצתם טובה לנו :
ב לפי הזקנים שבדור כן הפרנסה :
ג אם הזקנים אינם חכמים סימן לדבר שעיקר שינאתם הוא אצל נשים יולדות :

זריזות

א) ע"י זריזות זוכה להיות רועה נאמן וסימן לדבר לך אל נמלה עצל וכתיב משם רועה אבן ישראל :

אות ח חלום

א) לחלום רע תאמר בבוקר החלומות שוא ידברו :
ב) לחלום טוב תאמר בלשון תמיה וכי חלומות שוא ידברו והא כתיב בחלום אדבר בו :
ג) הצנוע בבית הכסא חלומותיו מיושבין עליו :
ד) ע"י הדיבור רע על איזה צדיק עי"ז מראין לו חלומות מבוהלין :
ה) מי שרואה חלומות מבוהלין זה סימן לבן אי תלמיד שיקדים תבשילו בבכים :
א מי שרוצה שיתקיימו חלומותיו יכתוב אותם בפנקסו את היום ואת השעה ואת המקום :

חן

א) ע"י צדקה זוכה לחן :
ב) ע"י שפלות זוכה לחן : (ולענוים יתן חן משלי ג') :
ג) לחן יכניס אורחים :
ד) גם ישמור א"ע מאכלי איסור וישמור את פיו מדיבור אסור :
ה) מי שמפזר מעותיו בשביל לקנות לעצמו רב ללמוד ממנו עי"ז ימצא חן :
ו) כשתעביר על מדותיך תמצא חן :
ז) ע"י תוכחה תמצא חן (מוכיח אדם אחריו חן ימצא משלי כ"ח) :
ח) שמן זית מסוגל לחן :

סגולה

חן

ט) סגולה לחן חכתות על קלף כסף וזהב חסד ואמת אלוף
י) ע"י היראה מח"ם זוכה לחן :
יא) דיבורים היוצאים בניחותא נתקבלים אצל בני אדם :
יב) יש דגים שהם מסוגלים לחן :
יג) עסק התורה בדרך נותנת חן :
א כשאדם בא לעיר לדור ישלם שכר לעניי העיר ועי"ז ישא חן בעיני שרי העיר :

חנופה

א) ע"י החנופה בא לידי ניבול פה וה"ה להיפך : (כולו חנף ומרע וכל פה דובר נבלה) ישעיה ט :
ב) ע"י חנופה נעשה אשתו אלמנה ובניו יתומים ואין מרחם עליהם :
ג) ע"י חנופה בא פחד :
ד) מי שהולך בשוק ונופל בידוע שיש בו חנופה :
ה) ע"י חנופה בא כאב לב :
ו) מי שבטחונו על אחרים בא לידי חנופה :
ז) מי ששומר א"ע מחנופה עי"ז בא לו ישועה :
ח) מותר להחניף לרשעים בעולם הזה :
ט) ע"י חנופה נתעורר הדין (וחנפי לב ישימו אף) :
י) גם תפלתו אינו נשמעת ומאוס בעיני כל :
א ע"י חנופה בא לידי כפירה :

חקירה

א) על ידי החקירות בעולם הזה היינו מה למעלה מה למטה וכו' עי"ז גורם קללה והשומר א"ע מחקירות האלו גורם ברכה :
ב) ע"י החקירה במה למעלה ומה למטה וכו' עי"ז מזונותיו ביגיעה רבה :
ג) המעמיק בעיונו במעשה מרכבה נסתלק קודם זמנו :

חידושין דאורייתא

א) לפי החידוש שאדם מחדש בתורה כן נמשך לו הארה מקדושת א"י :
ב) ע"י אסמכתות נשפע ברכה גדולה לעולם הזה כי יש כמה דברים שלא מצינו לו מקרא מן התורה ודרשו חז"ל למצוא להם אסמכתא בעלמא :

ע"י

חידושין דאורייתא

ג) ע״י חידושין דאורייתא נתגלה השגחת השי״ת יותר לבני אדם :

ד) כשאחד מבני ישראל נתפס בתפיסה ע״ז לפי בחינתו. נסתמו מעינות החכמה מחכמי הדור ונהיפך כשיוצא מהתפוסה :

ה) ע״י חידושין דאורייתא נתוסף בנים :

ו) כשאדם רוצה להשיג איזהו השגה בתורה אזי נתעורר עליו קטרוג גדול ואז הוא בסכנה גדולה וצריך להלביש את עצמו בקלסתר פניו של אברהם ואז ניצול מהקטרוג :

ז) מחדושי אורייתא צריכים ללמוד קודם החידוש פוסקים וגם אח״כ והלימוד פוסקים היא השמירה של החידושין שלא יגע בהן זר :

גם כשרוצה לעשות צדקה צריך לעשות כן כמו בחידושין :

ח) החידושין דאורייתא והצדקה כל אחד מעורר את חבירו :

ט) לפי החידושין דאורייתא כן נתחדש חידושין במעשה בראשית :

י) לאו כל החידושין שאדם מחדש בתורה מותר לו לכתוב כי יש שלא ניתן לכתוב אע״פ שנתנו לדרוש ומי שיודע איזהו לכתוב ואיזהו לא הוא יודע ומכיר יהודי אחד בין אלפים מן האומות :

יא) צריך אדם לשמור מלומר דברי תורה בעת ובמקום שאינם נשמעים ואפילו בעת ובמקום שנשמעים צריך לשקול אותם כמה יאמר שלא יהי׳ בבחי׳ כל רוחו יוציא כסיל כי ע״ז מביא חולאת שקורין גישווילכץ כי החולאת הזאת בא ע״י התגברות המים שבאדם וזה לעשות לרוח משקל ומים תכן במדה :

יב) ע״י חידושין דאורייתא זוכה לטלית נאה :

יג) הצדיק מתייגע אל איזהו ספק או על איזהו דבר תורה להשיגה ואח״כ בא זה הדבר לאדם פשוט בלי יגיעה ועמל וכל זה כי כבר הפתח פתוח :

יד) כשאיזהו רשע נתגדל אזי קשה לאדם איזהו סברא בפוסקים : גם דבר הדיינים אינם נשמעים באזני בעלי דינים :

טו) כשמגלה איזהו טעם מטעמי התורה ע״ז רוח הבריות נוחה הימנו :

טז) קטני אמנה קשה להם להשיג חידושין דאורייתא :

חיתון

א) מי שקשה לו למצוא זווגו יאמר בכוונה שירת הים :

חיתון

ב) קידוש לבנה סגולה שיתגלה אדם את זווגו וסימן לדבר לבנה בתולה נשאת ליום הרביעי :

ג) ע"י חיתון עם תלמיד חכם באה טובות וברכות לאדם :

ד) ע"י חיתון עם ת"ח ניצול מעונש הבא ע"י שיעץ עצות רעות על שכינו :

ה) ע"י החיתון עם ת"ח ע"י"ז נסמכים דיינים כשרים :

ו) מי שקשה לו למצוא זווגו ירגיל את עצמו לקרות בקרבנות הנשיאים :

ז) השידוך שדוברים אע"פ שאינו נגמר השידוך בעצמו גם זה מן השמים והשידוך לסוף עושה רושם בו ובה :

ח) הכיסוי שמכסין פני הכלה קודם החופה יש לה כח התולדה :

ט) ע"י התפלה יכול לשנות זווגו הנכרז בשמים :

י) מי ששומר ח"ע מלצון וגם לדור שני זוגות בבית אחד ע"י"ז זוכה לשתנושא כהנים ובני אדם חשובים גדולים :

יא) כשאדם נושא אשה אחר מיתת אשה הראשונה אשתו הראשוני מצטערת בקבר:

אות טית טבע

א) בריאת הגוף וחייו וטבעו של אדם הכל הולך לפי טבע וחיי ובריאות אביו ואמו :

ב) מי שעצמותיו מרובים שלא על פי הטבע זה עלול לנזקים הרבה ולפעמים רעים מהמשכת אסרה סגולתו שיקרא הפרשה שקורין ביום כפור :

טילטול

א) ע"י הטילטול זוכין לשם טוב :

ב) ע"פ רוב היראים שנכנסים בא ע"י טילטולים :

ג) לפעמים הצדיק בא לטילטולים כדי שיבוא לעולם הבא ויזכור כל המקומות שהיה בהם וע"י"ז יבואו טובות לאלו המקומות :

ד) לאו בכל מקום אדם זוכה לסגל תורה ומעשים טובים בשביל זה שקב"ה מסבב סיבובים שילך זה האדם ממקום הזה למקום אחר :

ה) לפעמים נתחייב אדם איזהו גלות ונסתלק לו על איזהו טלטול :

טורח

א) אשה כשירה מטהרת הבית מצרעת :

אות יוד ישועה

א) אין עושין נס אלא למי שיש לו מסירת נפש על קדושת השם :

השמש

ישועה

ב) השמח ביסורין מביא ישועה :
ג) ע"י התבודדות בא ישועה :
ד) ע"י נסיון עושין לו נס :
ה) ע"י צדקה בא ישועה :
ו) ע"י נגיעות של אדם מסירין לו כל הטובות שגמל אדם אחר בתפילותיו
ז) אין עושין נס לנואף :
ח) אל תסמוך על הנס כל זמן שאפשר להנצל לך בממון או בדבר אחר :
ט) קודם שעושה הקב"ה נס לאדם האדם הזה נופל לרעה והכל לפי גודל הנס :
י) מי שאינו מזכיר שם ע"ז הקב"ה עושה לו טובות :
יא) מי שצריך לאיזה ישועה ישמש את הצדיק :
יב) ע"י בטחון האדם נמלט מצרותיו :
יג) ע"י צדקה תזכה שלא תצטרך לישועת אדם :
יד) ע"י בטחון תזכה להבין שישועתך מאת הקב"ה ולא מאדם :
טו) גם ע"י אמת תזכה לזה :
טז) כשאדם בא לאיזה נסיון ידע כשיעמוד בזה הנסיון שהקב"ה יעשה לו נס :
יז) ע"י בטחון יזכה לשמוח בחסד השם יתברך :
יח) ע"י לימוד בעבודה מיפר עצת האומות :
יט) ע"י תענית האדם ניצול ממיתה :
כ) ע"י בטחון יעשה לך חסד (והבוטח בה' חסד יסובבנהו) :
כא) ע"י ענוה בא ישועה :
כב) מי שמתפלל בשמחה יזכה לשמוח בישועתו :
כג) הנס בא ע"י אמת :
כד) הנס בא ע"י יראה :
כה) מי שמודיע דרך ה' לרבים ע"ז אפי' כשהוא בין הגוים הקב"ה מושיע לו :
כו) מי שמתפלל כל היום ע"ז מקבל ישועה :
כז) כשישראל דוברי אמת ע"ז נשפע להם החסד מן השמים :
כח) ע"י הנגונים שאתה מעורר את הקב"ה שיסתכל באומה הזו שאתה מעורר את הניגון שלה למה היא משועבדת כך :

יראה

א) מי שאינו חכם בעיני עצמו יכול לבא ליראה

יראה

ב) מי שמקורב אל הזקן וכובש כעסו עי״ז זוכה ליראה :

ג) כשנזמן לידו איזה גמילות חסד ואינו גומלו עי״ז נופל מיראתו :

ד) מי שממעט בשיחה יזכה ליראה :

ה) מי שמדבר ומשיח את חבירו ליראת שמים כל הדיבורים שמוציא מפיו בשעה שמדבר עם חבירו נעשה ממנו ספר (אז נדברו יראי ה׳ איש אל רעהו ויקשב ה׳ וישמע ויכתב בספר) :

ו) מי שיש בו יראת שמים דבריו נשמעין :

ז) בכיה על מיתת אדם כשר היא חשובה כמו יראת שמים :

ח) יראת ד׳ תוסיף ימים לאדם יותר ממה שמזלו מחייב וה״ה להיפך :

ט) ע״י שימוש צדיקים יבא ליראת שמים וה״ה להיפך :

י) הבושה מביא לידי יראת חטא :

יא) זכות היראה עד אלף דור :

יב) מי שאינו מניח בן או תלמיד זה נקרא לא ירא אלקים :

יג) הכיסוי של הראש מביא לידי יראה :

יד) אדם שהמון עם מתברכין בו בידוע שיש בו יראת שמים :

טו) מי שיש בו יראת שמים יכול לשבר את לב המתגאין :

טז) וממשיך את השכינה בעולם :

יז) ובא לידי הכנעה :

יח) גם המסית לא יכול להסית אותו :

יט) מי שדבוק תמיד ביראת השי״ת הקב״ה עושה לו נסים :

כ) מי שמקושר תמיד ביראת ה׳ ואינה שכוח ממנו מוחלין לו כל עוונותיו :

כא) מי שיש בו יראת שמים בוודאי ישמע לקול הצדיקים :

כב) גם יבא למדת הבטחון :

כג) על ידי יראה הקב״ה נותן שלום ·

כד) מי שאין בו יראה אינו הולך בתורת ד׳ : כה) ע״י יראה יבא לאמת :

כו) מי שיש בו יראה אינו נופל מגדולתו והולך וגדל :

כז) מי שיש לו חכמת אלקים בלבו העם ייראו מלפניו (ויראו מפני המלך כי ראו כי חכמת אלקים בקרבו) :

כח) מי שיש בו יראה כשבא פחד לעולם הוא לא יפחד אבל גם ישמח :

כט) מי שיש בו יראה בוודאי יכניע א״ע לפני הצדיק :

וע״י

יראה

ל) ע"י גאוה אין יראה : (לא) ליראה אצל למקוה :
לב) ע"י קדושת השם תבא ליראה :
לג) הפשעים מסירין את היראה מנגד עיניו (נאום פשע לרשע בקרב לבי אין פחד אלקים לנגד עיניו) :
לד) מי שאין נותן אל לבו יום המיתה ע"ז אין לו יראה :
לה) כשאדם נופל מיראתו בידוע שדנין אותו למעלה :
לו) על ידי מתנה שנותנין לצדיקים זוכין ליראה :
לז) גם ש"י סגולות מסוגלין ליראה (יובילו שי למורא) :
לח) החשק שחושק אדם לעשות מצוה הוא סימן שיש לו יראה :
ט ע"י היראה והחסד ניצול מאש וזוכה לפרנסה :
ב מקום ההוראה היא מועלת ליראה :
ג ע"י לימוד שולחן ערוך באים ליראה :
ד ע"י מופלגי וחכימי הדור מאירין את היראה וע"י היראה מתגלין זכות אבות וע"י התגלגלות האבות נתעורר תשובה בעולם :
ה יש כח ביד היחיד לפרוק עול שמים ואין ביד הרבים לפרוק עול שמים :
ו הקול היוצא מבר דעת שבקדושה מסגל ליראה ·
ז ע"י בלבול הדעת נתקלקל היראה · גם ע"י בלבול הדעת ממשלתו נופלת :
ח הרבית מפסיד היראה :
ט אלו המקורבים ליראי ה' גם הם זוכים ליראה ולדעת :

יחוס

א) אין כח הקללה חל על מיוחס :
ב) אפילו אשה צדקת כשהיא אינה מיוחסת ע"ז תולדת בנים שאינם הגונים :
ג) קשה לפני הקב"ה להעביר ולבטל גדולי היחס :

אות כ׳ כבוד

א) כשרוצין לדחות איזהו אדם מעבודת אלקות נותנים לו כבוד כדי לטורדו :
ב) מי שדובר על צדיק לשוא שנתבזה בעיני כל :
ג) מי שמבזה א"ע בכל יום בעיני עצמו ע"ז יזכה ששמו אינו שכיח בפי הבריות ובני אדם יקראו את בניהם בשמו :
ד) תיקון חצות הוא סגולה לכבוד (עורה כבודי וכו' · כי מזה הפסוק למדו רז"ל שדוד הי' קם בחצות) :

מי

כבוד

ה) מי שהקב"ה נתרומם על ידו למעלה הוא נעשה מפורסם :

ו) מי שפוגע בכבוד של צדיקים ע"ז נופל לחולשה :

ז) חיבוק הספר תורה מסוגל לכבוד (תכבדך כי תחבקנה) :

ח) על ידי ענוה בא כבוד (ולפני כבוד ענוה) :

ט) לפעמים יש לאדם כבוד וגדולה בשביל זכות של אחד מבני ביתו :

י) מי שאומר את חטאתו הוא מבוזה בעיני כל :

יא) רוב הבזיונות הבאים על האדם הם בשביל חטאות נעורים :

יב) צחוק המופלג הוא סי' לירידת הכבוד :

יג) מי שמציל ס"ת משום דבר המאבד אותו זוכה לכבוד :

יד) איש נכבד דבריו קיימים :

טו) כשאתה נותן כבוד לאדם תתן כבוד גם לאשתו :

טז) כשנשפטים המתים בידוע שרוצה הקב"ה להביא איזה בזיון על החיים ונתהפך הדבר :

יז) מי שעובר על ציווי של הצדיק הוא נופל מחשיבתו :

יח) ע"י רדיפת הכבוד בא לידי הרהורי ע"ז :

יט) אדם שהוא בחשיבות א"צ לבזותו אע"פ שהוא רשע :

כ) צריך ליתן כבוד למלכות אע"פ שהוא עובד ע"ז :

כא) ע"י כבוד שמכבדין את התורה אדם ניצול משונאיו :

כב) כבוד השם לבא בהבלע :

כג) מי שהוא מבוזה בידוע שהוא אוהב כזבים :

כד) הבגדים של אדם מכבדין את האדם :

כה) הכבוד תולה בנפש : (כי) הכבוד תולה ברצון הלב :

כו) כשאתה נרדף תזכה לכבוד בעולם הזה :

כז) ע"י ביקור חולים מתכבדין בו :

כח) מתכבד בקלון חבירו לא יזכה לספר שיקרא על שמו :

א בני אדם המכבדין זה את זה בידוע שהם מהוגנין וכן להיפך :

ב כל הכבוד של כל המלכיות נכללים בארבע מלכיות וע"י מעשה מנורה וקידוש החודש וקטורת ושמירה מן מאכלים טמאים כל הארבע מלכיות מחזירים את הכבוד שבתוכם להשי"ת :

ג בזה שיוצאין לקראת אדם חשוב נתעוררין עשרה מאמרות שבהם נברא העולם : גם ע"י קריאת הפסוקים גם כן : ד צריך לכבד לזה שהשעה משחקת לו :

כעס

א) מי ששומר א״ע מכעס שונאיו אינם שולטים עליו :
ב) גם ישכון בביתו לא ידורו אחרים במקומו :
ג) ע״י הכעס נתבזה : (ד) לא תרתח ולא תחטא :
ה) כל הכועס חכמתו ונבואתו מסתלקת ואפי׳ פוסקין לו גדולה מן השמים מורידין אותו מגדולתו :
ו) הקב״ה אוהב למי שאינו כועס ולמי שאינו מעמיד על מדותיו :
ז) הרתחן חייו אינם חיים : ח) גם כל מיני גיהנם שולטת בו :
ט) ותחתוניות שולטת בו : (י) שכינה אינה חשובה כנגדו :
יא) ומשכח תלמודו : יב) ומוסיף טפשות :
יג) ובידוע שעונותיו מרובין מזכיותיו :
יד) כעס אחר אכילה מזיק מאד :
טו) כעס של אשה מחריב את הבית :
טז) ע״י כעס בשרו נכחש : (יז) סגולה לכעס שיאכל פת שחרית :
יח) אדם שאין מתלונן על הבריות יהא יקר בעיני הבריות :
יט) ע״י שקר בא כעס :
כ) מי שהוא כעסן ידור נדר וישלם תיכף ע״ז יבטל ממנו הכעס :
(ליקוטי מוהר״ן הראשון סי׳ נ״ז) :
כא) מי שמסתכל בפני שקרן בא לידי כעס :
כב) ע״י קנאה בא לכעס : כג) ע״י כעס מגרה על עצמו דינים :
כד) ע״י כעס מוליד בנים שוטים (כעס לאביו בן כסיל) :
כה) ע״י כעס נתקצרו ימיו : (כו) סגולה לכעס שתשפיל גאים :
כז) כשלא יהיה לך כעס על ידי זה תוכל בהסתכלותך להכניע בעלי גאוה :
כח) מי שהוא כעסן בידוע שהוא אוהב כבוד ואפי׳ כל המצות שעושה אינו עושה אלא בשביל כבוד :
כט) הכועס על עני מכובד כאלו הקניט את הש״י :
ל) גם נשאלם :
לא) ונעשה מצורע :
לב) מי שמשבר את מדת הכעס יזכה לשם טוב :
לג) לפעמים בא כעס ע״י משא כבידה :
לד) ע״י כעס בא עצבות :

כעס

כעס

לה) כעס בא ע"י התבודדת שאינו כראוי :
לו) ע"י הקפדה אין שלום :
לז) ע"י שתיקה נסתלק הכעס :
לח) תשמור את עצמך מכעס ביום שנעשה לך ישועה :
לט) ע"י צדקה נתבטל הכעס :
מ) ע"י הכעס אשה מקשת לילד :
מא) הכעס מפסיד את האדם :
מב) הכעס מזיק להבראות : (עששה מכעס עיני) :

כישוף

א) בנים הנולדים ע"י הלחשים של שמות הטומאה או ע"י כישוף הם יהיו נואפים :
ב) וכל העוסק בשמות הטומאה הוא ניזוק בכל דבר :
ג) אין הכישוף מזיק אלא לבעלי גאוה :

אות למד לימוד

א) מי שעושה תענוג לאב ומשמח אותו עי"ז יהיה לו חשק ואהבה ללמוד :
ב) כשאתה רוצה להשיות איזהו דבר בשאמירות תורתך אל תדרוש מעניינים רמים אלא תדרוש פסוקים ועניינים של טוב :
ג) כשאדם אומר חידושי אורייתא עי"ז משמש את הש"י :
ד) כשהרשע אומר תורה תדע שהוא מכשיל אותם השומעים תורתו :
ה) מי שהוא מבטל את חבירו מהלימוד בידוע שהוא סר מדרך ה' :
ו) לימוד התורה אפילו מתכונס הוא טוב :
ז) ע"י קבלת היסורין באהבה אינו משכח תלמודו :
ח) כל מה שלמד אדם בעולם הזה והיה נמנע אצלו לעמוד על אמיתת כוונת הלימוד בשלימות יזה להבין על אמיתתה בעולם הבא :
ט) ע"י קימה בפני תלמידי חכמים זוכין לתורה :
י) כל ידיעה במשפטי התורה הן מצות שבין אדם לחבירו הן מצות שבין אדם לקונו הידיעה הזאת בעצמה היא הצלת הנפש :
יא) הספר שנכתב בדיו של שמן זית היא מסוגל ללימוד :
יב) יראה מתלמידי חכמים מסוגל ללימוד :
יג) העוסק בתורה בלילה שכינה כנגדו :

לימוד

יד) מה יעשה אדם ויחכם ירבה בישיבה וימעט בסחורה ויבקש רחמים כי הא בלא הא לא סגי :
טו) הדיבור בקול רם מביא הרגש ותנועה לכל האברים. :
טז) הלומד בקול רם מאריך ימים ותלמודו מתקיים בידו :
יז) מי שאין בו גסות תלמודו מתקיים בידו :
יח) גם מי שמלמד לאחרים :
יט) השומע מפי הרב מסייע מילתא טפי :
כ) גדול תלמוד תורה מהקרבת תמידין :
כא) האומר שמועה זו נאה וזו אינה נאה מאבד הונה של תורה :
כב) מיגמר בעתיקא קשה משכחת :
כג) השוכח דבר אחד מתלמידו גורם גלות לבניו ומורידין אותו מגדולתו :
כד) ת"ח שאין תוכו כברו נקרא תועבה :
כה) ת"ח בני עירו מצווין לעשות מלאכתו :
כו) בשביל ביטול תורה נעשה כביכול מך :
כז) גדול תלמוד תורה מהצלת נפשות ומבני בית המקדש ומכיבודן אב ואם :
כח) ע"י קדושה זוכה לבינה :
כט) שלשה הקב"ה בוכה עליהן בכל יום ואחד מהן על מי שאפשר לו לעסוק בתורה ואינו עוסק :
ל) ע"י בינה זוכה לתשובה : (ולבבו יבין ושב) :
לא) אסור ללמד את הרשע דבר פלא :
לב) גדול יכול ללמוד מרשע אבל קטן לא :
לג) הרגל הלימוד היא טובה למעלה על קיום כל המצות :
לד) מי שאין לו ששה שרוי בלא טובה :
לה) אינו דומה הלומד מפי עצמו ללומד מפי הרב :
לו) לא ניחא להקב"ה שיהיו דנים את ישראל לכף חוב :
לז) מי שאוהב ת"ח התורה מחזרת עליו ועל זרעו :
לח) ילמוד אדם אפילו בלא הבנה :
לט(תועלת גדול לראות פה הרב בשעת הלימוד :
מ) תועלת גדול ללמוד אצל נהרות. :
מא) העוסק בתורה בלילה כאילו עוסק בעבודה :

העוסק

לימוד

מב) העוסק בהלכות עבודה כאלו נבנה בית המקדש בימיו :

מג) הלומד תורה לתלמיד שאינו הגון נופל לגיהנם והוי כזורק אבן למרקוליס :

מד) התורה בעצמה ניתנה לכל ישראל אבל הפילפול לא ניתן אלא למשה בלבד
והוא בטובת עין נתן לכל ישראל :

מה) כשעושה אדם א"ע הפקר ללמד תורתו לכל התורה ניתנה לו במתנה ·
(וממדבר מתנה כשדרז"ל נדרים נ"ה · ע' פרש"י שם) :

מו) אין התורה מתקיימת אלא למי שמעמיד א"ע ערום עליה ובמי שמשים
א"ע כמי שאינו יודע (סוטה כ"א ע"ב) :

מז) הלימוד קודם ליראת חטא ויראת חטא קודם לעיון :

מח) ע"י פת שחרית תלמודו מתקיים בידו וזוכה ללמוד וללמד :

מט) תורה צריכה דווקא להיות בדיבור כי הלימוד שהוא במחשבה לבד נשכח
ואין בא לידי מעשה :

נ) הלומד ואינו חוזר דומה לזורע ואינו קוצר :

נא) החוזר תלמודו התורה מבקשת מאת הש"י שיגלה לו טעמי תורה וסתרים :

נב) מי שאין לו עת קבוע ללמוד הוא בא להרהורי זנות :

נג) מי שאין חוזר תלמודו קשה לו לגדל בנים :

נד) הלומד תורה לשמה עושה שלום בפמליא של מעלה ושל מטה ומגין על כל
העולם כולו וכאלו בנה פלטרין של מעלה ושל מטה ומקרב את הגאולה :

נה) המלמד בן חבירו תורה מעלה עליו הכתוב כאלו עשאו וכאלו עשאה לדברי
תורה וכאלו עשאו לעצמו :

נו) המשחיר פניו בעולם הזה הקב"ה מבהיק פניו לעולם הבא :

נז) המרעיב עצמו על דברי תורה הקב"ה משביעו לעולם הבא :

נח) הקורא בספרי מינין נקרא אפיקורס :

נט) הקורא פסוק בזמנו מביא טובה לעולם :

ס) כשיש שני פסוקים מאחד אתה יכול לדרוש זכות וטוב ומאחד אתה יכול
לדרוש להיפך תדרוש הפסוק שהוא לזכות ולטוב :

סא) מי שאין לו הבנה בלימודו ישבות אצל צדיק גם ע"י זה יזכה ללמוד תורה
לשמה או ישתדל לעשות איזה תענוג לצדיק או ילמוד בשמחה או יקבל
את השבת בשמחה או יקבל הצדיק בשמחה :

סב) ע"י לימוד בעיון יוכל להתפלל :

מי

לימוד

סג) מי שאינו יכול ללמוד מחמת מניעות יפרוש ממשקה המשכר :
סד) ע"י ביטול תורה יבא לביטול תפלה וה"ה להיפך :
סה) מי שאין יכול ללמוד כי אין לו פנאי ולומד בשבת ור"ח בזה הוא מעביר את רוח הטומאה :
סו) כשאין מבין את לימודו בידוע שדינים שורין עליו :
סז) בנקל להבין איזהו ענין כשהוא במקום גבוה דהיינו בהר או מקום אחר :
סח) התעוררת בבקר ללמוד מסוגל לטוב השמיעה :
סט) ע"י לימוד תינוקו' של בית רבן נתרבה שלום · (וכל בניך לימודי ה' ורב שלום) :
ע) צריך להתפלל שיזכה לתלמידים הגונים :
עא) ע"י דרושי התורה לטובה יכול להביא ישועה :
עב) על ידי רוגז לא יכול להבין דבר מתוך דבר :
עג) מי שאין לו חשקות ללמוד אל ידבר על שום אדם שום דבר רע :
עד) אל תלמוד אלא אצל ירא שמים :
עה) על ידי התורה תזכה לשלום · (שלום רב לאוהבי תורתך) :
עו) כשתאמר תורה לפי מדרגתך ולא למעלה ממדריגתך עי"ז הקב"ה יקיים ציוויך :
עז) ע"י הכפירות אין לאדם חשקות ללמוד :
עח) ע"י צדקה לשמה תזכה לתורה לשמה :
עט) על ידי קיום מצות יזכה להבין את התורה ולדרוש אותה :
פ) מי שפוסק מדברי תורה לדברים בטלים תיקונו שיקיים מצות :
פא) מי ששונא את השקר כמו תועבה יהי' לו חשק ללמוד · (שקר שנאתי ואתעבה תורתך אהבתי) :
פב) כספר שאדם רשע למד ממנו אל תלמוד ממנו כי האותיות הם ירשיעו אותך :
פג) כשאתה שומע תורה או מוסר מאדם ולא נתכבד בלבך ידוע שהוא ערל :
פד) התורה שיש לך הוכחת עליו עי"ז לא יהי' שכוח ממך :
פה) מי שרודף אחר תאוות לבו עי"ז תמצא אותו בכל פסוק מפסוקי התורה לגנאי :
פו) מי שפורש ח"ו מן התורה נמסר לשטן :
פז) שני ת"ח המכבדין זה לזה בהלכה לשמה ובענוה הקב"ה מצליח להם ועולין לגדולה זוכין לתורה שניתנה בימין זוכין לדברים שניתנין בימינה של תורה :
פח) ת"ח נוקם ונוטר כנחש הדבק בו שסופו ליהנות מתלמודו :

אסור

לימוד

מט) אסור ללמוד מן המשיך לע״ז והלומד ממנו חייב מיתה :

נ) תורה דלא מצות הוא כמו אדם שיש בו ריח ואין בו טעם :

נא) במי אתה מוצא סדרי תורה במי שמשכים ומעריב עליהם בבית המדרש ומשחיר את פניו עליהם כעורב ומשים עצמו אכזרי על בניו כעורב : (עירובין כב) :

נב) אין מן הכל זוכה אדם ללמוד בשביל זה הולכים למרחקים ללמוד :

א יש יסורים הבאים על האדם ונקבע להן זמן לפי חיוב סידור הכוכבים המעיינים כל אלו היסורי׳ אבל ע״י הרצון והתאוה שנתעורר אצל התלמידים בשעה שהגיעו עתם הקבוע להם לילך אצל הרב ללמוד עי״ז נתבטלים היסורים קודם הזמן הקבוע להם :

ב התורה והמעשר והשבת הם נותנים חיים גשמיים גם כן

ג על ידי לימוד שולחן ערוך באים ליראה :

ד מי שלימודו בתורה במוחין זכים שאכילתו כל כך בקדושה שניזון ממזון שהמלאכים ניזונין ממנו עי״ז שונאיו נידונין בחנק וסימן לדבר ויהי ביום השלישי בהיות הבוקר ובבוקר היתה שכבת הטל ויהי באשמורת הבוקר :

ה על ידי מופלגי וחכימי הדור מאירין את היראה וע״י היראה מתנוצץ זכות אבות וע״י התנוצצות האבות נתעורר חשיבה בעולם :

ו לימוד הפוסקים מבטלין הרהורי ע״ז :

ז כשהולך מרב לרב אז צריך לחזק אמונתו באחדות הש״י כי הלימוד מהרבה מלמדים מזיק לאמונת היסוד . וכן הרב שיש לו אמונת היסוד הוא יכול להאיר לכל תלמיד ותלמיד לפי כחו וכל תלמיד אינו שומע אלא מה שצריך לו ולא יותר :

ח הרב המלמד את תלמידיו בזה הדרך היינו שלא ישמיע אותם אלא לכל אחד ישמיע מה שצריך לו לא פחות ולא יותר עי״ז זוכה שמגלין פנים הבאים והמשובחים שבתורה :

ט כשהתלמיד שומע תורה מהרב ונתבטל רצונו כנגד רצון הרב בזה יידע ששמע כי כשלא נתבטל רצונו אעפ״י ששומע אינו שומע : גם כשנתבטל הרגשותיו בשעת השמיעה יידע גם כן ששומע :

י בשעה שהתלמיד בא לשמוע תורה מפי הרב אזי גם הרע של התלמיד היינו הקליפות שנכנסו ע״י הרע שלו באים גם כן לשמוע ויינק אבל ע״י שכל תלמיד

לימוד ·

תלמיד אינו. שומע אלא השייך לנשמתו כנ"ל עי"ז בורחים הקליפות ואינם יכולים לשמוע אבל יש קליפה דקה שהיא קרוב לקדושה והיא אינה בורחת אלא כשים בתורה ישועת ישראל אזי היא גם כן בורחת : וסימן לדבר וישלח משה את חותנו למען דאמר יתרו קודם מתן תורה בא והלך לו ·

יא המוציא דברי תורה בפיו ניצול מדין סקילה :

יב לאו בכל מקום אדם זוכה לסגל תורה ומעשים טובים בשביל זה הקב"ה מסבב סיבובים שילך זה האדם ממקום הזה למקום אחר :

יג כשאדם לומד עד שנתייגע בזה ממתיק דינים ומעורר רחמים · גם עי"ז מעורר רחמים אל אביו בקבר :

יד ע"י תורה בא לאמונ׳ וע"י אמונה בא לקידוש השם :

טו זכי הראות יכולין להכיר את האדם מי רבו שלמדו תורה ודוקא כשמכירין את תואר פני הרב כי ע"י ההלכות שלמד מרבו נעשה תואר פני התלמיד כתואר פני הרב כי ההלכה הוא חכמתו המאיר תואר פניו (חכמת אדם תאיר פניו) וכשמקבל ההלכה מקבל חלק מתואר פניו ולפי ריבוי ההלכות כהרבה חלקי תואר פניו :

טז ע"י קדושת השי"ת ההתנשאות של ראשי הדור בחוזק ועוז ועי"ז נחשב בעיני כל המלוה של הכנסת אורחים ועי"ז הלומדים זוכים שהלכה כמותם :

יז מי שמחמיר לאחרים ומקיל לעצמו ואומר על מה שלא שמע ששמע עי"ז אינו זוכה לראות ביופי המלך כי הקליפה של אדום שהוא יראה רעה מחשיך מאור עיניו מלהסתכל ביופי פני המלך :

לשון הרע

א) המספר לשון הרע הקב"ה אומר לשר של גיהנם אני עליו מלמעלה ואתה עליו מלמטה ותקנתו יעסוק בתורה וישפיל דעתו גם עי"ז לא יבא לידי לשון הרע . (ערכין ט"ז) :

ב) ע"י לה"ר מגדיל עוונותיו כנגד שלש עבירות (שם) :

ג) מילתא דמיתאמרה באפי מרא או באפי תלתא לית בי׳ משום לישנא בישא · (שם) :

ד) האי לישנא בישא אע"ג דלקבולי לא מיבעי למיחש מיבעי :

ה) מי שדובר רע על ישראל לסוף שיחלה כל פיו :

ו) כשאין אהבה בין ישראל נעשים הולכי רכיל וע"י הולכי רכיל נעשים לצים :

בני

לשון הרע

ז) בני אדם שאוהבים זה את זה מותר לומר זה לזה מאיזה דבר ששמע מאיזה אדם גם חבירו מותר לקבל דבריו ואין בו משום לישנא בישא :

ח) ע"י לשון הרע אין לאדם ספק ללמוד : גם מבזה את הצדיק :

ט) מלשון הרע ניצול ע"י אמת :

י) כששומר א"ע מלשון הרע ע"ז לא ישלוט רעה על חבירו :

יא) מי שאין מקבל לשון הרע על צדיק ע"ז יזכה להמנות עם הצדיקים :

יב) גסות מביא את האדם לדבר בגנות בני אדם :

יג) לשון הרע אין אומרו עד שכופר בעיקר ושוחת בשמים ובארץ :

יד) מותר לומר לשון הרע על בעל המחלוקת :

טו) מוציא שם רע על חבירו אין לו מחילה עולמית :

טז) ע"י לשון הרע אין מקבל פני השכינה :

יז) המספר בלשון הרע והמקבלו ראוי להשליכו לכלבים :

יח) תיקון ללשון הרע אמירת הקטורת :

יט) ע"י לשון הרע נגעים באים עליו ומגדיל עוונות עד לשמים וראוי לסוקל באבן · (שם בערכין) :

א ע"י לשון הרע נתפס בתפיסה :

א) ע"י ליצנות יהיו לו נושים הרבה והם ימשלו בו גם נכשל בניאוף גם אשתו מושלת בו :

ב) ע"י ליצנות הולך ונופל גם בא למדת שקר ונע ונד ממקום למקום :

ג) ע"י חנופה בא ליצנות :

ד) ע"י ליצנות באו יסורים :

ה) ע"י ליצנות אין לו חכמה · (בקש לץ חכמה ואין · משלי י"ד) :

ו) הליצנות היא מתעבת את האדם על הקב"ה ועל הבריות :

ז) ע"י ליצנות בא שריפה :

ח) הלועג על דברי חכמים נידון בצואה רותחת :

ט) כל ליצנותא אסורא בר מליצנותא דע"ז :

י) קשה ליצנות שתחילתו יסורין וסופו כליה :

יא) המתלוצץ מזונותיו מתמעטין ונופל בגיהנם ומביא כלה לעולם :

אות מם מריבה

א) אין תקומה במלחמה ע"י העברת השבועה :

מריבה

ב) מי שרודף את חבירו הקב"ה מביא עליו רעה כדי שישכח את חבירו מלרדוף אותו:

ג) על ידי קריאת הלל יושיע לך הקב"ה מאויביך · (מהולל אקרא ה' ומן אויבי אושע · תהלים י"ח) :

ד) ע"י כבוד התורה אדם ניצול משונאיו :

ה) קודם המלחמה צריך תפלה להש"י :

ו) בכל פעם שאדם נופל מאמונתו הוא ממשיך עליו מתנגד גדול ועשיר :

ז) כשאדם מתפלל על שונאיו יתפלל בבוקר ·

ח) ההסתכלות בכל פעם על השמים זהו מבטל שנאת האויבים :

ט) כששוכח את העניים אין מנצח :

י) עני שהרשע רודף אותו תדע שהוא בעל גאוה :

יא) מי שהוא נצחן הקב"ה שוכח אותו ומסתיר פניו ממנו :

יב) כשאדם מיצר אויבים נתרוממים :

יג) מי שהוא נצחן בא לידי שכחה :

יד) מריבה בא לאדם כשבא לאדם איזהו מצוה והוא משלשה ואינו מקיימה :

טו) מי שעושה מריבה עם הצדיקים בידוע שמחשבותיו רעים :

טז) לפעמים המקום גורם מריבה לאדם :

יז) מי שיש לו שונאים ויכניע את עצמו עי"ז יצילהו הקב"ה משונאיו :

יח) כשיש לאדם שונאים והוא מחפש בכל מיני חיפוש למצוא להם אהבה עי"ז יהיו כאפס וכאין :

יט) כשיש לאדם אויבים ואינו חושב איך לנקום בהם אלא הוא דבוק בשמחת הש"י עי"ז הקב"ה נותן לו כח לנקום מהם :

כ) הנואפים לרוב הם בעלי מריבה לצדיקים :

כא) כשיש הכנעה עי"ז אין מורא במלחמה כאלו הוא יושב במצור :

כב) מי שהוא נצחן בא עליו חולאים לאין מרפא :

כג) שנים שמריבים והולכים לדון בפני השר של עכו"ם עי"ז הקב"ה מביא עליהם מכה שאין לה רפואה :

כד) לפעמים הקב"ה מחזק לב הרשעים כנגד הצדיקים במריבה כדי שיהי' להם מפלה :

כה) מי שנותן כבוד לזקן הוא ניצול ממלחמה :

כו) מי שמגיד דינו לפני הקב"ה רואה נקמתו בשונאיו :

כז) ע"י המחלוקת בא דלות :

מריבה

כח) מי שחולק עם שכיניו לסוף שיהי' לעג לאויביו :

כט) מי ששומע חרפתו ושותק נקרא חסיד והקב"ה שומר את נפשו :
(שמרה נפשי כי חסיד אני ואחז"ל שאני שומע חרפתי ושותק) :

ל) התפלה בהתלהבות עד שהתלהבות בא לו בפנים ע"י זה נופלים ונתלהטים שונאיו : (אש לפניו תלך ותלהט סביב צריו :

לא) מי שהוא טוב וישר מנעוריו ע"י זה כשיש לו איזה מחלוקת יתנדבו לבם הרבה בני אדם ויתחברו אליו לעזור לו · (עמך נדבות ביום חילך בהדרי קודש מרחם משחר מספר תהלים ק"י) :

לב) מי שמסית ומונע את חבירו מדרך הטוב אינו יכול לקום נגד שונאיו בשעת מריבה ומלחמה :

לג) ע"י ווידוי יתבטל מעליך מחשבות שונאיך :

לד) הבעל מחלוקת בידוע שהוא אוהב פשע · (אוהב פשע אוהב מצה משלי י"ז) :

לה) מי שהוא עוור בדינין לא יוכל אותו שום אדם · (עוור בדינין מי יוכל · איוב ד') :

לו) כשהמתנגדים חולקים על החסידים ורוצים לבטל אותם ממלאכת שמים ע"י נופלים ונבזים בעיני עצמן :

לז) לנצחון תאמר קפיטל על השמינית :

לח) מי שמבקר את החולה הקב"ה אינו מוסר אותו ביד שונאיו · (אשרי משכיל אל דל וכו') :

לט) מי שיש לו שונאים יאמר כל היום תפילות ובקשות ואל יפסוק פיו מתפילות ובקשות עי"ז יושיע לו הקב"ה ואויביו יבושו :
(מזמור ע"א רוב במזמור מדבר מזה · אלקי פלטני מיד רשע וכו' · ימלא פי תהלתך כל היום וכו' פי יספר צדקתך כל היום תשועתך וכו' ובסוף גם לשוני כל היום תהגה צדקתך כי בושו כי חפרו מבקשי רעתי :

מ) מי שהוא נרדף יזכה לבנים ובני בנים :

מא) מי שיש לו שונאים יבקש רבים שיבקשו עליו רחמים ויהיה לו שלום מן השונאים :

מב) כשיש לך שונאים למטה בידוע שיש לך שונאים למעלה :

מג) ע"י לימוד השונאים יסוגו אחור :

מד) ע"י בטחון לא יוכלו השונאים להרע לך :

ע"י

מריבה

מה) ע"י הכנעה יפלו השונאים במצודה שהכינו לך · (רשת הכינו לפעמי :
כפף נפשי · כרו לפני שיחה נפלו בתוכה סלה · תהלים נז) :

מו) מי שמתפלל כל היום ע"י זה בא בושה על אויביו :

מז) מי שהרע לשונאו של צדיק ע"י יזכה לנצח תמיד :

מח) כשבני אדם דוברים עליך תלמוד בכל לילה אגדה :

מט) שני צדיקים אינם יכולים לדור בעיר אחת עד שיהיה להם את :

נ) ע"י בטחון אויביו לא ישמחו בצרתו :

נא) מי שאין מבייש פני חבירו לא ישמחו אויביו עליו :

נב) מי שיש לו הרבה שונאים בידוע שהשנאה שלא כדין כי אי אפשר שיצאו
כולם ידי הובתו כנגדו :

נג) כשיש לאדם שונאים ואח"כ קם עליו איש אחד מרעיו ואנשיו גם הוא
לחלוק עליו היא סי' שהבעלי מחלוקת שלו יהיו נכשלים ונופלים :

נד) מי שיש לו אמונה אינו ירא מאויבים :

נה) ע"י תפלה בשעה אייביו אינם שמחים עליו :

נו) מי שיש לו שונאים ואינו יודע אם יפול בידם אם לאו יסתכל אם נופל
אם נופל מתדריגת עבודת הש"י בידוע שיהיה נמסר בידם :

נז) למחלוקת ילמוד מסכת סוכה (תצפנם בסוכה מריב לשונות) :

נח) מחלוקת בא ע"י חבורת רשעים :

נט) ע"י עצבות גם האוהבים יחלוקו עליך :

ס) אין מריבה מצויה בביתו אלא עד שתכלה תבואה מביתו :

סא) לפעמים כשהרבה צדיקים חולקים על צדיק אחד גם הקב"ה מסכים עמהם
אף שהאמת עם הצדיק האחד והצדיקים ממשיכין את רצון הקב"ה עמהם :

סב) הקורא לחבירו רשע רשאי לירד לתוך אומנתו ולמעט מזונותיו עד שלים :

סג) אם אין לאדם חבירים ואוהבים נוח לו שימות :

סד) כל הדברים נבראים בבחי' זכר ונקבה אפילו מלכים יש מלך בבחי' זכר ויש
מלך בבחי' נקבה והקב"ה מרחיק זה מזה כדי שלא יחריבו את העולם :

סה) בעל מריבה אע"פ שהוא לומדן אל תכבד אותו :

סו) במקום מריבה שם השטן :

סז) מי שקיים ק"ש שחרית וערבית אינו נמסר ביד שונאיו :

סח) ע"י תורה וג"ח אויביו נופלים לפניו :

ע"י

מריבה

סט) ע״י רדיפה הנרדף נכשר לקרבן לפני אלקים :

ע) לעולם אצדד להציל את הנרדפים :

עא) אין העולם מתקיים אלא בשביל מי שבולם את פיו בשעת מריבה :

עב) מי ששוכח דבר אחד מתלמודו ע״ז קמים עליו בעלי מחלוקת :

עג) ע״י מחלוקת שחולקין על הצדיק נתעוררין מלחמות :

עד) כשדוברים על האדם אזי יש כח ביצה״ר להגביר א״ע על זה האדם שדוברים עליו וצריך לבקש רחמים על זה :

עה) מי שקשה לקבל פיוס הוא מעלמא דנוקבא :

עו) למריבה השכם והערב לביהמ״ד ולימוד תורה או כשאי אפשר לך לדון אותם תתפלל עליהם והקב״ה יפילם ואל תמסור אותם לשר :

עז) כל שיש לו קנאה על חבירו ודומם הקב״ה עושה לו דין :

עח) אל תריב עם אדם שהוא תקיף ממך אע״פ שהוא מיכף אותך לדבר בלתי הגון אבל אם יש לי אימת שר הלך עמו אל השר ואל תעשה הדבר בלתי הגון :

עט) ע״י לשון הרע נופלים באסכרה :

פ) מי שאין אומר לשון הרע הוא מצלח :

פא) שנאה ופירוד ע״ז אויביו רודפין אותו :

פב) כשאשתו של אדם שופכת דם בלא עת נדתה בידוע שאיזה שונא נתעורר עליו :

פג) כשהצדיק יש לו מחלוקת עם השר ויכול להציל א״ע עם ממון יציל א״ע ואל ישתמש בצדקתו :

פד) בכל בעלי מחלוקת נתגלגלים בהם ניצוצין מנשמת דתן ואבירם :

פה) המחלוקות שיש בין שני צדיקים לטובת ישראל תדע שגם למעלה יש שני מלאכים שגם הם חולקים ג״כ ואין להם מכריע אלא הקב״ה בעצמו :

פו) מי ששומע חרפתו ושותק ע״ז נתבטל ממנו רבות רעות שהיו ראוי׳ לבא עליו :

פז) דעתו של הקב״ה נוטה תמיד אחר הרוב אבל אם הרוב הם רשעים אין דעתו נוטה אחריהם · (ישעי׳ ח׳ · לא תאמרון קשר לכל אשר יאמר העם הזה קשר כשארז״ל סנהדרין כ״ו) :

פח) אין מלמדין זכות על המסית · (כשדרז״ל על פסוק כי עשית זאת ' בראשית ג׳) :

מריבה

פט) כשיש מחלוקת משני אנשים ולכל אחד יש לו אנשים המצדדים לו כשנגזרים מיתה למעלה ח"ו על אחד מאנשי המחלוקת מתחילין מן הקטן שבהם ולא מן הראשים שהוא עיקר במחלוקת :

צ) לפעמים נגזר על האדם שיכלה זרעו וכשנמסר ביד שונאיו עי"ז נתבטל הגזירה של כליית זרעו :

צא) מי שמפסיק את האדם מעבודת השי"ת עי"ז יצא ממנו זרעו שיצערו לזרעו של המפסיק :

צב) מי שיש בידו למחות ברשעים ולא מיחה כאלו הוא עושה הרע :

צג) המחזיק במחלוקת עובר בלאו וראוי לצרעת :

צד) החולק על מלכות בית דוד ראוי להכישו נחש :

צה) ע"י עסק התורה יכול לעמוד בקשרי המלחמה :

צו) צריך להתחזק נגד השונאים ולהערך עמהם מלחמה בשמחה והקב"ה יעשה הטוב בעיניו :

צז) למחלוקת סגולה לומר ויקרא אסא אל ה' עד אנוש בד"ה ב' י"ד :

צח) מי שאין בשמחו בחלקיו עי"ז באים מלחמות ומריבות :

צט) ע"י לימוד תורה נופל פחד על האומות שלא ילחמו עם ישראל :

ק) למחלוקת תאמר ויאמר ה' אלקי אבותינו עד כי עליך עינינו מה שאמר יהושפט :

קא) בשעת מלחמה צריך להכין כלי מלחמה כנהוג והקב"ה יעשה מה שברצונו ואין לסמוך על הנס :

קב) הקובע מקום לתפלתו אויביו נופלים תחתיו :

קג) אין להתפלל על שום אדם שימות אפי' על מין כי יותר טוב להרוג אותם בידי אדם : לא בידי שמים :

קד) אל תתגרה ברשע כ"ש ברשע שהשעה משחקת לו :

קה) מותר שלא להודות על האמת ולחלוק עליו כדי דלא ליטעי כולי עלמא בתרי' :

קו) בעון שנאת חנם מריבה רבה בתוך ביתו :

קז) חרב וביזה רבה בא בעון עינוי הדין ועוות וקלקול הדין וביטול תורה :

קח) אשה נדה דפסקה בין תרי אם שיף נדה היא עושה מריבה ביניהם :

קט) הנרדף שמפייס את הרודף עי"ז נתעורר דין על הרודף :

המפרנס

מריבה

ק׳) המשנא את שונאיו ע״י נדון השונא בדין שריפה :

א על ידי שדוברים על הצדיק ע״י נשבר הפילוסופיא בעולם וכן להיפך :

ב יש משורשים שעיקר הפירסום שלהם נעשה ע״י המחלוקת :

ג ע״י ידי המחלוקת נופל בתאות ניאוף :

ד מי שקמים עליו רבים וחולקים עליו על אמונתו והוא עומד כנגדם ומזמן כנגדם דברים הנתקבלים ע״י זוכה לבנים רבים והעולם נתמלא מזרעו :

ה מי שנותן עיני שכלו תמיד לחקור את חכמי הדור ומעיין בהם בעינא בישא ע״י נופל לרעב שנפחיד היינו לא רעב ללחם וזה רעב עין בחוץ רב :

ו על ידי צדקה בשנה קלה הוא מכניע את שונאיו והקב״ה מצילו מסיבות גדולות של אויביו :

ז על ידי ברכת המזון נתוודע הש״י בעולם · גם על ידי ברכות המזון נתיישב המלכות מן המריבות והמלחמות :

ח מי שלימודו בתורה בתוספין זכים שאכילתו כל כך בקדושה שניזון ממזון שהמלאכים ניזונין ממנו ע״י שונאיו נידונין בחנק וסימן לדבר ויהי ביום השלישי בהיות הבוקר ובבוקר היתה שכבת הטל ויהי באשמורת הבוקר :

ט הצער והקנטור שיש על השכל ע״י בא לידי שכחה :

י על ידי המריבה גורמים שהתלמידים הקטנים נתפרסמים קודם זמנם וזהו בסוד הפלת נפלים שהולד יוצא לאויר עולם קודם זמנו וע״ז גורם עניות ולפעמים גורם מיתות ח״ו :

יא לפעמים אין שלום בית לאדם וכל בני ביתו בקטטה בידוע שיש שדים בבית הגורמין כל זה וע״ז באים יסורים על אנשי ביתו :

יב לפעמים מקומו של אדם גורם לו מריבות כמו שאין שותלין בשלוב שגירו במקום השיכופת :

יג ע״י הצער והעצבות בא מריבה בעולם וע״י השמחה בא שלום בעולם

יד התגלות התורה באה ע״י השלום :

טו המשא ומתן או המלאכה שאדם עוסק בו ביום תענית זה הדבר מציל אותו משונאים ומכונסים :

טז מי שיש לו שונאים קשה לו לכוון דעתו בתפילה :

יז מי שעושה פירוד בין איש לאשתו היינו שהולך לאיש ומייפה את האשה בפני הבעל והולך אל האשה ומגנה את בעלה בעיניה עד שנעשה פירוד ביניהם ע״י נעשה פרוד במזלותיו :

כשהקב״ה

מריבה

יח כשהקב"ה רוצה איזה צדיק שיש כח בידו לקרב בני אדם לעבודתו אזי מעמיד עליו שונאים כדי שיוכל לקרב בני אדם כי הצדיק שאין לו שונאים אין יכול לקרב כמו בעת ביאת המשיח ישבו בשלוה ואז אין מקבלין גרים :

יט ע"י הרהורי ע"ז שונאים באים ונתרוממים על אדם :

כ מי ששונאיו נתרוממים הוא נופל לתאות אכילה :

כא כשאדם מרגיש סיכוך בגופו יידע שיש לו שונאים ולפעמים שע"י מכות ושבורות שיעשה בגופו ע"ז ניצול משונאים כי זה נחלף בזה :

כב יש שני צדיקים שאחד דיבוריו הם בפרישה והשני דבריו בקצירה או אחד דבריו הקמת הברות לזווג והשני דבריו הם הממשיכים את הזרע ומהווים את הולד בבטן אמו ומגדלין אותו ובכן כשיש מחלוקת בין שני צדיקים האלו אל יתערב זר בתוך דבורים שמדברים זה על זה כדי שלא יקלקל את המכוון :

כג מי שיש לו שונאים יזהר מן היין וע"ז נעשה רחם להם :

כד סגולה להנצל משונאים הן שונאים של מחלוקת הן שונאים שבדרך שמתיירא מהם לומר כל הטעמים שבתורה דהיינו פשטא מונח זרקא וכו' :

ממון

א) המתלוצץ מזונותיו מתמעטין :

ב) לשון חכמים מביא עושר :

ג) אין העושר מתקיים מפני שאין מרחמים על הבריות :

ד) העומד בנסיון של ניאוף יזכה לעושר גדול בין השונאים שלו :

ה) גדולה מלאכה שהזהיר עליה הקב"ה שיעשה איזה מלאכה :

ו) כגון אנו לוין ושוכלין :

ז) הרוצה שיתעשר יעסוק בבהמה דקה ובשורשין :

ח) אכילה ושתי' יהיה פחות ממה שיש לו וילבש ויתכסה כמה שיש לו ויכבד אשתו ובניו יותר ממה שיש לו :

ט) קשה עניות בביתו של אדם יותר מחמשים מכות :

י) אין אשתו של אדם מתה אא"כ מבקשין ממנו ואין לו

יא) הכח שיש לאומות לגזול את ישראל ע"י שלומדים תנ"ך :

יב) היין מביא עניות :

יג) כל אדם שיש בו דעה לסוף מתעשר :

יד) הנחל את חבירו ע"ז מטמאין אותו בטומאת קרי :

ממון

טו) כשבא לאדם איזה הבנה חדשה בידוע שכרוך בעקבו ממון רב :

טז ממון של גוי שנפל ביד ישראל מיד פורח :

יז) מי שבניו ובנותיו מוטלין ברעב ע"ז נכלל מדין שריפה שבא רבע מיתות ב"ד :

יח) מי שפורץ גדר של רבנן נעשה עני :

יט) מי שמשבר תאוות אכילה זוכה לדירה נאה :

כ) קשים מזונותיו של אדם בקריעת ים סוף ויותר מן הגאולה וכפליים כיולדה · (פסחים קי"ח) :

כא) כיון שנתמנה אדם פרנס על הצבור נתעשר :

כב) קטורת מעשרת :

כג) אל ידאג אדם לומר פלוני יקפח פרנסתי כי על כרחם יושיבוך במקומך ובשמך יקראוך :

כד) על ד' דברים נכסי בעלי בתים יורדים לטמיון על עושקי שכר שכיר וכובשי שכר שכיר ועל שפורקין עול מעל צואריהן ונותנין על חביריהן ועל גסות הרוח :

כה) שינוי המקום ושינוי השם מועיל לפרנסה :

כו) אין הגשמים נעצרין אלא על ביטול תרומות ומעשרות ומספרי לשון הרע ועזי פנים וביטול תורה ועון גזל :

כז) התיקון למטר ירבה בתפלה :

כח) ע"י אמונה נתרבה פרנסה :

כט) כשיש שובע בעולם אזי השולטות נתעשרים :

ל) אין הגשמים נעצרין אלא על פוסקי צדקה ברבים ואינם נותנים :

לא) מחיסורא דביתא אתיא לידי עניות :

לב) ג' דברים מביאין את האדם לידי עניות המשתין בפני מטתו ערום והמזלזל בנטילת ידים ומי שאשתו מקללתו בפניו :

לג) המעשר מסוגל לעשירות דווקא בארץ ישראל :

לד) כבוד התורה וכבוד שבת מסוגל לעשירות :

לה) כזית מרור שאוכלין בפסח מסוגל לפרנסה (והנה עלה זית טרף בפיה יהיו מזונותי מרורין כזית) :

לו) לכתוב ספר תורה מסוגל לפרנסה :

לז) בת כהן לישראל או בת ת"ח לע"ה מביאתו לידי עניות :

להתחתן

ממון

לח) להשתתף עם מי שהשעה משחקת לו טוב להצלחה :

לט) מי שאוהב את השי"ת באכילתו ובשתייתו ושאר התענוגים זוכה לפרנס את עניים רבים :

מ) מי ששונא ממון זוכה לאריכת ימים :

מא) מי שמחפש אחר אוצרות הוא מקרב מיתתו :

מב) מי שלא תיקן חטאות נעורים נעשה רש :

מג) מי שמייגע ש"ע יומם ולילה אחר פרנסה ואינו עולה את פרנסתו תקנתו שיחזיר בני אדם בתשובה :

מד) מי שמשבר איזה כלי שלא במתכוין בידוע שהוא חוטא :

מה) מי שלהוט אחר עבודת אדמה בוודאי אין בו תועלת :

מו) בכל אשר תעשה תבקש את הצדיק שיתפלל עליך :

מז) השמחה תמידית מסוגל להצלחה :

מח) דרך ארץ צריך חיזוק :

מט) המשתתף שם שמים בצערו כופלים לו פרנסתו גם פרנסתו מעופפת לו כציפור · (ברכות ס"ג) :

נ) בעון ביטול תרומות ומעשרות השכר אבד ובני אדם רצים אחר פרנסתם ואינם מגיעים :

נא) מטר בשביל יחיד ופרנסה בשביל רבים ויחיד לאלים זכותיה כרבים דמי :

נב) ע"י קידוש על היין בא עשר ונשמע תפילתו :

נג) המקיים ש"ת של אביו בביתו זוכה לעושר :

נד) מטר בזכות אדם אחד ושדה אחת ועשב אחד ובזכות הארץ וחסד ויסורין :

נה) הגשמים נעצרין בשביל ע"ז ובשביל ניאוף ובשביל צדיק שלא נספד כהלכה ובשביל מקפחי פרנסת אחרים :

נו) ע"י עניות ניצול מדינה של גיהנם :

נז) ע"י שימוש שמות הקדושים בא עניות ומיתה ואפילו על מי שיש בידו למחות ואינו עושה :

נח) כשיש לו צעקת לגימא על חבירו ודומם הקב"ה עושה לו דין :

נט) כשרואה אדם שמזונותיו מצומצמין יעשה מהם צדקה :

ס) דאגה וטרדה על מזונותיו מכחישין כחו של אדם :

סא) ע"י ניאוף בא עניות :

לפעמים

ממון

סב) לפעמים כשאין להצדיק מזל על פרנסה אז מקימים עליו איזהו מתנגדים ועי"ז נותנים לו פרנסתם הראוי להם :

סג) העוסק בבנין מתמסכן :

סד) הצניעות מסוגל לעשירות :

סה) משרבו הצרי עין רבו המקפחים פרנסתם של אדם :

סו) מזונות של אדם נתמעט כשאין דן את האדם לכף זכות :

סז) גם כשמערב מים במשקיו :

סח) גם כשאדם שומע לעצת האשה :

סט) גם כשעובר עבירה להכעיס נעשה עני והעולם אין מאמינים לו שהוא עני :

ע) ה. שעוסק בשמות הטומאה ובכשפים נעשה עני :

עא) החולאת של כחישת הבשר הנקראת דאר הנט על אחד מבני הבית הוא סימן לדלות :

עב) כשאיזה בושה באה על האדם הוא סימן לדלות :

עג) מי שהוא סוחר נאמן מלמדין אותו מלמעלה הדרך שילך בה :

עד) לפעמים מיתת כלת נתהפך על עניות :

עה) עני הוא מגולגל כשיכור :

עו) ע"י אונאה נעשה עני :

עז) מי שעושה מעשיו במהירות בלי ישוב הדעת נעשה בעל חוב :

עח) מי שמקפח פרנסה לאחד כאלו הרגו :

עט) לעולם יחזיק אדם בנחלת אבותיו ואל ימכור ואל יחליף אותם :

פ) מי שהוא תאב ממון הוא נופל ממדריגתו :

פא) ע"י כפירה בא דלות :

פב) מי שהוא עני ישתדל לספק מזון לדורשי ה' :

פג) אמונה הוא טוב לפרנסה :

פד) כאב עינים הוא סימן לעניות :

פה) ע"י הכנעה בהמותיו של אדם נתרבה :

פו) ע"י צדקה זוכין לפרנסה :

פז) מי שנותן ממון למכשפים עי"ז תולין לו פרנסתו בבית של נכרים :

פח) דיבוריו של הצדיק מביאין פרנסה :

פט) העצבות מפסיד הפרנסה :

ממון

נ) ע"י צדקה יהיה לך הרחבה :

נא) הרבה שינה מביא את האדם לידי עניות ·(אל תאהב שינה פן תורש · משלי כ) :

נב) העוסק בתורה ובצדקה זוכה לעשירות :

נג) אוקירו לנשייכו כי היכי דתיתעתרו :

נד) אין הברכה מצוי בתוך ביתו של אדם אלא בשביל כבוד אשתו :

נה) המלוה ברבית נכסיו מתמוטטין ואינן עולין :

נו) ע"י שמבטלין זמר של פסוק בא זול :

נז) מי שאין לו פרנסה יעסוק בתורה ואחר כך יתפלל על פרנסה בוודאי יתקבל תפילתו :

נח) אין לאדם למכור מקחו הראשון :

נט) מי שיורד לפרנסת חבירו נקרא רשע :

ק) לא ינא שום אדם להזיק את חבירו אם לא מנאום בו :

קא) נשירה קשה לעניותא :

קב) עשיר הוא בחי' זכר ועני הוא בחי' נוקבא :

קג) כאב עינים סימן להיזק :

קד) לכל הדברים בין חכמה או עושר או בנים צריך עסק בדרך הטבע ויבקש שיצליח בדבר העסק :

א שנה שהיא בעת משא ומתן הוא סימן טוב לבריאות הגוף :

ב מי שלהוט אחר עבודת אדמה בא לידי חסר משלם או לידי שפיכות דמים או לידי צרעת או לידי שכרות :

ג ע"י היראה והחסד ניצול מאש וזוכה לפרנסה :

ד ע"י שהדין תורה הולך ונתמעט ע"ז הפרנסה נתמעטת וכן להיפך :

ה ע"י אסמכתות נשפע פרנסה גדולה לעולם וזה כי יש כמה דברים שלא מצינו לו מקרא מן התורה וטרחו חז"ל למצוא להם אסמכתא בעלמא :

ו לפעמים הקב"ה מאשר בעשירים שבאומות כנגד השטן כדי שיוכל ליתן פרנסה לישראל בלי קטרוג :

ז ע"י השתוקקות שאדם משתוקק לקבורת א"י ע"ז נשפע פרנסה גדולה :

ח לסעודת מצוה יטריח אדם א"ע אפילו בבקיעת פנים ויכוין בבקיעת פנים שהוא בוקע ומפריד הרע מהטוב שבעץ הדעת וע"ז יזכה לפרנסה :

ע"י

ממון

ט ע"י תשובה הפרנסה בנקל :

י מי שמקיים יהי ממון חבירך חביב עליך כשלך עי"ז זוכה להתפלל בכוונת הלב :

יא גדול הנהנה מיגיע כפו שהוא מכיר בכבודו של מקום מה שאין המלאכים יודעים :

יב לפי השנויים שנעשו במלאכים היינו לפעמים יושבים לפעמים עומדים לפעמים נשים לפעמים אנשים וכן אחר השנויים כן השפע הבא מן השמים נשתנה לפעמים אש לפעמים מים לפעמים אבנים וכן אחר השפעות וכל אלו השנויים נעשים בעולם ובאדם גם נשתנה רצונו לפי השנויים לפעמים רוצה כך ולפעמים רוצה רצון אחר :

יג הפרנסה לפי הזיוג :

יד לפי הזקיקים שנדור כן הפרנסה :

טו הרבית מפסיד הירשה :

טז המלוה ברבית אינו מוצא מי שילמד עליו זכות :

יז מי שמוסר א"ע מלעבור על לא תחמוד עי"ז ניצול מכעס ומגאוה ומחסרון אמונה הבאה ע"י כעס וגאוה :

יח ע"י משא ומתן באמונה נתבטלים הקללות :

יט מי שצריך ללוות מאחרים הוא דומה לבהמה :

כ מי שהוא סרסור כשרוצה לסרסר שיקנה אדם גדול איזהו דבר מאדם פשוט ורואה שאין דבריו נכנסים באזני אדם הפשוט שימכור את הדבר לאדם הגדול אזי יתפלל הסרסור שיכנסו דבריו באזני הפשוט וימכור הדבר לאדם החשוב :

כא מי שהוא שולט ביצרו בניו אינם יוצאים לתרבות רעה ועי"ז ממונו נתברך ועי"ז לא יבוא לידי נסיון :

כב הדרכים מביאין את האדם ללשון הרע וע"ז וגילוי עריות ושפיכות דמים ואלו עבירות מפסידין את הפרנסה :

כג ע"י הממון שנותן לעניי א"י עי"ז ממונו נתקיים בידו :

כד השריפות באה לעולם בשביל מעות ע"ז לכלות אותם :

כה כשקם מלך חדש או שר חדש אזי נתחדש ונשתנה הפרנסה :

כו מי שעסקו ומשאו ומתנו עם האומות בעת חגם או אפי' שלא בעת חגם אלא שפרנסתו שמספיק דברים לע"ז שלהם על ידי זה אשתו שופעת דם תיכף סמוך לטבילתה :

מי

ממון

כז מי שעושה פירוד בין איש לאשתו היינו שהולך לאיש ומיישה את האשה בפני הבעל והולך אל האשה ומגנה את בעלה בעיניה עד שנעשה פירוד ביניהם ע״ז נעשה סכוך במזונותיו :

כח מי שסחורותיו ושלוחיו מפוזרים ואינם במקום אחד לפעמים ניצול על ידי זה מקליפה על מאו :

כט הסוחר הגדול שבעיר היא הנר שבעיר :

מפלת

א) ע״י פחד האשה מפלת :

ב) סגולה למפלת נפלים שתשא אצלה מגנים גם תשא אצלה חתיכה מן מקבר הצדיק גם יתן לצדקה :

ג) אשה שהיא מפלת תשא אצלה מ״ש :

ד) סגולה למפלת שתמכור עיבורה :

ה) בעון שנאת חנם האשה מפלת נפלים :

ו) על ידי תאות אכילה ושתיה שלה היא מפלת :

ז אשה המפלת נפלים לא תלך בקישוטי זהב :

ח הטחינה והלישה של קמח של המצות של פסח הוא סגולה לאשה שמפלת נפלים :

מסור

א) מי שאומר מסירות על חבירו לסוף שיהא מטולטל ושונאים קמים עליו ורואה בעצמו מה שרצה לראות על חבירו וכל הנסמכין עליו נופלים ומשפחת הנרדף לוקחין גדולתו :

ב) מי שמוסר את הצדיק יורד מנכסיו :

ג) אסור למסור אפי׳ את הרשע להריגה :

משקה

א) על ידי גניבה המשקות מתקלקלין : ב) גם על ידי גאוה :

משיח :

א) ע״י סיפורי מעשיות של צדיקים ממשיכין אור של משיח בעולם ודוחה הרבה חושך וצרות מן העולם : גם זוכה לבגדים נאים :

ב) על ידי תשובה הכוס של משיח מנסכת על גזרות המלכיות ומבטלן:

ג) עתיד דור אחד שיהי׳ בעולם שיהי׳ כולו זכאי :

ע״י

משיח

ד) ע"י אמת בא הקץ : ה) על ידי שמירת שבת ממשיך על עצמו אור של משיח גם על ידי תשובה :

מוהל

א) צריך לחזור אחר מוהל צדיק וירא שמים כי כשהמוהל אינו טוב יכול להיות שלא יהיה מוליד ח"ו הנימול על ידו · גם על ידי המוהל אינו טוב על ידי זה בא התינוק ח"ו לידי חולי נופל :

ב) אשה שאינה יכולה להתעבר תניח על הסכין של מילה אחר המילה :

ג) המוהל נותן הכנה להנימול בלימוד התורה :

ד) מצות מילה יש לה כח מה שיש לבגדי כהן גדול :

ה) מי שנולד מהול בידוע שכח המדמה שלו טוב ויפה :

ו) מי שנימול חסר שם אחר יקרא יתקיים בשביל זה קודם שיקרא שם לתינוק ינמול חסר ועי"ז יתקיים השם :

מפורסם

א) יש מפורסמים שעיקר הפירסום שלהם נעשה על ידי המחלוקת :

ב) הנסיון הוא בשביל לגדל ולפרסם את האדם :

ג) על ידי המריבה גורמים שהתלמידים הקטנים נתפרסמים קודם זמנם וזהו בחי' הפלת נפלים שהוולד יוצא לאויר עולם קודם זמנו ועי"ז גורם בכיות ולפעמים גורם מיתות ח"ו :

אות נון ניאוף

א) מי שמהרהר בבת אל נכר על ידי זה בניו לא יהיו לומדים :

ב) מזל של אשה כפי מזל האיש ·

ג) הזווג שהוא בבית נאה על ידי זה נמשך צורה יפה ומתוקנת לבניהם :

ד) הבא על הגויה כאלו נתחתן עמהם :

ה) הבשמים מכניסין תאוה לאדם :

ו) בת כהן לישראל ובת ת"ח לע"ה אין זווגם עולה יפה או אלמנה או גרושה או זרע אין לה או קוברתו או מביאתו לידי עניות ולידי גנות :

ז) זקן מנאף אין הדעת סובלתו ואח"כ הוא נבזה בעיני עצמו :

ח) שבעה כמנודין ואחד מהם מי שאין לו אשה :

ט) תאוות ניאוף אינו נפסק מן האדם אלא ע"י הפסקת ראות העין והמחשבה :

י) לא תכנים עם פיתויך בטוען ונטען כי אריכת הרגשת המושג אפי' לבטי' השולל תפעל הגברת השטן ותתהפך הרצון אליו :

ע"י

ניאוף

יא) על ידי היין רוב ניאוף :
יב) מי שאין לו אשה אינו אדם וכאלו שופך דמים וממעט את הדמות .
יג) מי שמספר עונת אשתו ויש לה נפל מזה הוא נענש במיתה :
יד) לפעמים על ידי שידוכים שאינם הגונים זה לזה אחד מהם מת :
טו) מי שנושא אשה רשעה גרושה קוברתו :
טז) ניאוף של אשה מחריב את הבית :
יז) כל המזנה על ידי זה אשתו רואה בחלום טומאות הנקרא מארין :
יח) כל הנושא אשה לשם שמים כאלו ילדה :
יט) על ידי זווג שאינו בקדושה בא שריפה :
כ) כל הבא דבר עבירה לידו ואינו עושאה עושים לו נס :
כא) הנושא אשה שאינה הוגנת לו כאלו חורשו לכל העולם כולו וזורעו מלח
וכשהקב"ה משרה שכינתו הוא מעיד על כל השבטים ואינו מעיד עליו
(קידושין ע')
כב) המפר ברית כאלו הפר כל המצות :
כג) המכנסים מכפרים על גילוי עריות :
כד) על ידי ניאוף נופלים הצדיקים :
כה) על ידי שמקונן על מיתת הצדיקים על ידי זה משבר את עצמו מאהבת
נשים : (ויקונן דוד וכו' נפלאתה אהבתך לי מאהבת נשים) :
כו) ע"י הוצאת זרע לבטלה בורא קליפות המתלבשים בבני אדם מתנגדים
וחולקי' עליו ועושין לו יסורין :
כז) הבא על אשת איש סוף שבא לידי שפיכות דמים :
כח) מי שהוא מבער נואפים בזה הוא מתקן חטאת אבותיו :
כט) מי שרוצה לשמור את ברית יאמר תמיד אמת גם יעשה חסד עם מי
שלא יצפה לתשלום גמולו :
ל) לפגם הברית יהי' רודף שלום :
לא) ע"י מחלוקת בא לידי פגם הברית :
לב) הרהורי ניאוף באים מחמת שבירת כלי של חסד ולפי רוב הניצוצים הן
רוב המחשבות של ניאוף :
לג) מי שעובר משכב זכור ע"ז נתפס בתפיסה :
לד) כסף חי מסוגל לגבורת אנשים :

מי

לה) מי שמשמש עם אשתו בשעת הנדה זרע הנולד כן מעמידין שם עצמן :

לו) ע״י ניאוף באים לגלות תחת יד שרים לנים ונעשה בעל חוב :

לז) בזכות שהנקבות נזהרים מניאוף יבא משיח גם לא ינשך אדם לחבירו
וכבוד הצדיקים נתגדל :

לח) ניאוף בא ע״י התעסקות בשמות הטומא׳ ובכשפי׳ :

לט) חטא של הכותיות מכנים כל השפע לסט״א :

מ) ע״י ניאוף בא שכחה :

מא) תיקון להוצאת זרע לבטלה שישתדל להשיב בני אדם בתשובה :

מב) ע״י שהוא נוטר ברית אע״פ שאין לו זכות אבות הקב״ה עושה לו זכות :

מד) בעון כישוף וניאוף הצדיק נסתלק :

מה) בני נואפים יהי׳ נמשכים לכישוף :

מו) בנים הנולדים ע״י עסק הכישוף יהיו נואפים :

מז) הנואפים לרוב הם מתנגדים לצדיקים :

מח) המוליד זרע לבטלה כאלו הביא בניו קרבן לע״ז גם נידון בסקילה :

מט) ע״י ניאוף מאבד את הזכרון :

נ) ע״י ניאוף הבושה נסתלק :

נא) ע״י אכילה גסה בא לניאוף :

נב) כשאדם עושה עבירה אע״כ הוא מעבר טמאת הניצוץ שבו אבל כשפוגם
בברית אין מעבר אח״כ כי כבר הלך ממנו הניצוץ :

נג) מי שאינו מיפר ברית זה יש לו זכירה :

נד) הרהורי ניאוף באים ע״י שנואת חבר :

נה) מי שהוא ערב בעד רשע נעשה נואף (כי ערב זר ובעד נכרי׳ חבלהו
משלי כז) :

נו) מי שמשחית דרכו ע״ז כלתו פרוצה מן הכים :

נז) ע״י גילוי עריות בא הריגה :

א ע״י כישוף נופל לאפיסה או לחולי כאב רגלים : גם תלמיד שלא הגיע
להוראה ומורה נופל לזה ג׳ מזיקין שולטין עליו :

ב ע״י המחלוקת נופל לתאות כישוף :

ג ע״י תשמיש המטה בימים שאסורין בתשמיש ע״ז נופל לאפיסה :

ד ע״י אחיזת כישוף בא עצירות וע״י עצירות בא צרעת :

ביאור

ה ע״י טובות שעושה עם בני אדם נתבטל תאוות ניאוף וכו׳ להיפך :

ו שומר הברית הוא מקור הברכות :

ז כל השומר הברית זוכה להבין הטעמים לאמן הגנוזים בתורה :

ח אסור ללמד זכות על זה שעבר על משכב זכור :

ט הפרנסה לפי הזווג :

י איש בעל שאין עוסק בשום עסק ע״י שתאותו מרובה בתשמיש ומדבר דברי ניאוף תמיד :

יא מי שהוא שומר הברית מותר לו לשמוח כשרואה מפלת שונאיו :

יב סכנת הדרכים בא ע״י פגם הברית וסי׳ לדבר ארסי ורבעי זריא וכו׳ :

יג אשה שנתבעת לזנות ואעפ״י שלא נבעלה התביעה לסוף עושה בה רושם :

יד מי שעוצם עיניו מראות ברע ע״ז ניצל מבזיונות :

טו ע״י זנות בא כליה : טז ע״י זנות עם האומות בא שמד :

יז מי שנוטל הרבה לעצמו ע״ז בהו נעשים זוכה פ״ו :

יח הבעלי השגונות ע״ש רוב הם בעלי תאוות ניאוף :

יט מי שאין מסתכל על נשים זוכה שזרעו יהלכו מכוסים על התורה .

נדה

א) אשה שהיא מרובה בדמים היא דברכיות ואל תתיפה בעיני בני אדם גם תרחוץ א״ע במי מעיינות גם אל תייגע א״ע הרבה גם בעלה יזהר בנטילת ידים גם אל תכעס גם אחר הטבילה תתן צדקה גם בעלה ילמוד מסכת נדה ואח״כ יאמר שיר של יום גם תרחץ א״ע בדברים הפועלים מחוץ המלודה מן הככר גם תשתה חלב עז גם תרחוץ בצואת עזים גם תעשן א״ע בלבונה :

ב) אשה שמופעת דם תכתוב אותיות לא אחד ותשא עליו (מי יתן טהור מטמא לא אחד (איוב יד) :

ג) אשה שהיא פרוצה ע״ז אין לה וסת ומרבה בדמים :

ד) נדה שראתה דם דרך מקרה הוא מחמת חטא האיש :

א אשה שאין לה ווסת תתענה :

ב סגולה להסדיר לאשה ווסתה ע״י הכנסת אורחים :

ג מי שעסקו ומשאו ומתנו עם האומות בעת חגם או אפילו שלא בעת חגם אלא שהכנסתו שמעמיד דברים לע״ז שלהם ע״ז אשתו שופעת דם תיכף שמגיע לטבילתה :

לפעמים

נדה

א) לפעמים אדם נופל ממדריגתו לעת זקנתו :

ב) ע"י גביית מס נופל אדם ממדריגתו :

ג) ע"י קנאה נופל ממדריגתו : ד) ע"י קנאה אינו הולך בדרך אחד לפעמים מתפלל בהתלהבות ולומד בהתמדה ולפעמים התפילה והלימוד עליו כמשא :

ה) מי שנמעט בדיבורו ובודאי הרגילות של לשונו הי' צריך לדבר כל מה שצריך אבל מי שנמעט ברגילות לשונו בידוע שפרנסתו נתמעט והוא צריך לחסד גדול וישועה שיתן לו הקב"ה פרנסה :

ו) ע"י השבועה נכרת ההשתוקקו' של אדם :

ז) כשאדם מחליק ונופל זה ע"י שהתחזק לעבור עבירה :

ח) כשאתה מתחיל לעשות איזה מצוה והתחלת' היא בכל לבב שלים בזו המצוה ולא יארע לך שום היזק :

ט) מי שנופל מיראתו בידוע שיראתו לא היתה טהורה : יראת ה' טהורה עומדת לעד :

י) אדם נופל מחמת תאוות ממון :

יא) כשתשמור את עצמך מגזילות ומשבועות ומשקר לא תפול ממדריגתך :

יב) כשאדם מתפלל במנין שיש שם רשעים לפעמים הם משליכין אותו למטה והסגולה לזה שיגביה ידיו למעלה בשעת התפילה :

יג) מי שלבו נופל מהתלהבות הוא מחמת ששוכח את הצדיק :

יד) הצדיק שמנהיג באמת את העולם לא יפול מחשיבתו :

טו) מי שבורח מן הכבוד והכבוד רודף אחריו בודאי לא ירד ולא יפול מכבודו :

טז) ע"י התקשרות לצדיקים לא יפול ממדריגתו :

א מי שהולך ונופל יידע שמלאכיו השומרים אותו נסתלקו :

ב מי שבא לו הרהור זנות עם בת אל נכר בידוע שיהי' לו איזהו נפילה :

ג או איזהו שולחת יבוא על אשתו ובניו :

ניבול פה

א) מי שמדבר ניבול פה בידוע שלבו חושב מחשבות און :

ב) ע"י ניבול פה בא חנופה :

ג) בעון ניבול פה צרות וגזירות קשות מתחדשות ובחורי ישראל מתים ח"ו ויתומים ואלמנות צועקים ואינם נענין (שבת ל"ג) :

ד) המנבל פיו אפי' חותמין עליו גזר דין של שבעים שנה לטובה הופכין עליו לרעה

לרעה גם מעמיקין לו גיהנם גם לבסוף ושוחק (שם) :

ה) שמור האומר בפיו מן השוטה מעשה :

הנהגה מאחרים

א) מה שהצדיק מקבל ממון מהרשע אע"פ שזה הממון הוא ספק גזל אעפ"כ מותר לקבל ממנו כדי שלא יקבל הרשע לעצמו שיזהו ח"ו רשע ויאמר עליו שהוא צדיק ויתן לו הממון ויחלוק על הצדיק האמת :

ב) משרבו מקבלי מתנות נתמעטו הימים ונתקצרו השנים :

ג) אדם שקבלת הנאה ממנו פעם אחד אל תבזהו :

ד) מי שמכביד עולו על בני ישראל לסוף שנצרך לאחרים :

ה) מי שעושה טובות לבני אדם מותר לו ליהנות מהם וצריכים לשרתו :

ו) ע"י הנאה שאתה מקבל מחבירך עי"ז סובל צערו על עוונותיו :

ז) מי שאינו מקבל ממון מאחרים יגדל כל זרעו :

ח) המלך גובה ירושותיו מן העם :

ט) צריך לעסוק באיזה מו"מ כדי שלא יצטרך לסוף לבטל מדברי תורה :

י) מי שמושל חלקו בפיו כאלו גזל : (יא) המלוה לשולחני שכירו עולם שסך בעדו גם שיין שינם שיים : (בינה ל"ג ע"ב) :

יב) מי שיש לו נשמה הוא נהנה מריח : (איזהו דבר שהנשמה נהנה ממנו ולא הגוף הוי אומר זה הריח ברכות מ"ג) :

ס גדולה יגיע כפו שמציל את האדם מהריגה :

ב מי שהוא שונא מתנות אינו מתיירא מעלילות :

נגינה

א) כשהצדיקים מתפרסמים בעולם עי"ז נתחדשים נגונים בעולם :

ב) הלוים היו להם לכל יום ניגון מיוחד ועכשיו בגלות נשכח הנגונים והשכחה איזהו שבר על איזהו אומה אזי מתגונן הניגון של הלוים שהוא כנגד השבר הזה :

ג) ע"י הנגונים שיש בהם קול בכיה יכולים להוציא השבוים בשבי מוציא אסורים בכושרות :

ד) ע"י הנגינה אדם ניכר אם קיבל עליו עול תורה :

ה) מה שהאדם שותה מתחיל לזמר ולנגן ולא כן באכילתו מטעם שאמרו שירה על הבאר ולא אמרו שירה על המן :

הנסיון

נסיון

א) הנסיון הוא בשביל לגדל ולפרסם את האדם:

ב) מי שאין במעלות הצדיקים וגם אין לו זכות אבות ורוצה לקרב את בני אדם לעבודת הש"י ישמור א"ע מנסיונות ובפרט שלא יתקנאו בו הרשעים:

ג) מי שהוא שולם שילכו בניו אינם יוצאים לתרבות רעה ועי"ז ממונו נתברך ועי"ז לא יבוא לידי נסיון:

נר תמיד

א) בזכות נר תמיד הדולקים בשמן זית נצולין מגזירת שמד:

אות סמך ספירת העומר

א) ע"י ספירת העומר ניצולין מגירוש:

ב) ביותר צריך ליזהר לסבול לקריו בימי עומר:

ג) בספירת העומר יכולין להכניע את המסור: וסימן לעמר ר"ת מלשינא רמא לבירא עמיקתא:

סוד

א) ע"י עיון עמוק בסודות התורה יכול לפקוד עקרות ולרפאות חולאת חזק:

ספר

א) מי שיש בידו לסדר איזהו ספר ואינו מסדרו זה כמו שיכול בנים:

ב) אלו המסדרי הספרים צריך להם לשקול במשקל את דברי הספר אם יש בהם כדי ספר כי עיקר הספר אינו אלא אלו הדברים הנשמרים בהתקשרות הנשמות בבחי' זה ספר תולדות אדם ואם יש בו מעט בהתקשרות הנ"ל אין בו כדי ספר:

ג) מביני מדע יכולים להבין כשרואים בספר חידושין דאורייתא אם בעל המסדר חידש אלו החידושין בעצמו או שכבר היה לעולמים שחדש אלו החדושין ונשמת שלא היה בהם כדי ספר נתגלה לבעל המסדר אלו החדושין כדי לסדרם בספרו אבל באמת לא טרח על אלו החידושין כי בא לו בנקל כי כבר היה מי שטרח בשבילם והביא אותם לגילוי:

ד) כשנדפס איזהו ספר חדש עי"ז הבכיה שעל ידו נתחדש זה הספר בבחינת ושיקוי בבכי מסכתי הבכיה הזאת נתגבר כנגד גזירותיהם של האומות שלא יתגברו עלינו כי גם עיקר כח ממשלתם אינו אלא בבכיה של עשו וסימן לדבר והיה מִסְפַּר בני ישראל כחול הים (ע' ל"ת שניים):

עי

ה) מי שאין מסתכל על נשים זוכה שזרעו יברכו הרואים על התורה :

ו) עם הספרים קדושים של צדיקים נגנזין ונאבדין ונשרפין מן העולם כגון כמה ספרים של תנאים וקדמונים שנאבדו ונשרפו הוא סימן להעולם כי ע״ז נאבדין ונעקרין ונמסין ספרי מינין ואפיקורסים הרבה ימח שמם : גם ע״ז נתבטל קנאה ושנאה בין איש לאשתו הכשרים המתנהגים בקדושה :

) ע״י ספר גדול שיוצא לעולם נפקדין עקרות : וסימן זה ספר תולדות אדם :

סגולה

א) נוצה של עופות הבר הם סגולה לחליי הריאה ומסוגל לחזק את הרוח חיים :

ב) השמים יש בהם שינוי מראות לפי מראות עננים הנגדלים על ידיהם והם מסוגלים להסתכל בהן :

ג) מי גשמים מסוגלין למי שאין לו גבורת אנשים :

ד) שמירת אשלים סגולה להוריד גשמים תהלם למשל המעים תשאה מים :

ה) סגולה להחזיר לאשה וסתה ע״י הכנסת אורחים :

ו) מי שמשרתיו מרוצים שלא ע״מ הטבע זה עלול לנזקים הרבה ולפגעים רעים מהשפעת אחרת : סגולתו שיקרא הפרשה שקורין ביו״כ :

ז) מי שנתאלם פתאום יעבירו על פיו שלף כסף :

ח) סגולה למקשה לילד תתלה לה על צוארה מפתח של הבית עלמין גם המפתח הזה מסוגל לעקרה :

ט) סגולה לחלי הצוואר שיבכה על חורבן הבית המקדש :

י) סגולה כשנכנס לבית אדם לגור יכניס לשם חרב או סכין או אחר כלי זיין וסימן לדבר בחכמה יבנה בית כלי חמס מכרותיהם חרבותיהם מגורותיהם :

יא) פסוקים מסוגלים למקשה לילד :

אות עין ענוה

א) מי שמשתף א״ע בצרות ישראל ומתפלל עליהם ע״ז בא לענוה :

ב) ע״י אמת יזכה לענוה :

ג) ע״י אמונה בא הכנעה :

ד) ע״י קביעות מקום לתפלה בא לידי ענוה וחסידות :

ה) ע״י ענוה תפלתו נשמעת וכאלו הקריב כל הקרבנות :

ו) ע״י ענוה מוסיפין לו גדולה על גדולתו :

ז) ע״י ענוה מאריך ימים :

ענוה

ח) ע״י ענוה אין מדקדקין אחר מעשיו :
ט) יום שאדם מקטין את עצמו יום הזה מוסיף כח בגבורה והשתמשות בקדושה של מעלה :
י) כשאתה רואה שענוה נתרבה בעולם תצפה לרגלי דמשיחא :
יא) ע״י ענוה נתבטל פחד האויבים :
יב) ע״י ענוה נתבטל המחלוקת והיסורין :
יג) ע״י ענוה הכל עמו בשלום :
יד) ע״י ענוה בא חן · (ולענוים יתן חן) :
טו) מי שיש לו הכנעה אין לו מורא כאלו יושב במצור :
טז) מי שאין לו הכנעה אין בו יראה :
יז) ע״י ענוה נתגדל גם אינו נופל ממדריגתו :
יח) מי שהוא לב רך הוא יכול להכניע א״ע ביותר :
יט) ע״י ענוה הקב״ה זוכר אותו :
כ) ע״י ענוה הקב״ה עושה לו תאוותו :
כא) אין העולם מתקיים אלא על מי שמשים עצמו כאין :
ב ע״י גאוה רבה נבעל כאשה : א סגולה לבנים להקטין את עצמו :
ג האדם ניכר בקולו אם הוא עניו או בעל גאוה :
ד לפעמים ע״י שפלות שאדם משפיל א״ע או שאחרים משפילין אותו ע״י מבטלין מעליו גזירות מיתה :
ה כשאדם מרגיש בעצמו שפלות ידע שמיתה נגזר עליו :

עצבות

א) מי שלא תיקן חטאת נעורים ע״ז באים לו דאגות (אדאג מחטאתי) :
ב) לרוב בא הצער לאדם ע״י דיבורו :
ג) כשיש לך צער תדבר מזה הצער :
ד) ע״י דאגה בלב נופל על האדם אימות מות · (לבי יחיל בקרבי פרש״י דואג · ואימות מות נפלו עלי) :
ה) ע״י הכנעה נתבטל רעה ויגון :
ו) מי שיש לו עצבות יסתכל על הצדיקים ויבא לו שמחה בלבו :
ז) כשאתה נכנס בבית נכרי ע״ז בא עצבות. (ועצביך בבית נכרי · משלי ה׳) :
ח) ע״י עצבות אדם נשכח :

ע״י

עצבות

ט) ע"י לב רע הפנים נשתנה (מדוע פניך רעים אין זה כי אם רוע לב נחמיה ב') :
י) כשיש לך צער ביום שמחה וכל שמחתך נשבת תדע שתמה זכות אבותיך :
יא) מי שיש לו עצבות יתן מתנה לצדיק תדיר :
יב) ע"י עצבות בא שריפה :
יג) עצבות סימן לאיזה חולאת שממשמש לבא :
יד) ע"י עצבות הקב"ה אין עמו :
טו) ע"י עצבות רואה קרי :
טז) עצבות בא ע"י כעס · (ודבר עצב יעלה אף · משלי ט"ו) :
יז) ע"י עצבות אינו משיג תוחלתו :
יח) ע"י עצבות נתבזה :
יט) ע"י בכיה אין אדם יכול לאכול · (ותבכה ולא תאכל · [שמואל א א] :
כ) מי שאין לו עצבות והוא תמיד בשמחה בודאי יצליח :
כא) ע"י עצבות בא בזיון :
כב) בכיה הוא סימן טוב לחולה :
כג) ע"י יגון שונאיו מתרוממים :
כד) ע"י יגון בא כאב לב :
כה) מי שהוא מהיר הוא עצבן :
כו) קרבת הצדיקים משמח את הלב :
כז) סגולה להסיר עצבות שישמע את צדיק כנגד כשהוא מזמר :
כח) מי שאין מתוודה על עוונותיו אנחה ודאגות באים עליו :
כט) כשאדם מתאוה לדברים שהם נגדיים להקב"ה ע"י זה בא לו אנחה :
ל) השמח על שלום רע מבטל את השלום שלא יתקיים :
לא) קול ומראה וריח מישבין דעתו של אדם :
לב) ע"י הצעקה נתבטל הצער :
לג) מי שיש לו עצבות מביא על עצמו יסורין :
לד) כל הנמשך אחר צערו יותר מדאי הצער נמשך אחריו ;
לה) תמרים מבטלין דאגה :
לו) אגדה משמח את האדם :

:ח עצבות שבלב האדם כשמרגיש בדעתו כי הלב הוא המסבב לכל זה כי הלב הוא הגורם לכל דבר הן לטוב הן להיפך :

צריך

עצבות

ב צריך לשמור א"ע מעצבות כדי שלא יבא ח"ו לידי עצילות :
ג ע"י הכעס והעצבות בא מריבה בעולם וע"י השמחה בא שלום בעולם :
ד ע"י קלקול השמחה בא חולאים עליו :
ה סגולה להסיר העצבות ע"י הרחמנות :
ו הנדרים והנדבות מביאין שמחה :

עצירת

א) ע"י עצירות באים הרהורי ע"ז :
ב) לכל דבר מיתה יפתח נקביו :
ג) עצירת מזיק לעינים :

עבירה

א) יש עבירות המקום גורם :
ב) מי שעובר עבירה להכעיס לסוף שנתבזה בעיני בני אדם והוא כועס עליהם :

עצלות

א) ע"י התאוות שאדם אוהב ואינו משיג אותם ע"ז בא עצלות וה"ה להיפך :
ב) ע"י זריזות מסיר השינה ומחיה את המוחין :

עונש

א) לפעמים כשאדם עושה מצוה והקב"ה מעניש אותו זה מחמת שלא עשה מצוה כזה כשבא לידו :
ב) לפעמים דנין את האדם על פיו :
ג) לפעמים האדם נהרג מחמת שהי' יכול להציל בעד אחר ששונאים אותו בחנם :
ד) לפעמים האדם נענש על שפשע במלאכתו או שנגזר גזירה על אנשי מקומו או על עמו · (מיונה שאלו אותו מה מלאכתך ומאין תבא וכו' ע' בפירש"י שם · יונה א) :
ה) הקב"ה ממהר להפרע מכפויי טובה ע"י כפויי טובה · (רש"י במלכים ב' יב · בשם מדרש) :
ו) מי שכלב נשך אותו בידוע שקיבל לשון הרע או שסיפר לשון הרע לכלב תשליכון אותו לא תשא שמע שוא · שמות כב כג) :

עצה

א) אל ישאל עצה אלא ממי שיודע סתרי תורה · (ויועץ וחכם חרשים ונבון לחש ישעיה ג') :

טוב

ב) טוב לשאול עצה מזקנים (ועצה מזקנים יחזקאל ז):

ג) הנותן לחבירו עצה שאינה הוגנת לו עי"ז נופלים לו משפטים ע"ז:

ד) מי שהוא בעל מחשבות רעות אל יקח עצה ממנו:

ה) על ידי שמחה נופל עצה מהרב ע"ז שזכה לתשועה (ותשועה ברב יועץ ע' ליקוטי מוהר"ן):

ו) כשאתה רואה שריעיך אינם עוזרין לך בידוע שאין שום עצה מועיל לך (האם אין עזרתי בי ותושיה נדחה ממני איוב ו):

ז) כשאתה עוזר לבני ישראל יועיל לך עצה:

ח) העצה היא מסוגלת יותר בשדה:

ט) ההולך אחר עצת אשתו נופל בגיהנם:

י) אל תשאל עצה אלא מאיש ולא מאשה:

עזות

א) מי שיש בו עזות בידוע שעבר עבירה להכעיס:

ב) עזות בא ע"י כעס: ג) על ידי עזות לא יקבל מוסר:

ד) על ידי עזות נעשה אביר לב גם בידוע שעדיין לא תיקן פשעי אביו:

ה) מי שיש לו עזות תקונו שינים שפילין שניו על ראש צדיק:

ו) כשרשע מעיז בפני ישר אין זה אלא כדי שהישר יפשפש במעשיו. (העז איש רשע בפניו וישר הוא יכין דרכו משלי כ"א):

ז) מי שיש לו עזות בידוע שאינו מסתפק במה שיש לו:

ח) התורה היא תיקון לעזות (מפני מה ניתנה תורה לישראל מפני שהן עזין ביצה כה):

ט) על ידי עזות גשמים נעצרין ובידוע שנכשל בעבירה וסופו שיכשל בעבירה ומותר לקרותו רשע ומותר לשנאתו והוא א' מתתקע"ד דורות:

י) חוצפא אפילו כלפי שמיא מהני והוא מלכותא בלא תגא:

א כשרואין שהעולם מעיזין פניהם כנגד הת"ח ידעו שבוודאי מלחמות גדולות יתעוררו על מדינה הזאת:

ב כאב הראש בא על זה שמעיז פניו כנגד זרע דוד המלך:

אות פ פחד

א) בשעה שבא פחד על רשע בידוע שבזה השעה הקב"ה נותן לצדיק משוושו:

ב) על ידי פחד בא מכשול:

על

ג) על ידי בטחון הנצל מפסד · (הבטח ולא תפסד) :
ד) סגולה לבטל את הפסד לזכור אברהם אבינו :
ה) בצדקה מבטל את הפסד : ו) סגולה לבטל את הפסד שאמר ה' לבאום :
ז) על ידי הפסד נתבטל הגאוה : ח) הפסד נכסים כמו של אדם :
ט) בר דעת אין לו להפסד מפני קול בעלמא :
י) מאן דמיבעת אע"ג דאיהו לא חזי מזלי' חזי ותקנתו ידלג מדוכתי' ארבע גרמידי או ליקרי ק"ש או יאמר עיזי דבי טבחא וכו' (מגילה ג') :
יא) מי שיש לו הפסדים יזמר זמר של שמחה :
יב) על ידי שמצייר שם אלקים לנגד עיניך ילכו הפסדים ממך :
יג) מי שאוכל ממון ישראל הפסדים באין עליו :
יד) מי שאינו נזהר בברכת הנהנין מחלה וסוף הפסדים באים עליו :
טו) על ידי בטחון לא יהיה לך הפסד (הבטח ולא תפסד) :
טז) הושענות חבוטים מסוגלים לבטל הפסד :
יז) מי שתובע ואזיל לדין תורה ניצול מפסד :
יח) ש"י טבילות מבטלין הפסדים · (יובילו שי למורא) גם יתן מתנה לצדיק :
יט) על ידי שמש האדם ניצול מפסד בלילות :
כ) על ידי ענוה לא יהיה לך הפסד :
כא) בית שיש בו הפסד בידוע שיש בו חלק לס"א :
כב) כשיש איזה הפסד ואח"כ בא שריפה בידוע שיתבטל הפסד :
כג) הפסד בא על ידי חנופה (אחזה רעדה חנפים) :
כד) כשישראל באחדות האומות מתפסדין מהם :
כה) כשעוזבים את הש"י ואינם נשענים עליו על ידי זה מתפסדים מאומות :
כו) על ידי דאגה בא הפסד : כז) על ידי הפסד בא הזנים :
כח) אור הנר סגולה להפסד :
כט) על ידי ההתאוות בעשירות בא הפסד :
ל) הפסד בא על ידי כעס : לא) על ידי דאגה והפסד נעשה הלב אטום :
לב) על ידי לימוד תורה על השולחן בשעת סעודה ניצול מפסד :
לג) מי שיש לו הפסד הוא סימן שהקב"ה הסתיר פנים ממנו וסימן שדינים שורין עליו :
לד) מי שאינו מתודה על עוונותיו שכם בא עליו :

השגה

א כשבא הספד על אדם ידע שבא בן גילו לאיזהו צרה :

ב לפעמים אדם מתפחד קודם שבא עליו איזהו טוב :

ג מי שבורח מן הצרה הוא פקח :

ד בלילה שיש לך הספד בשעת שינה אל תלך בדרך ביום :

ה כשאדם נוטה למות אפילו כשעדיין בקו הבריאה ואינו יודע שדינו למיתה אעפ"כ הוא מתפחד ואומר בפיו שימות :

פדיון שבוים

א) ע"י גנבות הלב נופל לתפיסה :

ב) המודה לנכרים נופל בידיהון אלא כל דבריהם מסתור :

ג) האומר דבר בשם אומרו מביא גאולה לעולם :

ד) ע"י פדיון שבוים נתקבץ נדחיו של הפודה :

ה) מי שאינו יוצא מביתו חשוב כתפיסה :

ו) בעון משכב זכור נתפס בתפיסה :

ז) מי שמרחם על השבוים הקב"ה מצילו ממיתה :

ח) מי שהוא בתפיסה בידוע שגם נשמתו למעלה בתפיסה :

ט) מי שבא להצדיק ושואל את הצדיק עצ' ומיפר עצתו אח"כ עי"ז נתפס בתפיס' :

י) מי שמאכיל לחם לרעבים הקב"ה מציל אותו מבית האסורים ·
(נותן לחם לרעבים ה' מתיר אסורים תהלים קמו) :

יא) מי שלא תיקן חטאות נעורים עי"ז בא לבית האסורים :

יב) מי שהוא רגיל להיות מוהל או לספק צרכי סעודת ברית מילה של עני עי"ז ניצול מבית האסורים :

א ע"י ניאוף נופל לתפיסה או לעוני כאב רגלים גם תלמיד שלא הגיע להוראה ומורה נופל לזה · גם מזיקין שולטין עליו :

ב סגולת הצדקה לבטל כל אלו העונשים :

ג בשביל שאין מבקשין רחמים על חבירו עי"ז נופל לתפיסה ותיקון לתפיסה שיפרנס איזהו בעלי חיים :

ד ע"י חטאים שעשה דינים שאוסרין בחטאים עי"ז נופל לתפיסה :

ה כשאחד מבני ישראל נתפס בתפיסה עי"ז לפי בחינתו נסתמו מעינות החכמה מחכמי הדור ולהיפך כשיוצא מהתפיסה ·

ו לפעמים ע"י תפיסה ניצול מכליון בנים :

ז ע"י לשון הרע נתפס בתפיסה :

פדיון שבוים

ח הכינים שגדילין על אדם והמלבושים שעל האדם בשעה שיושב בתפיסה שורה עליהם רוח טומאה שעוכר ומבזה את האדם :

ט התחלת בפדיון שבוים מסוגל להולדה :

י מי שעוסק בפדיון שבוים גדולי הדור נכללים בו ע״ז :

פרישות

א) אדם המתנהג בפרישות ואח״כ חוזר מפרישתו ע״י זה הוא נופל לתאוה נוספת ממה שהי׳ לו קודם פרישתו :

ב) הפרישות מביא שובע : (ג) פרישות מתשמיש חשוב כמו תענית :

ד) חולאת של רקיקת דם בא ע״י שמבטל עונה של ליל טבילה :

פוסק

א) ע״י לימוד פוסקים עד שיידע להורות הוראות ע״ז גורם פקידה לכמה עקרות :

ב) ע״י לימוד שולחן ערוך באים ליראה :

ג) לימוד הפוסקים מבטלין הרהורי ע״ז :

ד) כשאיזהו רשע נתגדל אזי קשה לאדם איזהו סברא בפוסקים · גם דברי הדיינים אינם נשמעים באזני בעלי דינים :

אות צ צדקה

א) כל צדקה וחסד שישראל עושין בעולם הזה שלום גדול ומליצי יושר בין ישראל לאביהם שבשמים (ב״ב י׳) : ב) גדולה צדקה שמקרבת את הגאולה : ג) ומצלת מן המיתה : ד) ומקבל פני השכינה : ה) ונעשה מלוה להקב״ה ונתרומם מזלו : ז) ונקרא צדיק גמור (שם) : ח) ע״י צדקה נעשה טוב מרע : ט) מצוה לזון אלו העוסקים בתורה יותר מאלו שאין עוסקים אבל לענין דינא אין לחלק :

י) כשמוציא גזילה מתחת יד חבירו כאלו נתן צדקה :

יא) הסחרה היא המשא שיש בו צדקה :

יב) הנותן צדקה לעני שאינו הגון אין מקבל ע״ז שכר :

יג) צריך להחזיק טובה להנותן ואל יאמר שלא נתן לך משלו :

יד) שקולה צדקה כנגד כל המצות (ב״ב ט׳) :

טו) גדול המעשה יותר מן העושה (שם) :

טז) כל פרוטה ופרוטה מצטרפין לחשבון גדול (שם) :

יז) גדול העושה צדקה בסתר יותר ממשה (שם) :

צדקה

יח) הנותן פרוטה לעני מתברך בשש והמפייסו מתברך בי"א · (שם)

יט) הרודף צדקה הקב"ה ממציא לו מעות וממציא לו בני אדם מהוגנים כדי לקבל עליהם שכר וזוכה לבנים בעלי עושר בעלי חכמה בעלי אגדה · (שם) :

כ) בר"ה דנין את האדם כמה יפסיד ואם זכה נותן זה הממון לעניים · (שם דף י') : כא) ירושלים נפדית בצדקי' (ושבי' בצדקה ישעי' א) :

כב) ע"י צדקה נתכפר לאחאב מחצה :

כג) הכנסת אורחים מגין על חטא ע"ז :

כד) גדולה הכנסת אורחים שמרחקת את הקרובים ומקרבת את הרחוקים :

כה) המאמין עכו"ם בתוך ביתו ומשמש עליו גורם גלות לבניו :

כו) כשהעולם אין נותנים צדקה המלכות גוזר גזירות רעות ולוקח ממונם :

כז) יתן צדקה בשתי ידים ויהי' תפלתו נשמעת :

כח) ע"י הנדיבות תהי' לך תקומה (והוא על נדיבות יקום · ישעי' ל"ב) :

כט) ע"י צדקה בא אמונה :

ל) מי שהולך בשביל צדקות הוא משכך חימה מן העולם :

לא) גם זוכה לחכמה : (לב) ע"י צדקה יהי' לך בנים ויהי' שלום ביניהם :

לג) ע"י צדקה הפירות מתמיסין : (לד) ע"י צדקה מקרב הישועה :

לה) בעת צרה מזכירין לו הצדקות שנתן :

לו) ע"י צדקה שתתן גם השרים והמלכים יהיו עמך בשלום :

לז) ע"י צדקה לא ישמע אדם חמס ושוד ושבר :

לח) ע"י צדקה זוכה אדם לבן : (לט) מי שמדבר לבני אדם שיתנו צדקה הוא מרבה ישועה :

מ) כשאין בעיר מי לסמוך את העניים בא שריפה :

מא) בזכות הצדקה ניצול מגאוה : מב) אמונה חשוב כצדקה (והאמין בה' ויחשבה לו צדקה) :

מג) ע"י צדקה לשם שמים בא למדת בושה :

מד) ע"י הנדיבות יבא לאהבת הצדיקים :

מה) מי שגוזל את העני בזיונות באים עליו :

מו) מי שנותן צדקה כאלו מביא קרבן : מז) ע"י צדקה בא גשם :

מח) ע"י צדקה אין מגרשין את בני ישראל ממקומם :

כשאנשים

צדקה

מט) כשאנשים נותנים צדקה עי"ז הפירות נתברכין והשלום בעולם :

נ) ע"י אמת רואים את הצדקה שאתה עושה :

נא) צדקה מגין על זרעו של אדם :

נב) מי שמתפלל על חבירו נחשב לו כצדקה · (ויעמוד פנחס ויפלל ותחשב לו לצדקה :

נג) מי שיש לו די סיפוקו ואעפ"כ עינו רעה בעניים שבאים ופושטין ידיהם שיתן להם גם מי שנותן על משאית שכר והם עמלים ומביאים לו משאיתו והשכירות שהם מרויחין ויש להם פרנסתם ודי סיפוקם הוא מיצר עי"ז כי עינו רעה עליו נתקיים הנבואה הכתוב אשר שפוק במלאת שפקו יצר לו עד זה חלק אדם רשע :

נד) מי שעושה חסד עם אוהבי השי"ת עי"ז מתקן פגם הברית :

נה) בזכות עניים אנו ניצולים מן הגוים :

נו) כשאתה עושה מצוה תראה שהמצוה לא תהיה בחנם אלא בכסף מלא :

נז) בעון תרומות ומעשרות השמים נעצרים והיוקר הוה :

נח) השמחה בצדקה הוא סימן על לב שלם :

נט) עשה עד שאתה מוצא ומצוי לך ועודך בידך :

ס) כל המשגר מתנותיו לכהן אחד מביא רעב לעולם :

סא) המטיל מלאי לכיס של ת"ח זוכה לישב בישיבה של מעלה :

סב) גדולה צדקה יותר מכל הקרבנות :

סג) גדולה ג"ח מן הצדקה :

סד) שמא תאמר כל הבא לקפוץ וליתן צדקה מספיקין בידו ומזמינין לו אנשים מהוגנים ת"ל מה יקר צריך לשכור ולרדוף אחריהם לפי שאינם מצויים לזכות עם מהוגנים :

סה) הצדקה הוא בשני פנים כמתנת ידו וכברכת ה' :

סו) מי שיש לו ואינו רוצה להתפרנס משלו ומקבל מאחרים תדע שנפרעין ממנו לאחר מותו שנעשה עבד לזה שלקח ממנו :

סז) מי שנותן צדקה אעפ"כ יכול להיות שירד מנכסיו :

סח) כל המעלים עיניו מן הצדקה כאלו עובד ע"ז :

סט) הגוזז נכסיו ניצול מדינה של גיהנם :

ע) אפילו עני יתן צדקה ואין מראין לו סימני עניות :

עא) ע"י ניאוף נופל לאפיסה או לחולי כאב רגלים · גם תלמיד שלא הגיע להוראה ומורה נופל לזה: גם מזיקין שולטין עליו: סגולת הצדקה לבטל כל אלו העונשים :

הטורח

ב התורה והמעשר והשבת הם נקראים חיים בשמים גם כן :

ג ע״י צדקה בשעה קלה רוח מכניע את אויביו והקב״ה מצילו מעיצות גדולות של אויביו :

ד לסייע לתלמידי חכמים בזה מבטל גזרות הכוכבים ומזלות :

ה ע״י מפרנסי עניים ניצולין שמונעם מן המגפ׳ בזכותם : גם בזכותם עושין דגלו׳ קודמין למוחין דקטנות :

ו ע״י צדקה מעתיק הדין של לעתיד לבא היינו יום הדין של עתיד לבוא :

ז אלו גומלי חסדים העושים חסד ולפעמים גורמים עם החסד לרעה ועושים עצמם כאלו אינם רואים הרעה הנצמח מחסדם וזהו בחי׳ האזהרה שהזהיר לכהנים בחי׳ חסד שלא יפסיעו פסיעה גסה ע״ז גורמים שהדין שלמעלה הוא אינו במתינות : וכן להיפך כשמדקדקים בחסדם שלא יצמיח רעה ע״ז הדין במתינות :

ח מחדשי אורייתא צריכין ללמוד קודם החידוש פוסקים וגם אח״כ והלימוד פוסקי׳ היא השמירה של החידושין שלא יגע בהן זר : גם כשרוצה לעשות צדקה צריך לעשות כן כמו בחידושין :

ט החידושין דאורייתא והצדקה כל אחד מעורר את חבירו :

י גדול כח המעשר שמהפך הקללה לברכה :

יא ע״י מעשר נתבטלים הרהורי זנות :

יב הגומל חסד אין צריך לזכות אבות :

יג ע״י גמילות חסד בא לאריכות ימים :

יד יש תפלות שאינם נתקבלים למעלה אלא עד שנותנים כל כך מעות לצדקה כפי מספר האותיות של התפילה השייך לזה הדבר למשל כשמתפלל אלו התיבות תן לי בנים צריך ליתן לצדקה כמספר אותיות תן לי בנים :

טו ע״י צדקה זוכה לבנים :

טז מי שהוא מפרנס את הרבים ע״ז ממשיך הברכה מא״י לחוץ לארץ :

יז ע״י הממון שנותן לעניי א״י ע״ז ממונו נתקיים בידו :

יח כשאדם בא לעיר לדור ישלם בשכר לעניי העיר וע״ז ישא חן בעיני שרי העיר :

יט ע״י נתינת שקלים ניצול מיצר הרע :

צדיק

א) אל יקשה לך הדבר כשאתה רואה שהצדיק לא תיקן איזהו דבר כי זה סיבה מאת הש״י שהניח מקום לבניו להתגדל בו :

פעמים

צדיק

ב) פעמים שביטולה של תורה זהו יסודה :

ג) מקבלים מתנות מרשעים כדי שיחזרו בתשובה :

ד) צדיקים מהני זכותייהו לעלמא אבל לדידהו לא :

ה) מצינו שצדיק אחר עושה דבר כדי שיהי' רבו לצדיק אחר :

ו) תועלת גדול לראות פני גדולי הדור :

ז) שצדיק נענש כשאינו מתפלל על דורו :

ח) הלומד תורה לתלמיד שאינו הגון נקרא רשע :

ט) לשון חכמים היא מעשרת ומרפאת ובכן תלמוד לדבר בלשונם :

י) המלמד תורה לאחרים התורה נתגלה לו בלא טורח :

יא) מצינו שהצדיק מתרעם כשאחד מתלמידיו מתקרב א"ע לצדיק אחר
כדי להתחבר :

יב) נקרב לצדיקים בשיבתא מיסתייע מילתא טפי לעבודת הבורא :

יג) לפעמים מראין מן השמים לצדיק דבר שאינו :

יד) העושה טובה למי שאינו יודעה כזורק אבן למרקולים :

טו) כל אדם ינהוג א"ע כמו ששמע מרבו :

טז) לפעמים הקב"ה מאסף כמה צדיקים במקום אחד כדי שידבקו זה את זה
ויצטערו ועי"ז יתבטלו כל צרכם :

יז) מי שאינו מעביר א"ע זוכה לתלמידים :

יח) יש צדיק שקולו הולך מרחוק היינו בפרסום ואח"כ הוא נופל
ע"י תאוות הממון :

יט) מי שהקב"ה חשוב בעיניו יכתוב בספר כל שמות הצדיקים והתנאי'
והיראים לזכרון · (ויכתב ספר זכרון לפניו ליראי ה' היינו מי שכותב לעצמו
בספר לזכרון כל שמות הצדיקים יראי ה' · ולחושבי שמו · בודאי חשוב בעיניו
שמו ית') :

כ) אל יקשה לך למה להם לצדיקים ליהנות מאחרים כדי להנהיג את בני ביתו
בעושר וכבוד מוטב שלא להנהיג ולא ליהנות מאחרים אל יקשה לך כי כל
מה שיש תענוג והרחבה להצדיק עי"ז נתגדל נשמתו ואזי יש בית מנוחה
לשכינת הקב"ה ובכן אין לבא להבית בידים ריקניות :

כא) כשתרצה שיתפלל עליך איזה צדיק תלך לצדיק שהוא רחמן :

כב) מי שהוא מפורסם בדורו צריך לקרות אותו רבי אפי' שאתה גדול ממנו :

כג) כשהצדיק נופל לאיזה צרה צריך לו לבקש מצדיק אחר שיתפלל בעדו :

כד) אלו בני אדם הנוסעים להצדיק אע"פ שאין מקבלים תורה ממנו מקבלים שכר על הנסיעה :

כה) מי שאינו משמש תלמידי חכמים חייב מיתה :

כו) הצדיק יכול להעלות מתים למדריגה גדולה :

כז) בהליכה שהולך אצל ת"ח בזה הוא מתקן פגם שפגם בברכת הנהנין

כח) כל שאפשר לו למחות ולא מחה הוא נענש עליהם :

כט) לאו אורח ארעא לקבל מרות אחרים בפני הצדיק :

ל) כל המתעצל בהספדו של חכם אינו מאריך ימים :

לא) הצדיק יכול לענוש לפי מזגו :

לב) כשהצדיק נפטר אזי לקותא בא לפי מדתו שנהג :

לג) בזכות הצדיק תלמידיו מתפרנסין :

לד) מי ששומע תורה מהצדיק הוי כאלו הוא אמר התורה :

לה) שקולה מיתת הצדיקים כשריפת בית אלקינו :

לו) אם ת"ח הגון הוא למוד ממנו ואם לאו פרוש ממנו :

לז) אין להסתכל על רבו בבית המרחץ וכדומה :

לח) לפעמים יש שני צדיקים שוין לאחד מראין לו דברים עליונים ולאחד אין מראין לו תדע שזה שאין מראין לו מפני שצריך להשתמש בזכותו להגן על אחרים :

לט) מוטב לקרב א"ע לצדיק שהוא רחמן :

מ) בזכות שימוש אדם גדול אדם ניצול ממיתה :

מא) המורה הלכה בפני רבו חייב מיתה וראוי להכישו נחש ונקרא חוטא ומורידין אותו מגדולתו ואזיל לשאול בלא ולד :

מב) המקור שממנו תשאוב החכמה דהיינו הרב השתדל שיהא ברוך וכשר ולא תשליכנו ולא תמיר אותו :

מג) כל איש ידמה במעשיו לברכת אותו השבט :

מד) כשיש רשע בבית אזי נסתלק מהצדיק מעין התורה :

מה) בזכות קבורת הצדיקים בחוץ לארץ יזכו גם שאר המתים מגלגול מחילות :

מו) המהין שמהנה את הצדיק הרי זה כאלו עבד עבודת בית המקדש :

מז) יש צדיקים שאינם נקראין בשם רבי :

מח) כשהצדיק אומר איזהו דיבור כל זמן שהדיבור לא נתקיים שעדיין לא בא זמנו

צדיק

זמנו הדיבור הזה הוא חקוק בעולם העליון אבל אין מאיר בבהירות וכשמגיע
הזמן שמתקיים אזי הדיבור מתחיל להאיר בבהירות :

מט) המהנה את ת"ח צריך לחזק שלא יתבזה בעיניו הת"ח :

נ) המונע הלכה מתלמידו כאלו גוזלו מנחלת אבותיו ואפילו עוברין שבמעי
אמן מקללין אותו ומנקבין אותו ככברה ואם למדו זוכה לברכות כיוסף
וזוכה ומלמדה לעולם הבא :

נא) מי שאינו מהנה ת"ח מנכסיו אינו רואה סימן ברכה לעולם :

נב) המלגלג על דברי חכמים הוא נענש מיתה :

נג) קרבת הצדיקים טוב בעולם הזה ובעולם הבא :

נד) הצדיק בדיבורו יכול לפסוק לזה גן עדן ולזה גיהנם :

נה) טוב לבלות זמן רב בשביל שעה אחת שיתקרב לצדיק :

נו) כשנתמעט לאדם משמשיו ידאג מיום המיתה או צער אחר :

נז) יש נאה דורש ואעפ"כ אינו מכוין אל האמת :

נח) הצדיק יכול להגביה תורה של צדיק אחר :

נט) מה שהצדיק מחדש בתורה הקב"ה אומרה בשמו :

ס) דברי צדיקים חכמים חביבין מדברי תורה ומדברי נביאים וצריך לשמוע
ולציית אותם אע"פ שאין מראין לך שום מופת :

סא) מי שמשמש את הצדיק ינוחו ברכות על ראשו :

סב) הצדיק שבעיר כל דבריהם עליו מוטל :

סג) מותר לצדיק לשמש עם שהוא שונה הלכות כשהוא מלמדו איזהו דבר חדש :

סד) מי שמביא את עם הארץ לקרב תחת כנפי הצדיק מקבל עי"ז שכר :

סה) ע"י הקבלת פני הרב לא יראה חטא :

סו) לפעמים התפילה אינה פועלת אלא בשמחה וכשפוסקין מלהתפלל עושה
הקב"ה רצונו ושאלו :

סז) המביא דורון לת"ח כאלו מקריב ביכורים :

סח) אין להטריח את המקום ·

סט) מי שאוהב את הצדיק צריך לשמור את הצדיק שלא יצא עליו שם רע :

ע) כל טובתן של רשעים רעה היא אצל הצדיקים :

עא) אל תזלזל ואל תטריח את קונך כל זמן שאתה יכול לעשות בפעולה :

עב) הצדיק כל זמן שהוא בעולם הזה הגן עדן שיש לו משתמשין בו הצדיקים
אחרים שבגן עדן :

יש

צדיק

פג) יש תלמידים שעיקרם תלויים בזכות הצדיק וכשנסתלק הצדיק אזי נסתלקים גם הם אז נענשים :

פד) המקורבי' שיש להצדיק בחייו הם יהיו מקורבים במותם :

פה) מי שהי' מקורב לצדיק אחד ואח"כ מקרב א"ע לצדיק אחר התורה ששמע מהצדיק הראשון מסייעין אותו :

פו) לפעמים הצדיק נפטר כדי שיכריע איזה דין למעלה :

פז) איזהו בן עולם הבא זה שסולקין לו כבוד מתחת שכמתו :

פח) ע"י צדקה נעשה סור מרע :

פט) אינך זקוק לייסר תלמידך ולסלקו מלפניך כשאינו רוצה לילך בדרך הישר אלא תקרבהו כי זה טובת שאר התלמידים וסופו לתת לב :

צ) לפעמים אדם מת קודם זמנו ע"י תרעומת צדיק :

צא) יכול להיות שיהי' אדם צדיק גדול אע"פ שלא למד הרבה :

צב) מי שאינו מאמין בדברי הצדיקים ראוי לעונש כ"ש מלגלג :

צג) כשאדם בא לקרב א"ע לצדיק מותר לו להפסיקו כששואל קשיות שאינו צריך :

צד) כשהצדיק אומר תורה לעם מותר לו לסבב תורתו בעיניהם קודם שיאמר :

צה) אפילו זווג ראשון מתהפך בתפילה :

צו) בעולם הזה כל הרוצה לקרב את עצמו מקרב אבל בעולם הבא אין מקרבין אלא המקורבין מכבר :

צז) צדיק שקירב את האדם ואדם הזה לא רצה לקרב א"ע מותר לו לדחוס בידים :

צח) הצדיק יכול לענוש את האדם במיתה אפי' ע"י שליחות דעתו אפי' בטעות :

צט) דברים שאתה שומע מפי הצדיק הם מועילים יותר ממה שאתה לומד בספרים : (ק) אדם מבין יותר כשרואה פני המדבר :

קא) ע"י דיבור קל של הצדיק נפתח אור גדול אז בנקל לבני אדם להשי' חכמות רמות :

קב) מי שאינו נוהג כשורה מותר להשתעבד בו :

קג) לפעמים הצדיק מנסה את האדם ואח"כ משפילו זה לטובת האיש :

קד) יש צדיק נקרא טוב ויש צדיק שאינו נקרא טוב ויש רשע רע ויש רשע שאינו רע : (צדיק וטוב לו) :

קה) גבהי רוח ושפלות לדור שכפופין לזה שאין לו מי שעושה מלאכתו :

קו) ללמד לאחרים עדיף ממעשה :

צדיק

צז) יש ליזהר מלהראות חסידות לפני גדולים :

צח) מהות שאדם ניכר ע"י התקרבותו כשרואין למי הוא מקורב :

צט) הצדיק אל יסכן עצמו להתפלל בעצמו עד שיהי' הוא מסוכן אלא ישתתף עמו צדיק אחר ;

ק) הצדיק יש לו כח להתפלל על אדם שינצל מחטאים :

קא) הצדיק היא הננס חלקים של הדור :

קב) הצדיק הוא סובל לסובליו בעת צרתם :

קג) יכול אדם שיהי' צדיק אע"פ שאין לו בטחון בשלימות :

קד) הצדיק יכול להתענג ואינו ירא מהיצה"ר כי תורתו מגינה עליו :

קה) מי שאינו עומד בפני רבו נקרא רשע ואינו מאריך ימים ותלמודו משתכח :

קו) אין להטריח את הש"י כשיכולין להועיל ע"י דבר אחר :

קז) לפעמים ע"י נחת רוח אחד ומצב שעושין לצדיק ע"ז זוכין לעולם הבא :

קח) מי שיש לו תאוה שלימה בהש"י יכול לעשות נחת רוח לצדיק :

קט) מי שאין לו שום הרהורי ע"ז הוא משתוקק תמיד להציל את הצדיקים :

קי) מי שרוצה לעשות טובה לצדיק הקב"ה נותן לו כח לזה :

קיא) ת"ח המבעט ברבותיו נתקצרו שנותיו :

קיב המנהיג עצמו ברבנות כשיש גדול ממנו נתקצרים שנותיו :

קיג) כשהצדיק צריך להתפלל שיתנו לו איזה דבר וירא מהמקטריגים על צדקתו יבקש היפך רצונו :

קיד) כשרשע עושה איזה רעה ובא להצדיק ושואל ממנו אם יפה עשה מותר לומר לו יפה עשית כדי להציל את נפשו :

קטו) מי שמספרים בני אדם מלבא תחת כנפי השכינה ע"ז נופלים בניו לעבדות :

קטז) לפעמים צריך לבקש רחמים על החולה שימות :

קיז) בתחילה הקב"ה מגלה הסוד בתורה להצדיק ואח"כ אומר שקב"ה התורה בשביל הצדיק :

קיח) לפעמים הצדיק מתענה ומתפלל ואינו מועיל :

קיט) הצדיק מותר לו לפרוץ גדרים של אחרים בשביל דרכו :

קכ) לפעמים גוזרים מלמעלה על מספר בני אדם שימותו ויש אחד ביניהם שהצדיק אוהב אותו יש כח בהצדיק להתפלל עליו ולהציל אותו וליתן אחר תחתיו :

קכא) יש כח בהצדיק ליקח מזה וליתן לזה :

ברכת

צדיק

קכב) ברכת הצדיק הוא פדיון :

קכג) כל צדיק יש לו דבר עבודה שצדיק אחר אפילו גדול ממנו אינו יכול להשיג עבודתו :

קכד) מה שהצדיקים נוסעים ממקום למקום בשביל ממון כי דברי תורה עניים במקומם ועשירים במקום אחר :

קכה) אריכת ימים של ת"ח בא כשמכבדין זה את זה :

קכו) אינו דומה תפילת צדיק בן צדיק לתפילת צדיק בן רשע :

קכז) מי שמנסה את הצדיק כאלו מנסה את הקב"ה :

קכח) כל הגזירות שאומות העולם גוזרין מישראל אין זה אלא בשביל הפגם שפגמו בכבוד הצדיק :

קכט) כששונאי השם דוברים וחולקים על הצדיק הוא כבוד גדול להצדיק :

קל) ע"י אמונות צדיקים נמתק הדין :

קלא) הצדיק הוא מלמד את הקב"ה בתורתו איך יתנהג עמנו :

קלב) התפילה שאדם מתפלל בהתקשרות הצדיקים הוא נענה :

קלג) הקב"ה הוא מוחל עוונות ישראל בשביל הצדיקים :

קלד) הליצנות אינו מניח את האדם לילך לצדיקים :

קלה) ע"י צדקה זוכה להתקרבות לצדיקים :

קלו) אין לך צדיק שאין עליו מחלוקת ומשקרים :

קלז) יש רשע שהוא בוש לכפור בצדיק עצמו ומדבר רעות על אלו שהם תחת הצדיק :

קלח) ע"י ראיית פני הצדיק נתחדד השכל :

קלט) מי ששומר את הצדיק שלא יפול בו שום צער יזכה לכבוד ויהנה מצדקת הצדיק :

קמ) ע"י שמיעת תורה מפי הצדיק מקבלין חיות :

קמא) רשע שעושה מעשים רבים שקנאו שיהיה פעולותיו לשיות את הצדיק :

קמב) כשרשע מכניע א"ע תחת הצדיק בידוע שנגזר על הצדיק איזה צרה ועכשיו לא יבא עליו עוד הצרה :

קמג) כשתירא מהצדיק תזכה לסור מרע :

קמד) כשהצדיק שורה בצער והרשע מבקש רחמים עליו עי"ז יזכה לעתיד לעמוד על שערי צדיק :

צדיק

קמה) מה שלפעמים הקב"ה אינו שומע תפילות הצדיק כדי שירשה בזה את הרשעים שישארו ברשעותן :

קמו) ע"י מחלוקת על הצדיק מוכחין את התורה :

קמז) השבח שמשבחין את הצדיקים כאלו משבחין את הקב"ה :

קמח) עיר שהיא ניית את צדיק אין מלחמה נשמעת בה ואין מהומה שמועה רעה :

קמט) ההתנגדות על הצדיקים זה בא מההתנגדות שבין הצדיקים בעצמן :

קנ) בשביל זה הקב"ה נותן פרנסה לצדיק ע"י המון עם כדי שיהיה לו איזה התחברות עמהם וכשיזכור הקב"ה את הצדיק יזכיר גם אותם :

קנא) ביאת המשיח תלוי בקרבת הצדיקים :

קנב) עיקר השלימות הנפש תלוי בקרבות הצדיקים :

קנג) מי שמקרב א"ע להצדיק וקרבתו אינו בתמימות ע"ז נהפך אח"כ לרודף :

קנד) השקרן בשעה שבא לראות את הצדיק לבו חושב איך ידבר אח"כ (ואם בא לראות שוא ידבר כשבא לראות זה ששוא ידבר היינו שקרן כשבא לראות את הצדיק אזי לבו יחשב און לו יצא לחוץ ידבר כנ"ל תהלים מ"א) :

קנה) הדיבורים שדוברים על הצדיק לסוף שדבריהם נהפך עליהם ונופלים למשכב:

קנו) מי שמכניע א"ע בפני הצדיק בזה מעורר אהבה אצל הצדיק :

קנז) ע"י סיפורי מעשיות מצדיקים ע"ז זוכין להתקרב להם :

קנח) לפי כוח הקודש שהקב"ה נותן להצדיק כן העשירים סומכין אותו ולפי סמיכתם אותו כן יכול להחזיר את הרשעים בתשובה :

קנט) היסורין שבאין על הצדיקים בשביל כך כדי שלא יהרהרו הרשעים לעולם הבא על הטוב שיתן הקב"ה לצדיקים :

קס כשהיראים הם בהתחברות עם הצדיק ע"ז גורמים זיווג בין קוב"ה ושכינתיה ואין ירידה אחריו :

קסא) ע"י שבח שמשבחין את הצדיקים מפילין את הרשעים נפילה גדולה :

קסב) הצדיק נסתלק בעון כישוף וניאוף :

קסג) שנואים לרוב הם מתנגדים על הצדיקים :

קסד) כשהצדיק נסתלק נשאר העולם כשמחים וצדקת העולם נמאס בעיני הקב"ה:

קסה) ע"י הגדלת העולם על הצדיק נתעורר ח"ו חרון אף גם שריפה נתעורר :

קסו) סילוק הצדיקים לפעמים הוא בשביל לגלות איזה צדיק נסתר :

לפעמים

צדיק

קסז) לפעמים יסורין באים על הצדיק כדי למעט בגלות ישראל :
קסח) מילוי כריסם של המון עם גורם לאבידת הצדיק :
קסט) יסורים שבאים על הצדיקים הוא כפרה על כל ישראל :
קע) מי שאינו רוצה לקבל על עצמו עול של הצדיק הקב"ה כועס עליו ומבעתהו :
קעא) מי שמניח דורון לצדיק הקב"ה עושה לו נסתרות :
קעב) ע"י דורון שמניחין לצדיקים מכניעים את השונאים ומבטלין את הרוח
רעה ששורה על האדם :
קעג) השתחוות על קברי הצדיקים הקב"ה עושה לו טובות אף על פי שאינו
ראוי לכך * (טובתי בל עליך לקדושים אשר בארץ) :
קעד) מי שמספר מעשיות מצדיקים הקב"ה עושה לו חסד :
קעה) מה שהצדיק מנהיג את העולם הוא מחמת יראה שבתוכו :
קעו) כשאדם נתברך מן הצדיק צריך לעמוד על רגליו :
קעז) שמלך גובה יניקותיו מן השם :
קעח) ע"י כבוד שמכבדין את בני הצדיקים נתעורר רצון אצל השי"ת שיבא משיח :
קעט) על ידי ההליכה שהולכים לצדיק מכניעים את השונאים :
קפ) מי שמדבר על ביזויו של הצדיק הוא נופל מסיבתו :
קפא) מי שמהנהו מנכסיו כאלו מהנה כל ישראל וניצול ממיתה :
קפב) מי שמסרב על דברי צדיק כאלו שאל בקוסמים :
קפג) על ידי השכמה ה' עמו גם אימתו מוטלת על הבריות :
קפד) מי שסומך את הצדיק בכל מיני סמיכות הוא סמוך וקרוב לו לעה"ב :
קפה) מי שמתגרה בצדיק לסוף הוא נתפס במדוה רעה :
קפו) מי שמספר מעשיות מצדיקים מזכירין לו צדקותיו :
קפז) הצדיק יכול ליתן דבר שלא בא לעולם :
קפח) הצדיקים כל מקום אשר ידרוך כף רגליו הוא קונה :
קפט) מי שנותן ענג לצדיקים בעת התגנדות מעשה ידיו קיימים ואין מבטל
אותם :
קצ) בשעה שמסתכל על הצדיק יסתכל באימה כדי שלא יענשו אותו מן השמים :
קצא) על ידי יראת שמים נשתוקק האדם לקרב את עצמו לצדיק :
קצב) על ידי ישיבה אצל שולחן הצדיק נתבטל המלחמה :
קצג) מי שהוא זריז לסוף שיתחבר עם המתנגדים שחולקים על הצדיק
לפעמים

צדיק

קנד) לפעמים הצרעת פורח לצדיק כי מקרוב קירב איזה אדם בחנופה :

קנה) מי שאומר על הצדיק שהוא רשע ועל הרשע שהוא צדיק על ידי זה יפול לחולשה גם על ידי זה חמה ולבנה נלקין :

קנו) ההתקשרות לצדיק הוא רפואה גדולה :

קנז) קשה לאדם להשיג איזה חשיבה כשיש צדיק בעיר ואינו מבקש ממנו שיתפלל עליו :

קנח) לפעמים יש אחד שמקורב בהתקרבות גדול לצדיק ואינו מרגיש בעצמו שום יראת שמים ידע כי אם לא הי' מקורב לא הי' ראוי להיות כלל :

קנט) לפעמים הצדיק נתחייב לבקש מהקב"ה על צערו מה עושה הקב"ה מביא צער כזה על רשע כדי כשהרשע בא ומבקש ממנו שיתפלל עליו על ידי זה ניצול גם הצדיק מצערו :

ר) מי שחולק על הצדיק בפניו בידוע שאין בו יראת שמים :

רא) לפעמים המחלוקת על הצדיק הוא הוכחה גדולה שהוא צדיק:

רב) יש רשע שמצליח וכשרודף את הצדיק אזי הקליפות בעצמם נוקמים ממנו :

רג) החילוק שבין צדיק לירא שמים שהירא אין לו רשות לגלות מסתוריו של הקב"ה אבל הצדיק יש לו רשות :

רד) מי שדובר על הצדיק בידוע שהוא גזלן (הדוברות על צדיק עתק בגאוה · תהלים לא) :

רה) כשהקב"ה רוצה שהצדיק ילמד דרך את העם מרמז לו בפרנסתו :

רו) הצדיק כשמתפלל על האדם הוא מבין על איזה עבירה בא עליו הפורעניות הזאת :

רז מי ששומר את בריתו בוודאי מסבב את הצדיק :

רח) כשהצדיק עובד את הש"י ואינו משגיח על המון עם ללמד אותם ע"י זה נופל ממדרגתו :

רט) על ידי הפרנסה שמפרנסין את הצדיק נמחל להם כל עוונותיהם כמו הכהנים אוכלים ובעלים מתכפרים :

א ע"י סיפורי מעשיות של צדיקים ממשיכין אור של משיח בעולם ודוחה הרבה חושך וצרות מן העולם :

ב גם זוכה לבגדים נאים :

ג בשבעת ימי אבילות של הצדיק הקב"ה משפיע על המתאבלים עליו מאור הגנוז מששת ימי בראשית :

אל

צדיק

ד אל תתמה על הספק שהאדם הוא בריה קטנה ובו תלוי כל העולמות כן בכל מקום שהשכינה שרויה מועט מחזיק את המרובה :

ה כל אדם מצוייר בזיו פניו גן עדן שלו :

ו עפ"י רוב היראים שהנשמה באה ע"י גילגולים:

ז לפעמים הצדיק בא לגילגולים כדי כשיבוא לעולם הבא ויזכור כל המקומות שהיה בהם ועי"ז יבואו טובות לאלו המקומות :

ח מי שיודע שמות של בני הצדיקים שבדור הוא יודע כל המאורעות שיהי' :

ט מי שמצדיק את הבריות כל שפליו נעשים בלי שום מונע :

י כשהצדיק נשלם כמו שאין יכול לעשות רצון קונו כמקדם ידע שאין הקב"ה רוצה עוד שיורה דרך תשובה לרשעים :

יא עיקר כח הצדיקים הוא כשהדין נמתק היינו ע"י חסדות הש"י :

יב כשהצדיקים נתפרסמים בעולם עי"ז נתחדשים נגונים בעולם :

יג מי שמוסר נפשו בשביל ישראל דיניו אינם בשנים וכאשר יגזור כן יקום :

יד ע"י שימוש הצדיק בא חירות ונתבטל הקללות :

טו אלו המקורבים ליראי ה' גם הם זוכים ליראה ולדעת :

טז כשהצדיק נתעשר עי"ז הרשעים חוזרים בתשובה :

יז כשהקב"ה רוצה איזה צדיק שיש כח בידו לקרב בני אדם לעבודתו אזי מעמיד עליו שונאים כדי שיוכל לקרב את בני אדם כי הצדיק שאין לו שונאים אין יכול לקרב כמו בעת ביאת המשיח ישב בשלוה ואז אין מקבלין גרים :

יח יש שני צדיקים שאחד דיבוריו הם כחרישה והשני דבריו כקצירה זו אחר דבריו הקמת הברית לזיוג והשני דבריו הם הממשיכים את הזרע ומעוברים את הוולד בבטן אמו ומגדלין אותו ובכן כשיש מחלוקת בין שני צדיקים הללו אל יתערב בתוך דבורים שמדברים זה על זה כדי שלא יקלקל את המכוון :

יט כשהולכין על קבר צדיקים צריך לזה זכות שיוכל לחשוף רוחו ונשמתו לקבר שיהי' כאלו הוא חי כי אם אין זכות אזי רוחו ונשמתו עולים למעלה לחוץ שאר צדיקים :

כ ע"י הזכרת שמות הצדיקים יכולין להביא שינוי במעשה בראשית כלומר לשנות הטבע · וסימן לדבר אלה תולדות השמים והארץ וכו' ואלה שמות בני ישראל וכו' :

כא מי שיודע מא"י שטעם באמת טעם א"י הוא יכול להכיר באמר אם הי' של
צדיק

צדיק

צדיק על ר"ה אם לאו כי מי שזוכה להיות אצל [illegible] על ר"ה אזי בכל מקום שהאיש הזה מסתכל נעשה אותו האויר בנשי' [illegible] ועי"כ מי שיודע מטעם חיי כל א' לפי ערכו · הוא מסוגל להכניס חיי [illegible]קון ועד יסד עם זה האיש שהיה אצל צדיק אמיתי על ר"ה · כי על ידו נעש[illegible]אויר בנשי' חיי כנ"ל :

אות ק קללה

א) ע"י הקללות באה אבילות ח"ו :
ב) אין אדם רשאי לקלל אא"כ יכול לראות הדורות שיצאו ממנו :
ג) אל תהי קללת הדיוט קלה בעיניך :
ד) הקללות הולכים אחר הכוונה :
ה) לפעמים נתקיים קללת הצדיק כל ימי חייו ולא נחסר מותו :
ו) סוף שקללת חנם ישוב על המקלל :
ז) קללת חכם אפי' בחנם ואפילו על תנאי באה :
ח) אפילו בכדי המברך את ישראל מתברך :

א אדם הרגיל בקללות הוא מעולם התהו וכן להיפך הרגיל בברכה הוא מעולם התיקון :
ב על ידי השקירות בעולם התהו היינו מה למעלה מה למטה וכו' עי"ז גורם קללה והשומר את עצמו מהסקירות האלו גורם ברכה :
ג הרגיל בקללה עי"ז לא יהיה לו בגדים על שבת:
ד אין כח הקללה חל על מיוחס :
ה על ידי שימות הצדיק באה חירות ונתבטל הקללות :
ו על ידי תו"מ באמונה נתבטלים הקללות :
ז כשאדם מקלל לחבירו בשעת חרדה מזיק לו הקללה מאד :

קליפה

א) אותיות אתה מכניעים את הקליפות :
ב) שמירה ליולדת שתכתוב על' קלף פסוק ה' רמה ידך בל יחזיון :
ג) בחירבות קליפות שכיחים :
ד) הנר מכניע שליטות הקליפות :
ה) מזלו של אדם שומר את האדם מלהיות ניזוק :
ו) כשנעה קולות שאמר דוד על המים בדיבורן מכניעין הרוח רעה :

מזיקין

קליפה

ז) מזיקין מצוין [illegible] שמצויין בשדות :

ח) מקום שאין בני אדם מצויין שכיחים שם שדים אפי' ביום אבל בעיר אפי' בלילה לא שכיחין :

ט) בצד צפון השדים נגלים לבני אדם מאד :

י) סגולה להבריח רוח הטומאה לקרות פרשה נח :

יא) כשמדבר עם רשע ע"י הבל פיו נתגשם :

א יש שדים שמצויים בבתים שהם מקלקלים השלום בית ועי"ז כעס וקטטות בבית ועיקר הבית היא האשה כי ביתו זו אשתו · ועי"כ ע"פ רוב עיקר הקטטות ממנה ולפעמים נאחזים בשאר בני הבית ועי"ז נעשים הקטטות ומריבות כנ"ל ועי"ז באים יסורים על בני הבית · וזה מפורש בפסוק בתיהם שלום מפחד ודרז"ל מפחד אלו שדים וזהו שלום מפחד כי השלום היפך הפחד שהם השדים המקלקלים השלום כנ"ל · וזהו ולא שבט אלוה וכו' היינו היסורים כנ"ל :

קנאה

א) כשיתבטל הקנאה אזי יהיה קיבוץ גליות :

ב) על ידי קנאה בא שריפה :

ג) על ידי קנאה בא שפיכות דמים :

ד) על ידי קנאה בממון חבירו נעשה שוטה :

ה) על ידי שיאחד לצדיק יתבטל ממך הקנאה :

ו) ע"י קנאה עצמותיו מרקיבין : ז) השום מוציא קנאה :

ח) דפרע קנאה תחריב ביתו :

ט) על ידי קנאה בא תשישות כח :

קרי

א) קרי בא על ידי דיבור מזונות : גם על ידי שנפל מאמונתו :

ב) מי שמוציא קרי לסוף הולך ערום :

ג) על ידי עגבות רואה קרי :

ד) מי שנזהר מלאכול משאלת חכם הוא ניצול מטומאת קרי :

ה) אין לו לאדם לאכול על שולחן הצדיק קודם שטבל לקריו :

ו) השמח בטוב שבא על הצדיקים וזה תיקון לקרי :

ז) ע"י הליצנות בא לטומאת קרי :

ח) קרי בא מקלות ראש :

קרי

קרי

ט) קרי בא ע״י אכילת שום ובצים :

י) גם ע״י דברים בטלים וניבול פה :

א **השכרות** גורם גלות : גם גורם הוצאות זרע לבטלה :

ב הבזיונות באים ע״י קרי :

ג הדיבור שאדם מדבר בטלי דיבור שאינו מוציא האותיות הדיבור יפה יפה זה בטי׳ כמו בחיי קרי :

ד הבנים מתים ח״ו ע״י ראיית קרי :

ה תיקון גדול למקרה ח״ו לומר אלו עשרה קפיטל תהלים באותו היום שיקרה לו ח״ו : והן אלו מכתם לדוד · ט״ז · לדוד משכיל אשרי · ל״ב · אשרי משכיל אל דל · מ״א · כאיל תערוג · מ״ב · למנצח אל תשחת · נ״ט · על ידותון · ע״ז · תפלה למשה · צ׳ · הודו לה׳ קראו · ק״ה · על נהרות בבל · קל״ז · הללו אל בקדשו · ק״ן · ותדע נאמנה שאלו היוד קפיטל מסוגלים מאד מאד לתיקון עון זה והנזהר בזה לומר אותם כנ״ל אין צריך להתיירא עוד כלל כי בוודאי יתקן בזה כי הם תיקון גדול מאד :

קישוי לילד

א) אשה שאוכלת צנון בעיבורה תלד בקישוי :

ב) אשה שהיא מקשה לילד סגולה שתתן לה לשתות מים משבעה בארות :

ג) גם בניה לא יהיו עמה בבית :

ד) גם תלבוש לה באזנה אותיות של שם ס״ג :

ה) גם מטתה לא תעמוד במערב ובדרום :

ו) גם תתלה על צווארה ממצור הנשאר :

ז) גם תלבוש לה באזנה אותיות שא ואו עין רא :

אות ריש הרחקת רשעים

א) כשהצדיק בא לבית הרשע הבית נתברך ודווקא שהבית מזומן לברכה :

ב) הרחק מרשעים כדי שלא תתפוס בעונשם :

ג) בשביל אינה מראין איזה קרבות לרשעים :

ד) לפעמים כשעושין איזה טובה לרשע גמור בזה עושין נחת רוח להקב״ה :

ה) אסור לספר בשבחן אבל מקום שיצא משבחן שבח לצדיק מותר לספר קצת :

ו) מי שמלמד זכות על רשע גם הוא נקרא רשע :

ז) אפי׳ עושה איזהו דבר כדת וכדין אין אנו סומכין עליו :

מי

ח) מי שמרבה בעד רשע נופל לידי תאות ניאוף גם נופל לשוחה :
ט) רשע שמכעיס את הש״י לגמרי בידוע שלא יצא ממנו זרע כשר :
י) כשנופל שונאו של הקב״ה בידך אל תרחמהו :
יא) כשלא תשבר את עצמך לשקרנים הידועים לך ע״י זה תזכה להבין את הצנועים :
יב) מי ששונא את המסיתים בוודאי לא ידבק בו דבריהם :
יג) ע״י לימוד תורה נעשה פירוק בין הרשעים המקורבים :
יד) מי שמרחק א״ע מרשעים הקב״ה עושה לו ישועה :
טו) הפיזור שיש בין הרשעים הוא סימן לישועה :
טז) הרחיק מלדור בבית שדר בו רשע :
יז) אל תדבר עם המסיתים אפי׳ להוכיחם ולקרבם :
יח) התחברות רשעים מזיק לעבודת הש״י :
יט) נאה ומתקבל לקדושי ה׳ שיעשה מסך ומגין עד שממנו יכרם כל איש צדיק ורשע :

א מי שאינו מבין רשעת הרשעים הצנועים הוא מתועב :
ב הצנועים גורמים כאב עינים להמון עם השוטים גם :
ג צריך אדם לשמור א״ע מלנשק א״ע עם רשעים כי ע״י הנשיקה נעשה ביניהם התקשרות גם לאחר מיתה :
ד יש בני אדם שהם מינים ואפיקורסים גדולים אבל הם אינם מגלים את אפיקורסית ואין בן אדם יודע לשמור א״ע מהם אבל ע״י מדות הצניעות אדם ניצול מאלו האפיקורסים :
ה הרשעים אינם מבלבלים אותנו מעבודתינו בעבירות שעוברים כמו שמבלבלים אותנו במצות שהם עושים בשביל זה גוי ששבת חייב מיתה :

רחמנות

א) מי שמרחם על עניים זוכה לראות בנחמות הש״י :
ב) גם מגלה תמיד : (ג) כשאין רחמנות אזי רעב בא לעולם :
ד) גם גזילות נתרבה :
ה) מי שמתפלל בכח זוכה לרחם על עניים :
ו) מי שאין לו רחמנות נשתגע :
ז) מי שמשלם טובה תחת רעה מאריך ימים ושנים
ח) ע״י הרחמנות יתבטל ממך תאוות :

רחמנות

ט) כשאתה רואה שחבירך בצרה ואין אתה עוזר לו כאלו אתה עושה לו הרעה :

י) הרואה חבירו בצער צריך שיבקש עליו רחמים :

יא) ע"י בקשת הרחמים זוכה לעשות שידוכים טובים הגונים :

יב) הדן את בני אדם לכף זכות יזכה לקבל את המועדים כהגן :

א בשביל שאין מבקשין רחמים על חבירו ע"י נופל לשחיפה ותיקון לאסיפה שיפרנס איזהו בעלי חיים :

ב כאב השניים בא ע"י אכזריות על בעלי חיים :

ג סגולה להסיר העצבות ע"י הרחמנות :

ד צריך לשמור א"ע מלצער את בעלי חיים כי יזיק לו :

ראיה

א) אין העין יכול לראות אלא מה שנותנין לו רשות לראות אפי' שיהי' הדבר לפניו אינו יכול לראות עד שנותנין לו רשות מן השמים לראות :

ב) חסרון הלבנה ולקותה מזיק לחלושי הראות :

ג) קידוש החודש מסוגל לרפאות חלושי הראות :

ד) תיקון חצות מסוגל גם כן לחלושי הראות :

ה) ע"י שבועה בא כאב עינים : (ו) הלבושים גורמים כאב עינים להמון עם השועים גם :

ו) כשאדם גדול מרגיש איזה כאב בעיניו ידע שבנו או תלמידו עשו איזה עבירה : (ז) מי שעוצם עיניו מראות ברע ע"י ניצול מבזיונות :

ח) כשאדם יוצא לשוק ומתיירא שלא יבא לידי הרהור ע"י הראיה שיראה נשים יפות יאמר הפסוק כן אחלכם נעקו טובה וכו' וע"י ינצל מראות :

י) הסתכלות על אתרוג הוא רפואה לכאב עינים :

יא) הזכי הראות יכולין לראות על הצלמים של השומרים את הכלי בית המקדש :

יב) זכי הראות יכולין להכיר את האדם מי רבו שלמדו תורה ודווקא כשמכירין את צורת פני הרב כי ע"י ההלכות שלמד מרבו נעשה פני התלמיד כצורת פני הרב כי ההלכה היא חכמתו המאיר צורת פניו שחכמת אדם תאיר פניו וכשמקבל ההלכה מקבל חלק מצורת פניו ולפי רבוי ההלכות כן נתרבה חלקי צורת פניו :

יג) כאב עינים מזיק לעתים : (יד) הגניבה מזיק לעינים :

רפואה

א) דע שיש לכל עשב ועשב כח מיוחד לרפאות איזהו חולאת מיוחדת וכל זה אינו

רפואה

אינו אלא לפי שלא שמר אמונתו ובריתו ולא שמר א"ע מלעבור על אל תהי בז לכל אדם אבל מי שיש לו אמונה בשלימות והוא ג"כ שומר הברית ומקיים אל תהי בז לכל אדם אין רפואתו תולה בחלקי עשבים המיוחדים לחליו אלא נתרפא בכל מאכל וכל משקה בבחי' וברך את לחמך וכו' ואין צריך להמתין עד שיזדמנו לו עשבים המיוחדים לרפואתו :

ב) ע"י עיון עמוק בסודות התורה יכול לפקוד עקרות ולרפאות חולאת חזק :

ג) לצרעת מזיק דברים מלוחים ורפואתו מים חיים וסימן לדבר יגרע נטפי מים היינו צרעת הבא מהתגברות הדם על המים שבו יזוקו מטר לאידו (איוב לו) : (יזוקו לשון היזק) :

ד) הסתכלות על אתרוג הוא רפואה לכאב עינים :

אות שין **שמחה**

א) כשאדם עושה מצוה בשמחה זה סימן שלבו שלם לאלקיו :

ב) מחמת שמחה נפתח הלב :

ג) ברבות השמחה נתחזק כח השכלי והמאכל והמשתה הם סיבה גדולה לשמחת הלב ולהפסיק העצבות ודאגות :

ד) ע"י צדקה בלב שלם בא לידי שמחה :

ה) השמחה של מצוה היא מעוז לאדם (חדות ה' היא מעוזכם נחמיה ח') :

ו) כשאתה רואה שהרשע בשעת שמחות הוא שותק בידוע שנפל לו איזה צרה על עבירה :

ז) על ידי מצות סוכות שתתן תזכה לשמחה :

ח) ע"י הרקודין והתנועות שאתה עושה בניגון נתעורר לך שמחה :

ט) כשנוסף לך שמחה בלבך בשעת שמחות זהו מחמת שנולד איזהו צדיק :

י) ע"י יראה בא התלהבות :

יא) מי שמבוזה בעיני עצמו עי"ז יבא להתלהבות :

יב) על ידי כוונות הלב בא שמחה :

יג) מי שהוא רגיל בשחוק בידוע שהוא רחוק מגדלות הש"י :

יד) ע"י זמר תבוא לידי שמחה והתלהבות :

טו) כשתשמש את הצדיק תוכל לעבוד את הש"י בשמחה :

טז) מי שמפרנס את הצדיק זוכה לשמחה :

יז) ע"י בטחון בא שמחה (כי בו ישמח לבנו כי בשם קדשו בטחנו) :

ע"י